

A. o.r

4684

A. or. 4684

A. Or.

4684

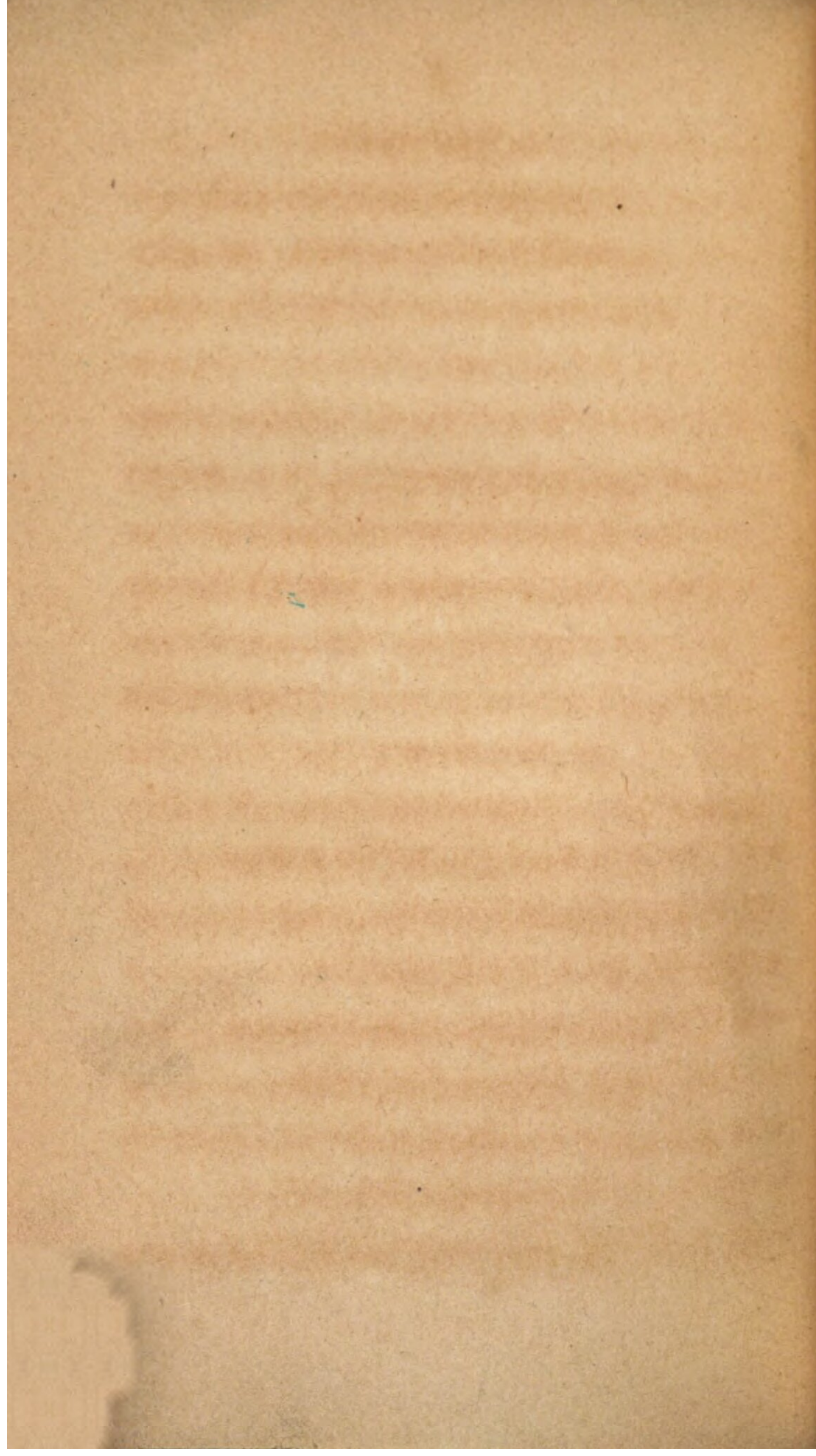
॥ श्रीपाल चरित्रं ॥

A. or. 4684

Muir

[1850]

12A

श्रीपरमेश्वरो जयति ॥

प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

शिष्य उवाच ॥

मया जिज्ञासुना पूर्वं हे गुरो प्रार्थितो भवान् ॥
श्रीयेषूख्यसम्बन्धि सच्चरित्रमवर्णयत् ॥ १ ॥
वृद्धिश्च तस्य धर्मस्य त्राणदस्य महीतले ॥
संक्षेपात् कथयाच्चक्रे कथान्ते भवता तदा ॥ २ ॥
तत्राहमन्तिमाख्यानसंक्षेपेण न त्वमवान् ॥
वृद्धिं ख्येयधर्मस्य श्रोतुमिच्छामि विस्तरात् ॥ ३ ॥
के शिष्याः प्रभुणा नुन्नाः कानुपस्थाय नीवृतः ॥
भुक्त्वा च कीदृशान् श्लोकांस्तस्य धर्मं वितस्तुः ॥ ४ ॥

क
12A

॥ गुरुवाच ॥

यथेश्वरात्मजः स्वर्गादवतीर्य महीतले ॥

परित्राणाय मर्त्यानां मानुषं देहमाददे ॥ ५ ॥

यथा च कर्मभिर्दिव्यैर्नाना दीनोपकारिभिः ॥

स कारुण्यान्वितां स्त्रीयां महाशक्तिमदर्शयत् ॥ ६ ॥

यथा च सोऽघहीनोऽपि शूलवेधेन दण्डितः ॥

निष्क्रयाय मनुष्याणां निजप्राणान् समर्पयत् ॥ ७ ॥

यथा पश्चात् तृतीयेऽङ्गि भ्रमशानात् पुनरुत्थितः ॥

पुनः पुनः स्वशिष्येभ्यो दर्शनं भुवि सोऽददात् ॥ ८ ॥

यथा शेषे च तत्साक्षात् चत्वारिंशद्दिनान्यनु ॥

स स्वर्गलोकमारोहन् मेघच्छन्नस्तिरोदधे ॥ ९ ॥

इत्येतत् सर्वमाख्यानं शिष्य विस्तरसंयुतं ॥

पूर्वस्मिन् नौ समालापे मुदा तुभ्यमवर्णयं ॥ १० ॥ कुलकं ॥

इदानीं प्रभुशिष्याणां तद्धर्मस्य प्रसिद्धये ॥

नियुक्तानां चरित्राणि वर्णयिष्यामि विस्तरात् ॥ ११ ॥

विशेषतस्तु यः शिष्यः पैलाभिख्यः प्रभोर्यशः ॥

विदेशेषु वितस्तार तत्कथा कथयिष्यते ॥ १२ ॥

अथ स्वर्गलोकमारोहन् श्रीयेषूः स्वान्तिके स्थितान् ॥

यिरूपशलेमपुरे शिष्यान् आदिशन्निदमब्रवीत् ॥ १३ ॥

॥ श्रीयेषूवाच ॥

अचिरेण पवित्रात्मा युष्मास्वतस्त्रियति ॥

ततोऽतिमानुषां शक्तिमद्भुतां यूयमाप्स्यथ ॥ १४ ॥

तथा शक्त्या युताः स्वस्मिन् देशे देशान्तरेषु च ॥

पृथिव्याः सीमपर्यन्तं कीर्तयेत कथां मम ॥ १५ ॥

गुरुवाच ॥

इत्यादिष्टास्तु ते शिष्या एकचित्ताः प्रभूदितं ॥

पवित्रस्यात्मनो भयं प्रत्येक्षन्तावरोहणम् ॥ १६ ॥

दशसहस्रं वीतेषु प्रत्यक्षैर्लक्ष्यैर्युतः ॥

स शक्तिदः पवित्रात्मा तेषां स्वान्तेष्ववातरत् ॥ १७ ॥

तदा हि सर्वशिष्येषु समासीनेषु संसदि ॥

प्रचण्डस्यानिलस्येव शब्दोऽकस्माद् न्यशाम्यत ॥ १८ ॥

जिह्वाश्च संमदो मध्ये नन्निमश्च रवेदिताः ॥

प्रत्येकं सर्वशिष्याणामुपर्यास्थाय तस्थगुः ॥ १९ ॥

पवित्रेणात्मना सद्यः पूर्णाः शिष्याः सभासदः ॥

सर्वे विदेशिभाषाणामद्भुतं ज्ञानमाप्नुवन् ॥ २० ॥

यद्भाषावक्तृतां यस्मै पवित्रात्मा तदा ददौ ॥

तथा स ईश्वरं स्तोतुं लोकसाक्षात् प्रचक्रमे ॥ २१ ॥

तत्काले भूरयो भक्ता यद्ब्रवीया विदेशजाः ॥

यिरुणलेम्पुरेऽतिष्ठन्नुत्सवार्थमुपस्थिताः ॥ २२ ॥

ते स्वीयस्वीयभाषासु श्रुत्वा तामीश्वरस्तुतिं ॥

तद्वक्तृश्रानुधान् ज्ञात्वा विस्मयं परमं ययुः ॥ २३ ॥

तदुक्तानां गिरामर्थं मबोधन्तोऽपरे जनाः ॥

इमे लोका मदं पीत्वा प्रलपन्तीत्युपाहसन् ॥ २४ ॥

तज्ज्ञात्वैकस्तु शिष्याणामग्याणां पेत्रनामकः ॥

तद्दिव्यघटनाहेतुं लोकानेवमबोधयत् ॥ २५ ॥

पेत्र उवाच ॥

युष्माकं सम्मुखे सिद्धैर्नाना कर्मभिरद्भुतैः ॥

परेश्वरः प्रभो येष्वो महिमानमदर्शयत् ॥ २६ ॥

तं येषूमनुमत्यैश्या दुर्जनानां वशेऽर्पितं ॥

गृहीत्वा घातयांचक्र यूयं श्रूलेन दण्डितं ॥ २७ ॥

अमुं तु मृत्युना धर्तुमशक्यं जीवनाधिपं ॥

विमोच्य बन्धनाद् मृत्योरुदस्थापयदीश्वरः ॥ २८ ॥

अतः स्वर्लोपानाण्य फलं स्वसोमतेरिदम् ॥

भाषाणामद्भुतं ज्ञानं स्वभक्तेभ्योऽददात् प्रभुः ॥ २९ ॥

तस्मात् श्रूलेन यं येषूं यूयं जघ्न तमीश्वरः ॥

ऐश्वर्ये त्राणकर्तृत्वे चाभ्यषिञ्चद् न संशयः ॥ ३० ॥

गुरुरवाच ॥

एतद् निशम्य तत्रस्था लोकाः खिन्नहृदोऽभवन् ॥

स्वीकृत्य स्वं महादोषं महात्राटबधात्मकं ॥ ३१ ॥

पेत्रादिकान् प्रभोः शिष्यान् पप्रच्छुश्च भयाकुलाः ॥

भो भ्रातरः किमस्माभिः कर्तव्यं दुष्प्रियैरिति ॥ ३२ ॥

पेत्रस्तूवाच युष्माभिः स्वदोषादनुतप्यताम् ॥

श्रीयेषूष्टनाम्ना च प्राप्यतां जलसंस्कृतिः ॥ ३३ ॥

तथा कृते समे यूयं पापमोचन माप्स्यथ ॥

पवित्रेणात्मना चैव समाविष्टा भविष्यथ ॥ ३४ ॥

इत्युक्ते तेन विश्वस्य लब्ध्वा चोदकसंस्कृतिं ॥

नरास्त्रीणि सहस्राणि प्राविशन् शिष्यमण्डलीम् ॥ ३५ ॥

तत्पश्चादेकदा शिष्यौ पेत्रयोहन्निनामकौ ॥

ईशस्य मन्दिरं भक्तौ प्रार्थनार्थमगच्छताम् ॥ ३६ ॥

आसीद् आ जन्मनः पंगुः कश्चित् तन्नगरे जनः ॥

यो नित्यं मन्दिरद्वारे भिक्षणार्थमुपाविशत् ॥ ३७ ॥

शिष्यौ द्वारं प्रवेक्ष्यन्तौ दृष्ट्वा किञ्चिद् यथाच सः ॥

तौ तु प्रत्यूचतु दृष्टिं त्वमावां प्रति कुर्विति ॥ ३८ ॥

ततस्तौ प्रत्यसौ दृष्टिं किञ्चित्प्राप्त्याशयाऽकरोत् ॥

पेत्रस्तु प्रार्थितात् श्रेष्ठं वरं दास्यन्नभाषत ॥ ३९ ॥

स्वर्णं रूप्यं च मे नास्ति यत्त्वास्ते तद् ददामि ते ॥

श्रीयेषूष्टनाम्ना त्वं समुत्थाय चलेरिति ॥ ४० ॥

तथाक्त्वा दक्षिणं पाणिं तस्य धृत्वादतिष्ठिपत् ॥

सद्यश्च पादयोः शक्तिं प्राप्योत्थाय च सोऽचलत् ॥ ४१ ॥

तदा ये मन्दिरे लोका आसंस्तत्परिचायिनः ॥

ते तं चलन्तमालोक्य परमं विस्मयं ययुः ॥ ४२ ॥

ततो धावत्सु लोकेषु मन्दिरे शिष्यसन्निधिम् ॥

दृष्ट्वा तेषां चमत्कारं पेत्र एवमभाषत ॥ ४३ ॥

पेत्र उवाच ॥

कुतोऽस्मिन् यूयमाश्चर्यं मन्यध्वेऽद्भुतकर्मणि ॥

कुतो वा विस्मिता दृष्टिं कृत्वा नौ प्रति तिष्ठथ ॥ ४४ ॥

न हि स्त्रीयेन पुण्येन न वा शक्त्या स्वकीयया ॥

जनेऽयं पंगुरावाभ्यां विहितश्चलनक्षमः ॥ ४५ ॥

यमीश्वरात्मजं यूयं तिरश्चक्रावधिष्ठ च ॥

मृत्यो वंशाद् विमुक्तोऽसावारुरोह महोन्नतिं ॥ ४६ ॥

तस्यैव नान्नि विश्वासं कुर्वाणाभ्यां महाप्रभोः ॥

जनेऽयं पङ्कुरावाभ्यां सुस्थीचक्रेन चान्यथा ॥ ४७ ॥

गुरुवाच ॥

इत्याद्यै वचनै स्तस्य येषूमाहात्म्यबोधकैः ॥

श्रोतॄणां भूरयः कृष्टाः प्रभो नान्नि विश्वसुः ॥ ४८ ॥

शिष्याभ्यां कृतमाकर्ण्य लोकानामुपदेशनम् ॥

क्रुद्धाः प्रधानयज्वानः कारायां तावबन्धयन् ॥ ४९ ॥

परेद्युश्च सभामध्ये तौ संस्थाप्येत्यमब्रुवन् ॥

एतत् केनाधिकारेण कर्माकार्यं युवामिति ॥ ५० ॥

इमं प्रश्नं सभासद्भिः कृतमाकर्ण्य निर्भयः ॥

पवित्रेणात्मना पूर्णः श्रीपेत्रः प्रत्यभाषत ॥ ५१ ॥

पेत्र उवाच ॥

भो आर्या देशशास्तरः पंगुमुद्दिश्य पृच्छथ ॥

अयं कस्य प्रभावेण सुस्थतां प्राप्तवानिति ॥ ५२ ॥

यं येषूं मारयाञ्चक्र यमीशस्तूदजीवयत् ॥

तस्यैव तेजसा पङ्क्तुः सुस्थो वः संमुखे स्थितः ॥ ५३ ॥

तं येषूमन्तरा कोपि परित्राता न विद्यते ॥

अन्यद् निस्तारकं नाम नास्ति कुत्रापि भूतले ॥ ५४ ॥

गुरुवाच ॥

तच्छ्रुत्वा साहसं दृष्ट्वा शिष्ययो मुख्ययाजकाः ॥

ज्ञात्वा च तावद्विद्वांसौ महाश्चर्यममंसत ॥ ५५ ॥

जनं सुस्थीकृतं साक्षात् तिष्ठन्तं तं विलोक्य च ॥

आश्चर्यकर्मणः सिद्धिं तेऽपक्नेतुं न शेकिरे ॥ ५६ ॥

ततो मिथः परामृश्य दृढं शिष्यौ न्यषेधिषुः ॥

लोकानां शिक्षणा येष्वो नाम्ना मा क्रियतामिति ॥ ५७ ॥

इमं निषेधमाकर्ण्य विपक्षौ बलिभिः कृतं ॥

विश्वासमीश्वरे शिष्याववलम्ब्येदमूचतुः ॥ ५८ ॥

शिष्यावूचतुः ॥

ईशाज्ञातोऽधिकं मान्यं शासनं भवतां न वा ॥

इत्यस्यार्थस्य युष्माभिः करणीयं विवेचनं ॥ ५९ ॥

येषूद्देशि यद् आवाभ्यां सर्वं दृष्टं श्रुतं च यत् ॥

तत्प्रचारमकुर्वीणौ स्थातु मावां न शक्नुवः ॥ ६० ॥

गुरुवाच ॥

ततः शिष्यौ पुनर्वारं तर्जयित्वाऽधिकारिणः ॥

तयोस्तु दण्डनं किञ्चिदप्यकृत्वा व्यमोचयन् ॥ ६१ ॥

यत्तस्मिन् माश्चर्यं महाकर्म जनाः समे ॥

साक्षाद् विलोक्य तद्देतो स्तुष्टुवुः परमेश्वरं ॥ ६२ ॥

मुक्तौ तु तौ स्वर्ग्याणां जनानां पार्श्वमागतौ ॥

प्रधानयज्वनां सर्वां ज्ञापयामासतुः कथां ॥ ६३ ॥

तच्छ्रुत्वा युगपत् सर्वे येषूह्यष्टानुयायिनः ॥

घोचैरनेन रूपेण प्रार्थयन्त परेश्वरम् ॥ ६४ ॥

शिष्या ऊचुः ॥

भो स्वामिन्नन्तरिक्षस्य मेदिन्याः सागरस्य च ॥

पदार्थानां च कर्त्ताऽसि सर्वेषां तत्रवर्त्तिनाम् ॥ ६५ ॥

पुरा त्वदात्मना पूर्णः सत्कविर्दाविद् अब्रवीत् ॥

शृष्टाः कुतोऽन्यजातीया व्यर्था कुर्वन्ति मन्त्रणां ॥ ६६ ॥

ईशं तेनाभिषिक्तं च विरुन्धन्तो महीपतिम् ॥

भूषासितार एकत्र संगता अभवन्निति ॥ ६७ ॥

उदर्कदर्शकः पूर्वः कविर्यद् भव्यमुक्तवान् ॥

तदसद्गोचरे स्वामिन् सर्वं सिद्धिमवाप्नुत ॥ ६८ ॥

अस्मिन् हि पत्तने दुष्टाः पीलाताद्यधिकारिणः ॥

प्रवित्रं त्वत्सुतं येषू विरुन्धन्तः समागमन् ॥ ६९ ॥

परन्तु हे प्रभो त्वं यद् भवितव्यं न्यरूपयः ॥

तदेव केवलं कर्त्तुमशकंस्ते ऽल्पशक्तयः ॥ ७० ॥

इदानीं नो विपद्याणाम् अवलोकस्व तर्ज्जनां ॥

त्वदाक्यानां प्रचाराय निर्भयान् नो विधेहि च ॥ ७१ ॥

किञ्चास्मदुक्तावादस्य प्रमाणार्थं परेश्वर ॥

आश्चर्य्यकर्मणां सिद्धौ महाशक्तिं प्रदेहि नः ॥ ७२ ॥

गुरुवाच ॥

इत्याद्यर्थयमानेषु तेषु शिष्येषु संसदि ॥

यत्स्थाने संगता आसंस्तदकस्माद् अकम्पत ॥ ७३ ॥

पवित्रेणात्मना पूर्णं स्ततः शिष्यगणोऽखिलः ॥

सदाक्यमैश्वरं वक्तुं साहसेन प्रचक्रमे ॥ ७४ ॥

ततः पेत्रादयो मुख्याः श्रीप्रभोरनुयायिनः ॥

बह्वन्याश्चर्य्यकर्माणि लोकसाक्षाददर्शयन् ॥ ७५ ॥

अतो रुग्णान् स्पृशेद् येन च्छाया पेत्रस्य गच्छतः ॥

तदर्थं तान् समानीय लोका रथ्यास्वतिष्ठिपन् ॥ ७६ ॥

भूरिश्च रोगिणां चर्गं चतुर्ध्वार्श्वनिवासिनां ॥

यिरूशलेममानीतः शिष्यैः सुस्थीकृतोऽभवत् ॥ ७७ ॥

तद् दृष्ट्वा तु महायज्वा तत्पक्षाश्चेर्यया युताः ॥

श्रीयेषूप्रेरितान् धृत्वा तान् काराया मबन्धयन् ॥ ७८ ॥

निशायां तु प्रभो र्दूतः काराया मागतो दिवः ॥

तस्याश्च द्वारमुद्वाह्य प्रेरितान् बहिरानयत् ॥ ७९ ॥

तांश्चेत्यं कथयामास युष्माभिर्मन्दिरं गतैः ॥

श्रीयेषूद्देशिनी सर्वा कथा तत्र प्रचार्यतां ॥ ८० ॥

स्वर्दूताज्ञानुसारेण प्रत्यूषे प्रेरिता अमी ॥

प्रविश्य मन्दिरं लोकांस्तत्रसंस्थानुपादिशन् ॥ ८१ ॥

यज्वादयस्तु शिष्याणां मञ्जाला मुक्ति मद्भुताम् ॥

तदाङ्गानाय तत्काले दूतान् कारां समैरयन् ॥ ८२ ॥

तदोपस्थाय कारायां तान् नास्त्रा च तदन्तरे ॥

दूतास्ततः परावृत्ता इमं वृत्तान्त मानयन् ॥ ८३ ॥

दूता ऊचुः ॥

कारां रुद्धा मवापाम स्थितान् द्वारे च रक्षकान् ॥

परन्तु कोपि कारान्तर्बद्धोऽस्माभिर्न वीक्षितः ॥ ८४ ॥

गुरुरवाच ॥

इमं वृत्तान्तमाकर्ण्य महायज्वादयोऽद्भुतम् ॥

सन्दिह्याचिन्तयन्नस्य शेषः कीदृग् भवेदिति ॥ ८५ ॥

तेष्वित्यं निरुपायेषु चिन्तयत्स्वधिकारिषु ॥

आगच्छद् मन्दिरात् कश्चिदेनं वृत्तान्तमानयन् ॥ ८६ ॥

दूत उवाच ॥

यान् ह्यः कारालये यूयं बन्धयामास पूरुषान् ॥

तिष्ठन्तो मंदिरे लोकानिदानीं शिक्षयन्ति ते ॥ ८७ ॥

गुरुरवाच ॥

तच्छ्रुत्वा तान् समाङ्गाय्य स्थापयित्वा च संसदि ॥

इदं वचो महायज्वा बभाषे तर्जनान्वितम् ॥ ८८ ॥

महायज्जोवाच ॥

पुनः कदापि माकार्ष्टं येषूनामप्रचारणं ॥

इत्थं किं न वयं युष्मान् न्यवेधाम दृढं पुरा ॥ ८९ ॥

तथापि वार्त्तया येष्वः पूर्णां कृत्वा पुरीमिमां ॥
फलं भोजयितुं तस्य बधस्यास्माभिरिच्छथ ॥ ६० ॥

गुरुवाच ॥

ततः पेत्रादयः सर्वे प्रेरिताः प्रत्यवादिषुः ॥
नराज्ञातोऽधिकं मान्या सदाज्ञा पारमेश्वरी ॥ ६१ ॥
श्रीयेषूं शूलदण्डेन युष्माभिर्हृतमीश्वरः ॥
पापक्षमार्थं मैश्वर्यं भोक्तृत्वे चाभिषिक्तवान् ॥ ६२ ॥
एतस्मिन् विषये सर्वे वयं साक्षिण आसहे ॥
पवित्रात्मा च साक्ष्यस्ति नानाश्चर्यप्रदर्शकः ॥ ६३ ॥
एतद् निशम्य कोपेन परिपूर्णाः सभासदः ॥
स्वशासनावमन्तृणां तेषां घातमकल्पयन् ॥ ६४ ॥
शेषे तु संमतिं कृत्वा मते मान्यस्य कस्यचित् ॥
निषिद्धा पूर्ववत् शिष्यांस्ताडयित्वा च तत्पुत्रः ॥ ६५ ॥
निन्दां येषूक्तते भोक्तुमर्हा गणयामहे वयम् ॥
इत्यत्रानन्दितास्ते तु निरक्रामन् सभालयात् ॥ ६६ ॥
ततस्ते स्वसभायां च मन्दिरे च दिने दिने ॥
श्रीयेषूद्देशिकां सर्वां यत्नात् प्राचारयन् कथां ॥ ६७ ॥
तत्पश्चात् तत्पुरे संख्या शिष्याणां ववृधे बज्ज ॥
सुभूरयश्च यज्वानः श्रीयेष्वो मतमाश्रयन् ॥ ६८ ॥
अथापरस्य शिष्यस्य कथां वक्ष्ये महात्मनः ॥
यः श्रीप्रभोः कृते मृत्युं बुभुजे प्रस्तराहतः ॥ ६९ ॥

ससाधुः स्तिफनो नाम्ना दिव्यशक्तिसमन्वितः ॥
 महाद्भुतानि कर्माणि लोकसाक्षाददर्शयत् ॥ १०० ॥
 ततस्तेन समं वादं कृत्वा केचिद् यद्ददिनः ॥
 ज्ञानान्वितानि वाक्यानि खंडितुं तस्य नाशकन् ॥ १०१ ॥
 तदा ते तं बलाद् धृत्वा महासंसदमानयन् ॥
 द्वेषादकल्पयंश्चेममभियोगमवास्तवं ॥ १०२ ॥

अभियोक्ता उचुः ॥

अयं पुमानिदं पुण्यं परमेश्वरमन्दिरं ॥
 पुण्यं शास्त्रं च मोक्षयुक्तं निन्दंस्तिष्ठति सर्वदा ॥ १०३ ॥
 असौ येषूरिदं पुण्यं स्थानं ध्वंसयिता द्रुतं ॥
 मोस्यादिष्टा व्यवस्थाश्च निराकर्तते कीर्तयन् ॥ १०४ ॥ युग्मं ॥

गुरुवाच ॥

एतच्छ्रुत्वाऽभियोक्ताणां वचनं मुख्ययाजकः ॥
 स्वर्गीयदूततुल्यास्यं साधुं स्तिफनमब्रवीत् ॥ १०५ ॥

महायज्वोवाच ॥

त्वामेते वादिनो येषु विषयेष्वभियुञ्जते ॥
 त्वया तत्सर्वमुद्दिश्य स्वपक्षे देयमुत्तरं ॥ १०६ ॥

गुरुवाच ॥

क्षतोऽसावुत्तरं दत्वा नानाप्रस्तावसंयुतं ॥
 तत्रान्ते मन्दिरासक्तैस् तैरग्राह्यं वचोऽब्रवीत् ॥ १०७ ॥

स्तिफन उवाच ॥

परेशो नरसृष्टेषु मन्दिरेषु न तिष्ठति ॥

भविष्यद्वादिनो ग्रन्थे स्वयं तेन यथोच्यते ॥ १०८ ॥

यथा ॥ स्वर्गः सिंहासनं मेऽस्ति भूश्च मे चरणासनं ॥

मदर्थं कीदृशं यूयं निर्मास्यथ निकेतनं ॥ १०९ ॥

मद्विश्रमाय वा स्थानं किंविधं संभविष्यति ॥

सर्वाण्येतानि वस्तूनि किं नाहं सृष्टवानिति ॥ ११० ॥

गुरुरवाच ॥

तदुक्तिश्रवणात् सभ्यान् दृष्ट्वा कोपेगितान्वितान् ॥

एतद् निन्दान्वितं वाक्यं निर्भयः स्तिफनोऽवदत् ॥ १११ ॥

स्तिफन उवाच ॥

अरे निरंकुशा लोकाः सर्वे चित्तमलीमसाः ॥

पवित्रस्यात्मनो यूयं नित्यमाद्धे विरोधिनः ॥ ११२ ॥

आचारो युष्मदीयानां पितॄणां यादृशोऽभवत् ॥

तादृगेव दुराचारो युष्माकमपि दृश्यते ॥ ११३ ॥

परेशादेशदूतानां पूर्वेषां भव्यवादिनां ॥

कं वा कदापि यौष्माकाः पितरो न बबाधिरे ॥ ११४ ॥

पुरा ये सत्प्रभोर्वार्त्तां प्रोचुः पश्चाद्भविष्यतः ॥

तान् आचार्यानमी दुष्टा जघ्नु र्युष्मत्पितामहाः ॥ ११५ ॥

तमेव सत्प्रभुं येषु प्रागुक्तं भव्यवक्तृभिः ॥

इदानीं घातयाञ्चक्र यूयं हन्तृकरेऽर्पितं ॥ ११६ ॥

गुरुवाच ॥

इत्यादिवादमाकर्ण्य स्तिफनस्य सभासदः ॥

दन्तानां घर्षणैः स्वीयं महाक्रोधमदर्शयन् ॥ ११७ ॥

पवित्रात्मान्वितोऽसौ तु स्वर्गं प्रत्यूर्ध्वलोचनः ॥

अपश्यदैश्वर्यं तेजो येषु चेशान्तिके स्थितं ॥ ११८ ॥

ऊचे च मुक्तमीक्षेऽहं मेघद्वारममुत्र च ॥

ईशस्य दक्षिणे पार्श्वे तिष्ठन्तं मानुषात्मजं ॥ ११९ ॥

इत्यस्याकर्णनात् प्रोचै नन्दं कृत्वा सभासदः ॥

करैः श्रोत्राणि रुद्धा च स्तिफनं धर्तुमद्रवन् ॥ १२० ॥

ततः कठोरचित्तास्ते तमानीय पुराद् वह्निः ॥

विशालप्रस्तराघातैर्दोषहीनममारयन् ॥ १२१ ॥

मुमुर्षु स्वाप्यसौ भक्तो महाविश्वासपूरितः ॥

प्रभो येषु ममात्मानं त्वं गृहाणेत्यमार्थयत् ॥ १२२ ॥

उच्चैश्चेवाच शान्तात्मा, प्रभो मन्मारणात्मकं ॥

इमं मा तिष्ठिषो दोषमेषु मद्वातकेष्विति ॥ १२३ ॥

एवं स्वजीव मुत्सृज्य वीरः साक्षी प्रभोः कृते ॥

स येषु साक्षिणामादिरिति पश्चादकीर्त्यत ॥ १२४ ॥

ततो यिरुशलेम्पूर्यां स्थितां गृहीयमंडलीं ॥

विरोधिना यद्ददीया नानादण्डैर्बबाधिरे ॥ १२५ ॥

तद्धेतोस्ते निजे देशे विकीर्णाः खृष्टसेवकाः ॥
 सर्वत्र प्रभु मुद्दिश्य सुसंवादं वितस्तुः ॥ १२६ ॥
 पश्चाच्च प्रेरितेत्याख्याः प्रभो मुख्यानुयायिनः ॥
 इतस्ततः परिभ्रम्य स्वदेशीयानुपादिशन् ॥ १२७ ॥
 एतेषामुपदेशेन समाकृष्टाः सुभूरयः ॥
 यद्ब्रूहिना महात्रातुः श्रीयेष्वा धर्ममाश्रयन् ॥ १२८ ॥
 शेषाः सर्वे यद्ब्रूयास्तु मुद्रितान्तरलोचनाः ॥
 उदितं त्राणमार्त्तण्डं परिचेतुं न श्रेकिरे ॥ १२९ ॥
 इति श्रीयेषूखृष्टहन्तृयद्ब्रूदीयलोकपरावृत्तिर्नाम प्रथमोऽ
 ध्यायः ॥ १ ॥

द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

शिष्य उवाच ॥

आदौ यिरूशलेम्पूर्यां यद्ब्रूदीये च नीवृति ॥
 वृद्धिः खृष्टीयधर्मस्य बभूवेति मया श्रुतम् ॥ १ ॥
 इदानीं श्रोतुमिच्छामि धर्मोऽसौ नूतनः परम् ॥
 विस्तरं केन रूपेण प्राप देशान्तरेष्विति ॥ २ ॥

गुरुरवाच ॥

यः प्रेरितो महोत्साहो विदेशेषु विशेषतः ॥
 खृष्टीयं व्यस्तृणोद् धर्मं तच्चरित्रं ब्रूवेऽधुना ॥ ३ ॥

आसीद् विरुणलेम्पुर्थां कश्चित् शैलाभिधो युवा ॥
 यो नाम्नः परिवर्त्तेन पश्चात् पौलोऽभ्यधीयत ॥ ४ ॥
 यद्ददीयान्वयोत्पन्नः स प्रसिद्धस्य कस्यचित् ॥
 गुरोः शिष्यत्वमाश्रित्य मोसिशास्त्रमशिक्षत ॥ ५ ॥
 फरीष्यसम्प्रदायस्य मते कृत्स्ने च परिणितः ॥
 स स्वीयं पैलकं धर्मं शुद्धत्वेन समाचरत् ॥ ६ ॥
 सर्वदा च महाभक्त्या सेवमानः परेश्वरम् ॥
 तदुक्तधर्मरक्षार्थं स चिचेष्टे यथामति ॥ ७ ॥
 येष्व्वा प्रवर्त्तितं धर्ममगृहीत्वा त्वविद्यया ॥
 स साधून् सेवकांस्तस्य धर्ममभ्युपगमन्यत ॥ ८ ॥
 सद्धर्मरोधका एत इति ज्ञात्वा स्वचेतसि ॥
 स तेषां दण्डनादीनां सुप्रसन्न मबुध्यत ॥ ९ ॥
 यत्काले स्तिफनः साधुरशमाघातैरहन्यत ॥
 तदा संमत्य तद्वाते सहकारी बभूव सः ॥ १० ॥
 महोद्योगेन खृष्टीयां बाधमानश्च मण्डलीम् ॥
 धृत्वा पुंसश्च नारीश्च स काराया मबन्धयत् ॥ ११ ॥
 यदा च मन्त्रणां चक्रुस्तद्वातायाधिकारिणः ॥
 तदा स संमतिं तत्र चकारोन्मत्तमानसः ॥ १२ ॥
 तद्धर्मोत्पादनार्थं च चेष्टमानो निरन्तरम् ॥
 बलात् स भीरुभिः शिष्यै र्येष्व्वा निन्दामकारयत् ॥ १३ ॥

श्वे शिष्यान् विदेशेषु संस्थितान् धर्तुमुद्यतः ॥

शैलः पुरीं दमस्काख्यां व्रजितुं समकल्पयत् ॥ १४ ॥

यद्दिनश्च तत्रत्या येन स्युः सहकारिणः ॥

तदर्थं यज्वनो मुख्यात् पत्र मादाय सोऽव्रजत् ॥ १५ ॥

मध्याह्ने तत्पुरप्रान्तं यदा प्रापानुगैर्वृतः ॥

तदाऽकस्माद् महाज्योति रूर्ध्वतस्तेष्वभासत ॥ १६ ॥

सूर्योऽपि दीप्तेन ज्योतिषा तेन पातितः ॥

वाणीं शैलोऽष्टणेद् एतां शैल मां बाधसे कुतः ॥ १७ ॥

एनद् निशम्य भो स्वामिन् को भवानिति पृष्ठवान् ॥

यं येषुं बाधसे सोऽहमिति शैलोऽष्टणेद् वचः ॥ १८ ॥

ततः पुन म्हास्वामिन् किं कुर्यामिति पृष्ठवान् ॥

इमां महाप्रभो राज्ञां वक्ष्यमाणामवाप सः ॥ १९ ॥

श्रीयेषूवाच ॥

उत्प्रायेमां पुरीं याहि, तत्र यस्मिन् नियोक्ष्यसे ॥

तत्कर्मविषये स्पष्टं समादेशमवाप्स्यसि ॥ २० ॥

गुरुवाच ॥

ज्योति र्दृष्ट्वा रवं श्रुत्वा न कमप्यवलोक्य तु ॥

शैलस्य संगिनः स्तब्धा भूत्वा विस्मय माययुः ॥ २१ ॥

शैलस्तु ज्योतिराधिक्यात् सम्यगन्धीकृतः स्थितः ॥

हस्तेन संगिभि र्नीतो दमस्काख्यां पुरीं ययौ ॥ २२ ॥

ततो दिनत्रयं यावत् स्थित्वा दृष्टिविवर्जितः ॥
 सोऽन्नं किमपि नाभुंक्त न च पेयमपीयत् ॥ २३ ॥

शिष्यस्तन्नगरे कश्चिद् अननीयाभिधोऽवसत् ॥
 तं साक्षात् प्रभुराज्ञाप्य शैलसन्निधिमैरयत् ॥ २४ ॥
 तदादेशानुसारेण शैलपार्श्वमुपागतः ॥
 तस्मिन् करार्पणं कृत्वा सोऽननीयोऽब्रवीदिदं ॥ २५ ॥

अननीय उवाच ॥

तुभ्यं दृष्टिप्रदानाय पवित्रात्मार्षणाय च ॥
 हे भ्रातः पथि यो येषूस्त्वया दृष्टः स माऽनुदत् ॥ २६ ॥

गुरुरवाच ॥

तदानीं तस्य नेत्राभ्यां वल्कानीवापतन्नधः ॥
 प्राग् रुद्धा तस्य दृष्टिश्च सद्यः प्राप प्रसन्नतां ॥ २७ ॥
 अनेन तस्य बाह्याक्ष्णोः प्रसन्नीभवनेन तु ॥
 विशुद्धिस्तस्य मानस्या दृष्टेरप्युपमीयते ॥ २८ ॥
 प्राक्काले ह्यविवेकादिमलरुद्धान्तरेक्षणाः ॥
 येषूदृष्टस्य माहात्म्यं परिचेतुं स नाशकत् ॥ २९ ॥
 तदा त्वीशप्रसादेन वीतधीदृष्टिबाधकः ॥
 प्रभोरैश्वर्यं मालोक्य तत्सेवायां मुदाऽसजत् ॥ ३० ॥
 तत्पश्चादननीयोऽसौ प्रभादेशानुसारतः ॥
 शैलस्य भव्यं मुत्कृष्टं पदमेवमबोधयत् ॥ ३१ ॥

अननीय उवाच ॥

येनेच्छामैश्वरीं विद्याः येन पश्येच्च सत्प्रभुं ॥
 आकर्णयेच्च तद्वाणीं तदर्थं त्वाऽवृणोद् विभुः ॥ ३२ ॥
 यद् दृष्टं सांप्रतं यच्च प्रभुत्वां दर्शयिष्यति ॥
 त्वं दूतस्तस्य सर्वस्य प्रचाराय नियोज्यसे ॥ ३३ ॥
 मनुष्याः सर्वदेशीया येन धीदृष्टिमाप्नुयुः ॥
 तमःपते बलाद् मुक्ताः सेवेरंश्च परेश्वरं ॥ ३४ ॥
 पवित्रीभूतलोकानां मारोहेयुश्च सत्पदम् ॥
 इत्येतत्सर्वसिद्ध्यर्थं प्रभुणा प्रेरयिष्यसे ॥ ३५ ॥ युग्मं ॥
 अतः संप्रति किं भ्रात विलंबेन प्रयोजनम् ॥
 प्रभुं प्रार्थ्याघशुद्ध्यर्थं जलसंस्कारमाप्नुहि ॥ ३६ ॥

गुरुवाच ॥

एतादृग् दर्शनं प्राप्य स्वर्गतस्य महाप्रभोः ॥
 तत्सेवामविलंबेन भक्त्या शैलः समाश्रयत् ॥ ३७ ॥
 तदाऽम्भःसंस्कृतेः प्रात्या प्रविष्टः शिष्यमंडलीम् ॥
 स येष्व ईशपुत्रत्वमुपदेष्टुं प्रचक्रमे ॥ ३८ ॥
 श्रोतारस्त्वखिला स्तेन महाश्चर्यममंसत ॥
 प्राग् योऽबाधिवृष्टृष्टीयान् किं सोऽयं नेति वार्दिनः ॥ ३९ ॥
 शैलस्तु वाक्प्रभावेण यद्ब्रवीयानखंडयत् ॥
 येषूरेव प्रतिज्ञातो महात्रातेति साधयन् ॥ ४० ॥

व्यतीते त्वचिरे काले येषूमाहात्म्यकीर्तनात् ॥
 असन्तुष्टा यद्ब्रवीयाः शैलं हन्तुमकल्पयन् ॥ ४१ ॥
 पुरात् पलायनं तस्य रुन्धन्तश्च जिघांसवः ॥
 ते गोपुराणि सर्वाणि दिवानक्तमरक्षयन् ॥ ४२ ॥
 तं गृहीयास्तु तत्रत्याः पिटकान्तः समर्पितम् ॥
 प्राचीरस्थगवाक्षेण निश्चवारोहयन् वह्निः ॥ ४३ ॥
 पुन र्थिरूशलेम्पुर्थांमुपस्थाय ततः परं ॥
 शैलः गृहीयमण्डल्या समागन्तुं समैहत ॥ ४४ ॥
 सर्वे शिष्यास्तु तं पूर्वं ज्ञात्वापद्रवकारिणम् ॥
 तच्छिष्यत्वे च सन्देहं कृत्वा तस्मात् शृणुकिरे ॥ ४५ ॥
 शिष्यस्तु वर्णवाभिख्यो येषूदर्शनपूर्वकं ॥
 शैलस्य सर्ववृत्तान्तं मुख्यशिष्यानवेदयत् ॥ ४६ ॥
 ततः गृहीयमण्डल्याः संगे तिष्ठन् स निर्भयः ॥
 शास्त्रार्थचर्चया येष्वो मतं विस्तर्तुमैहत ॥ ४७ ॥
 तदा प्रार्थयमानः सन्नेकदेश्वरमन्दिरे ॥
 स येष्वो दर्शनं प्राप्य तस्येमामगृह्णोद् गिरं ॥ ४८ ॥

श्रीयेषू रूवाच ॥

यिरूशलेम्पुरात् क्षिप्रं प्रतिष्ठस्व यतोऽत्रजाः ॥
 जना मद्विषये साक्ष्यं न ग्रहीष्यन्ति तावकं ॥ ४९ ॥

गुरुवाच ॥

शैलस्तूवाच हे स्वामिन् प्राक् ते भक्तानपीडयं ॥

अबन्धयं च कारायामहं त्वद्धर्मरोधकः ॥ ५० ॥

यदा च स्तिफनो भक्त स्तव स्वामिन्नहन्यत ॥

तदानीं तस्य हन्तृणामभवं सहकारकः ॥ ५१ ॥

इत्थं भूतं पुरा स्वामिन् दृढं ते परिपन्थिनं ॥

इदानीं सेवकं जातं मां जानन्त्यत्रवासिनः ॥ ५२ ॥

अतो मते परावृत्तिमेतादृक्षां विचार्य मे ॥

कदाचित् ते त्वदुद्देशे विश्वस्य मामकं वचः ॥ ५३ ॥

इत्युक्ते प्रभुरादिक्षत् प्रतिष्ठस्व पुरादितः ॥

यतस्त्वामन्यजातीयान् प्रति दूतं नुदाम्यहम् ॥ ५४ ॥

इत्थं यद् मन्दिरे पौलं सर्वज्ञः प्रभुरब्रवीत् ॥

तदेवाभूद्, यतस्तत्र तद्वादं कोपि नाग्रहीत् ॥ ५५ ॥

वरं तदुद्यमाद्धेतोरीर्ष्यया पूर्णचेतसः ॥

विपक्षास्ते प्रभोर्भक्तं दासं हन्तुं चिचेष्टिरे ॥ ५६ ॥

अन्ये शिष्यास्तु संकल्पं ज्ञात्वा तेषां दुरात्मनां ॥

रक्षार्थं तत्पुरात् शैलं नगरान्तरमैरयन् ॥ ५७ ॥

ततस्तार्थाभिधां स्वीयां जन्मभूमिं समागतः ॥

स तत्र कियतो वर्षान् न्यवसत् प्रभुसेवकः ॥ ५८ ॥

स तत्र केन कार्येण सर्वं कालमयापयत् ॥

इत्यस्य विस्तरः क्वापि सच्छास्त्राद् न प्रतीयते ॥ ५६ ॥
 परंतु प्रभुसंसिद्धमहात्राणप्रचारणे ॥
 स भक्तिमान् व्यवसासीद् नित्यमत्र न संशयः ॥ ६० ॥
 ततः पश्चात् तमन्वेष्टुं तत्र पुर्यामुपस्थितः ॥
 आप्त्वा च वर्णबोऽनैषीदन्त्यखीयाभिधां पुरीं ॥ ६१ ॥
 तत्रैकं वत्सरं यावत् सभामध्ये समागतौ ॥
 तौ खृष्टीयं मतं लोकान् शिद्ययामासतु ब्रह्मन् ॥ ६२ ॥
 इति श्रीपौलपुनर्जन्म नाम द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

शिष्य उवाच ॥

शैलो येष्वः पुरा वैरी तच्छिष्याणां च बाधकः ॥
 पश्चात् प्रभोर्महाशक्त्या जितो वश्योऽभवद् मुदा ॥ १ ॥
 पुरा तिरस्कृतं धर्मं विस्तर्तुं प्रायतिष्ठ च ॥
 इत्येतदद्भुतं वृत्तं गुरो ज्ञातं भवन्मुखात् ॥ २ ॥
 असौ तु निर्भयो दूतः प्रभुनामप्रसिद्धये ॥
 कान् देशानपरान् गत्वा किं चकारेति वर्णय ॥ ३ ॥

गुरुवाच ॥

आसन् पुरेऽन्त्यखीयाख्ये केचित् खृष्टीयशिद्यकाः ॥
 ते भक्त्योपोषणं कृत्वा प्रभोः सेवां समाचरन् ॥ ४ ॥

पवित्रेणात्मनादिष्टा अमी शैलं सर्वर्णं ॥

विदेशे गृहधर्मस्य प्रचाराय न्ययोजयन् ॥ ५ ॥

पवित्रेणात्मना नुनौ तावब्धे स्तीरमागतौ ॥

ततो नावा प्रतस्थाते द्वीपं कुप्राभिधं प्रति ॥ ६ ॥

अस्त्यब्धिः स्थलमध्यस्थः ख्यातः पाश्चात्यपण्डितैः ॥

सुदूरव्यवधानेन भारतात् पश्चिमे स्थितः ॥ ७ ॥

तस्याब्धे वङ्गिकोणस्थं विद्धि देशं यद्ब्रह्मदिनाम् ॥

तस्योदीचां प्रदेशाश्च वर्तन्ते यवनादयः ॥ ८ ॥

द्वीपाः क्षुद्रा महान्तश्च तत्राब्धौ सन्ति भूरयः ॥

तन्मध्ये कुप्रनामैको महान् द्वीपश्च वर्तते ॥ ९ ॥

नावा समुद्रमार्गेण तस्मिन् द्वीप उपस्थितौ ॥

तौ शैलवर्णौ पापं ख्यातमाययतुः पुरं ॥ १० ॥

तत्रासीत् सगर्गपौलाख्यो रौम्योऽध्यक्षः सुबुद्धिमान् ॥

स तावाह्वय सदाक्यमैशं श्रोतुमयाचत ॥ ११ ॥

आसीत् तत्सन्निधौ कश्चिद् भाक्तभयप्रवाचकः ॥

वर्येषू नाम मायावी यद्ब्रह्मदी स्वार्थतत्परः ॥ १२ ॥

असौ धीमन्तमध्यक्षं सच्छास्त्रश्रवणे रतं ॥

दृष्ट्वा विरुध्य सङ्गर्माद् विमुखं कर्तुमैहत ॥ १३ ॥

ततः शैलः स्थिरां दृष्टिं कृत्वा मायाविनं प्रति ॥

पवित्रेणात्मना पूर्णः शठमेवमभाषत ॥ १४ ॥

शैल उवाच ॥

रे दुष्ट च्छलसंपूर्णं नरकिन् धर्मरोधक ॥

नरानीशस्य सन्मार्गात् किं नित्यं भ्रमयिष्यसि ॥ १५ ॥

इदानीं मैश्वरो दण्डं स्वयि प्रादुर्भविष्यति ॥

अन्धीभूतो हि मार्तण्डं चिरं द्रष्टुं न शक्यसि ॥ १६ ॥

गुरु उवाच ॥

इत्युक्ते तत्क्षणात् तस्य दृष्टिमाच्छादयत् तमः ॥

आम्यंश्चेतस्ततो लोकान् सोऽन्वैच्छत् स्वस्य नीतये ॥ १७ ॥

एतत् कर्माद्भुतं दृष्ट्वा रौम्योऽध्यक्षः सुविस्मितः ॥

श्रीयेषूख्येष्टशिष्याभ्यामादिष्टं मतमग्रहीत् ॥ १८ ॥

तदारभ्यैव शैलस्तु पौलनाम्ना सुविश्रुतः ॥

तत्पुराद् नावमारुह्य प्रतस्थे संगिभिर्युतः ॥ १९ ॥

उदीचां स्थितमास्याख्यं खण्डं चोपस्थिता द्रुतं ॥

तत्रत्यं तेऽन्त्यखीयाख्यं यावनं पुरमाययुः ॥ २० ॥

यद्ब्रूदीयान् विना सर्वे तत्प्रदेशनिवासिनः ॥

निमग्ना मूर्त्तिपूजायां सत्यमीश्वरमत्यजन् ॥ २१ ॥

तस्मिन् पुरे तु भूयस्तु परपूर्यन्तरेषु च ॥

यद्ब्रूया बहवो न्यूषु वाणिज्ये व्यवसायिनः ॥ २२ ॥

ततः पौलादय स्तेषां पुण्याहे शनिवासरे ॥

प्रविष्टा भजनागारं सभामध्य उपाविशन् ॥ २३ ॥

तदा रीत्यनुसारेण शास्त्रपाठे समापिते ॥

पौलोऽर्थितः सभाध्यक्षै रृत्यायेद मुपादिशत् ॥ २४ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

नानारूपेण नः पूर्वाननुगृह्य परेश्वरः ॥

जैतृन् कृत्वा कनानाख्ये शुभे नीवृत्यवासयत् ॥ २५ ॥

अन्यैस्ते राजभिस्तत्र चिरं शिष्टाः स्वनीवति ॥

शेषे दाविद मीशेष्टं भक्तं भूपाल माप्नुवन् ॥ २६ ॥

तस्यैव दाविदो वंशे स्वप्रतिज्ञानुसारतः ॥

श्रीयेषूं त्राणकर्त्तारं प्रादुश्चक्रे परेश्वरः ॥ २७ ॥

तस्योर्व्यामवतीर्णस्य महिमानं पुरःसरः ॥

आर्यो योहन्निराचार्यो लोकसाक्षादकीर्तयत् ॥ २८ ॥

यं मां जानीथ सोऽहं न, कश्चित्त्वायाति मामनु ॥

मोक्तुं यत्पादुकाबन्धं नार्होऽस्मीत्यादिना स्तुवन् ॥ २९ ॥

॥ युष्मं ॥

हे भ्रातरो यद्वदीया अन्ये चेश्वरसेवकाः ॥

अस्य त्राणस्य सन्देशो युष्मानेव प्रतीयते ॥ ३० ॥

तं शास्त्रोद्दिष्ट मप्यर्थं मुद्धर्तारं प्रतीक्षितं ॥

शास्त्रार्थाक्षा स्तिरश्चक्रु रसद्देशाधिकारिणः ॥ ३१ ॥

मविध्यद्वादिभिः प्रोक्तां तन्मृत्युद्देशिनीं कथां ॥

संपूर्य चाखिलां क्रूरास्ते प्रमशाने तमार्पयन् ॥ ३२ ॥

किंत्वीशेनाविलम्बेन पृत्यलोकात् समुद्धृतः ॥

असौ पुनःपुनः स्वेभ्यः संगिभ्यो दर्शनं ददौ ॥ ३३ ॥

अतो ऽस्माकं पितृभ्यो यमीशश्चक्रे प्रतिश्रवं ॥

तं येष्वाः पुनरुत्थित्या सोऽधुना समपूरयत् ॥ ३४ ॥

तस्माद् हे भ्रातरो वार्ता मंगला श्रूयतामियं ॥

तस्यैव सत्प्रभोद्वारा पापमुक्ति रवाप्यते ॥ ३५ ॥

यद्दोषशुद्धिराचाराद् मोस्यादिष्टाद् न सिध्यति ॥

तत्सर्वदोषसंशुद्धि संभ्यते खलुमाश्रितैः ॥ ३६ ॥

अतः प्रभवमन्वर्त्ता गतिर्येन न वः प्रति ॥

घटेतामंगलेत्यर्थं युष्माभिरवधीयताम् ॥ ३७ ॥

गुरुस्वाच ॥

परस्मिन् विश्रमाहे तु पौराः प्रायः समे पुनः ॥

कथाया ईश्वरीयायाः श्रवणाय समागमन् ॥ ३८ ॥

भूरिं समाजमालोक्य यद्ब्रूया स्वीर्यया युताः ॥

निन्दया पौलवाक्यानि प्रतिवक्तुं चिचेष्टिरे ॥ ३९ ॥

तैरन्यमानसै स्तादृक् कृतं दृष्ट्वा विरोधनं ॥

तौ पौलवर्णबौ वाक्यमेतद् निर्भयमूचतुः ॥ ४० ॥

पौलवर्णबावूचतुः ॥

प्रथमं वो यद्ब्रूयानां सन्निधौ वाक्यमैश्वरं ॥

प्रचारणीयमावाभ्या मासीदत्र न संशयः ॥ ४१ ॥

परन्तु यूयमज्ञानास्तदाकर्ण्य निरस्यथ ॥

स्नान् नित्यजीवनायोग्यान् मन्यध्वे च विमोहिताः ॥ ४२ ॥

अतएवान्यजातीयलोकाना मुपदेशने ॥

प्रवर्त्तिष्यावहे येन ते परित्राणमाप्नुयुः ॥ ४३ ॥

गुरुवाच ॥

त्राणस्य खैरवाप्यस्य वार्तामाकर्ण्य मंगलां ॥

सानन्दा यवना लोका ईशं धन्यमवादिषुः ॥ ४४ ॥

यह्मदिनस्तु तादृश्या प्रभुवाक्यप्रतिष्ठया ॥

अतुष्टाः ससखिं पौलं तत्पुराद् निरकासयन् ॥ ४५ ॥

ततः पुरीमिकन्याख्या मागतौ पौलवर्णबौ ॥

भक्त्या कीर्त्तयितुं नाम प्रावर्त्ततां प्रभोः पुनः ॥ ४६ ॥

त्राणेच्छवश्च भूयांस स्तदादेन प्रवर्त्तिताः ॥

यवनाश्च यह्मद्याश्च ख्येयं जगृज्ज र्मतं ॥ ४७ ॥

शेषे तु यवनै र्युक्ता दुरात्मानो यह्मदिनः ॥

पाषाणै स्तौ प्रभो र्दूता वाहन्तुं समकल्पयन् ॥ ४८ ॥

कुसंकल्पं तु विज्ञाय तत्पुरात् तौ पलायितौ ॥

लुब्धाख्यं पुरमागत्य त्राणवार्ता मवोचताम् ॥ ४९ ॥

दीन स्तन्नगरे कश्चिज् जन्मपंगु र्जनोऽवसत् ॥

पौलेन कथितं वादं स तदानीं न्यशामयत् ॥ ५० ॥

तं दृष्ट्वा सौख्यलाभाय तद्विश्वासं विलोक्य च ॥

पौलस्तमब्रवीत् पञ्चामुत्थायर्जुर्भवेरिति ॥ ५१ ॥

सद्यस्तदाक्प्रभावेण जन्मपंगुरसौ जनः ॥

शक्तिं प्राप्य समुत्तस्थौ चलितुं च प्रचक्रमे ॥ ५२ ॥

चलन्तं तं तदा दृष्ट्वा तत्रत्याः प्राणदन् जनाः ॥

देवा नराकृतिं धृत्वा मध्ये नोऽवातरन्निति ॥ ५३ ॥

ते वर्णबं जुनामानं देवनाथमवादिषुः ॥

पौलंच वक्तृताहेतो र्हर्मिनाम्ना चचक्षिरे ॥ ५४ ॥

ततो यज्वा जुदेवस्य वृषान् खग्भिः सहानयत् ॥

ताभ्यां च देववद् यज्ञं कर्तुं मोहादचेष्टत ॥ ५५ ॥

इमं विज्ञाय संकल्प मुद्दिभौ पौलवर्णबौ ॥

मध्ये व्यूहस्य धावित्वा प्रोच्चैरेवमनर्दताम् ॥ ५६ ॥

पौलवर्णबावूचतुः ॥

हे महेच्छाः कुतो यूयमीदृशीं कुरुथ क्रियां ॥

आवां युष्मादृशौ मर्त्या समभावौ च सर्वथा ॥ ५७ ॥

देवार्चां तादृशीं त्यक्त्वा सेवध्वं सत्यमीश्वरं ॥

इत्येतदुपदेशार्थं भावां वोऽन्तिक मागतौ ॥ ५८ ॥

स ईशः सर्वदेशीयान् मनुष्यान् प्राग्नेहसि ॥

स्वस्वाभीष्टेषु मार्गेषु गमनायान्वमन्यत ॥ ५९ ॥

तथापि तोयवर्षेण शस्याद्युत्पादनेन च ॥

स मर्त्यानुपकुर्वाणः स्वस्य सत्त्व मबोधयत् ॥ ६० ॥

गुरुरवाच ॥

एतादृशाऽपि वादेन ताल्लोकान् यष्टुमुद्यतान् ॥

जडान् रोढुं प्रभो र्दूतौ प्रायो नाशकृतां तदा ॥ ६१ ॥

पश्चात् पुरान्तराद् एत्य केचिद् दुष्टा यद्भदिनः ॥

लोकान् प्रवर्त्य पाषाणैः पौलं प्राहारयन् दृढं ॥ ६२ ॥
 तं मत्वा चोपलाघातैः सम्यक् प्राणविवर्जितं ॥
 भूमौ पतितमाकृष्य नीतवन्तः पुराद् वह्निः ॥ ६३ ॥
 पश्चात्तु शिष्यवर्गे तं वेष्टमाने स्थिते सति ॥
 स तत्समक्षमुत्थाय प्रविवेश पुरीं पुनः ॥ ६४ ॥
 तत्पश्चाद् यत्र तौ नाम प्रागकीर्तयतां प्रभोः ॥
 तत्तत्पुरीः स्वशिष्याणां दृष्टये जग्मतुः पुनः ॥ ६५ ॥
 क्लेशान् भुक्त्वाऽपि सद्गर्भे निश्चलाः स्थातुमर्हथ ॥
 इत्यादिभिश्च तान् शिष्यान् स्थिरीचक्रतुरुक्तिभिः ॥ ६६ ॥
 किञ्च प्रत्येकमण्डल्याम् अर्ध्यक्षान् शासनाय तौ ॥
 नियोज्य शिष्यरक्षायै प्रार्थयेतां परेश्वरं ॥ ६७ ॥
 ततोऽब्धितीरमागत्य नावं चारुह्य तत्र तौ ॥
 यात्राशेषेऽन्यखीयाख्यां पुरीमागच्छतां पुनः ॥ ६८ ॥
 इति श्रीपौलचरित्रे पौलप्रथमयात्राकथनं नाम तृतीयोऽध्यायः ॥

अथ चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४

शिष्य उवाच ॥

दृष्टीयमतविस्तारे श्रीपौलस्योद्यमं गुरो ॥

श्रुत्वा सहिष्णुतां चाहं शुश्रूषे वृत्तमुत्तरं ॥ १ ॥

गुरुवाच ॥

प्राक्ते पुरेऽन्यखीयाख्ये स्थित्वा किञ्चिदनेहसं ॥

पौलः पुन विदेशीयान् स्वशिष्यान्दिदृक्षत ॥ २ ॥

कञ्चित् सीलाभिधं भक्तं शिष्यमादाय सङ्गिनं ॥

स यत्र न्यवसन् शिष्यास्तास्ताः पर्यव्रजत् पुरीः ॥ ३ ॥

सर्वास्तु शिष्यमण्डल्यः प्रभुदूतप्रबोधनैः ॥

धर्ममार्गे स्थिरीभूता अवदन्तेत्तरोत्तरं ॥ ४ ॥

तदन्येष्वपि देशेषु दवीयस्तु प्रभो मंतं ॥

विस्तर्तुं मुद्यतः पौल उदीचीं ससखि र्ययौ ॥ ५ ॥

पवित्रेणात्मना नीतश्चादधेस्तीरमागतः ॥

स तत्र प्राप्तवान् स्वप्ने दैवमेतत् प्रबोधनं ॥ ६ ॥

तिष्ठन्नेको जनोऽदर्शिं माकदन्याप्रदेशजः ॥

ब्रुवंश्चागत्य नो देशं साहाय्यं नः क्रिया इति ॥ ७ ॥

तत्त्वप्रदर्शनादिच्छामीश्वरस्यानुमाय तु ॥

पौलादयोऽब्धिमार्गेण माकदन्यां प्रतस्थिरे ॥ ८ ॥

तत्रत्यां नगरीं मुख्यां फिलिप्पाख्या मुपस्थिताः ॥

ते येषूसाधितत्राणसुसंवादमकीर्तयन् ॥ ९ ॥

यद्ब्रूदीये च पुण्याहे नदीतीरे पुराद् वहिः ॥

भजनार्थं समेताभिः स्त्रीभि स्ते सम्बभाषिरे ॥ १० ॥

तन्मध्ये लुदियानाम्नी परेशेन प्रबोधिता ॥

मनोयोगेन पौलोक्तमुपदेशं न्यशामयत् ॥ ११ ॥

ततः गृहीयमण्डल्यां संस्कारेण प्रविश्य सा ॥

पौलादीन् सद्यनि स्वीये आतिथ्याय न्यमन्त्रयत् ॥ १२ ॥

यदा पौलादयोऽन्येद्युरागच्छन् भजनालयम् ॥

तदा तान् यवनी दासी साक्षादकृत काचन ॥ १३ ॥

सा भूतावेशनाद् हेतो स्तत्रत्यैर्देवविद् मता ॥

दैवोक्त्या निजनाथार्थं बज्ज वित्त मुपार्जयत् ॥ १४ ॥

पौलादीननुगच्छन्ती तदा प्रोचै ननाद सा ॥

परेशसेवका एते त्राणमार्गं वदन्ति नः ॥ १५ ॥

तथा तथा मुज्जः प्रोक्ते स्लिष्टः पौलोऽब्रवीदिदं ॥

रे भूतास्या निरेहीति येषूनाम्नाऽऽ दिशाम्यहं ॥ १६ ॥

सद्यः पौलोक्तिमात्रेण भूते दास्या विनिर्गते ॥

धनाशा नो विनष्टेति तस्या नाथा व्यचारयन् ॥ १७ ॥

ततः पौलञ्च सीलञ्च धृत्वाऽऽकृष्य वलेन ते ॥

पार्श्वं नीत्वा च तत्पुण्याः शासितृणां न्यवेदयन् ॥ १८ ॥

दासीस्वामिन ऊचुः ॥

रीतीरस्माभिरग्राह्याः शिक्षयित्वा जनाविमौ ॥

एतस्यां व्युत्क्रमं पुण्यां समुत्पादयतो दृढं ॥ १९ ॥

गुरुरवाच ॥

तच्छ्रुत्वा शासितारस्तु वेत्रैः श्रीप्रभुसेवकौ ॥

भृशं प्रहार्थं कारायां तयो बन्धनमादिशन् ॥ २० ॥

कारापालञ्च तौ कारामन्तरस्थां समानयत् ॥

तयोः पदानि काष्ठेन स्थिरीकृत्य बबन्ध च ॥ २१ ॥
 निशीथे पौलसीलौ तु ताडनेनापि तादृशा ॥
 अभग्नचेतसौ गीतै रस्तुतां परमेश्वरम् २२ ॥
 तदाऽ कस्माद् महीकम्पे जाते कारा समूलिका ॥
 अधूयताखिला द्वारो व्यमुच्यन्त च तत्क्षणात् ॥ २३ ॥
 कारापालस्तु निद्रातो जागरित्वा तदाऽञ्जसा ॥
 काराद्वाराणि सर्वाणि विमुक्तानि व्यलोकयत् ॥ २४ ॥
 कारातो वन्दयः सर्वे प्रपलाय्य गता इति ॥
 अनुमाय स चात्मान मसिना हन्तुमैहत ॥ २५ ॥
 तं पौलस्त्वब्रवीदुच्चैर्हिंसां त्वं स्वस्य मा कुरु ॥
 समस्ता वन्दयो ह्यत्र स्थिता विद्यामहे वयं ॥ २६ ॥
 दैवेन भूमिकम्पादिघटनेन सुविस्मितः ॥
 ऐशौ दूताविमावित्थं कारापालो व्यचारयत् ॥ २७ ॥
 तदा प्रदीपमानाय कम्पमानः प्रविश्य च ॥
 श्रीपौलसीलयोः पत्सु स पपात समादरं ॥ २८ ॥
 ततस्तौ वहिरानीय व्याकुलात्मा स पृष्ठवान् ॥
 हे नाथा स्त्राणलाभाय मया किं क्रियतामिति ॥ २९ ॥
 तौ तं प्रत्यूचतुः शृष्टं विश्वासेन त्वमाश्रय ॥
 तस्मात् स्वपरिवारेण साङ्गं त्राणमवाप्स्यसि ॥ ३० ॥
 तयोर्विश्वास्ययोर्वाक्ये विश्वसन् हृष्टमानसः ॥
 कुटुम्बसंयुतः सद्यो नीरसंस्कार माप सः ॥ ३१ ॥

तदा प्रहारजन्यानि क्षतानि प्रभुदूतयोः ॥

प्रक्षाल्य स्वं गृहं नीत्वा चातिथ्यं सोऽकरोत् तयोः ॥ ३२ ॥

प्रभाते नगराध्यक्षा स्त्रिमं सन्देशमैरयन् ॥

अमू लोकौ विमुच्येतां सद्यः कारागृहादिति ॥ ३३ ॥

इमं विज्ञाप्य सन्देशं तौ कारारक्षकोऽब्रवीत् ॥

हे महेच्छौ प्रतिष्ठेयां कुशलेन युवामिति ॥ ३४ ॥

देशोऽसौ रोमिसम्राजो वशे शिष्य तदाऽभवत् ॥

रोमीया व्यवहाराश्च तत्पुत्र्यां प्राचलन् समे ॥ ३५ ॥

तदीयव्यवहारेण सम्यग् धर्मविचारणे ॥

न सिद्धे रोमिपौराणां दण्डः सर्वो न्यविध्यत ॥ ३६ ॥

रोमिणां चाभियुक्तानामपराधेऽपि निश्चिते ॥

कशादिताडनं तेषां प्रतिषिद्धमविध्यत ॥ ३७ ॥

पौलस्तु रोमिपौरत्वपदवीं प्राप्तवानभूत् ॥

अतस्तत्ताडनं रोम्यै धर्मशास्त्रैर्न्यविध्यत ॥ ३८ ॥

ततः सोऽवोचद् अन्यायमध्यक्षा रोमिणावपि ॥

अनिर्णीतापराधौ नौ लोकसाक्षादताडयन् ॥ ३९ ॥

आवां कारालये चास्मिन् बन्धयित्वा निरेनसौ ॥

इदानीं गुप्तरूपेण त्यक्तुं संकल्पयन्ति किं ॥ ४० ॥

कदाप्येतादृशा नैव भवितव्यं वरं स्वयं ॥

आगत्य शासितारोऽत्र वहिः कृत्वा नयन्तु नौ ॥ ४१ ॥

इमां पौलोक्ति माकर्ण्य शासितारः शृण्वन्किरे ॥

स्वयं चागत्य पौलाद्यौ कारातो वहिरानयन् ॥ ४२ ॥

ततः पौलादयः शिष्यान् उपदिश्य निजान् नवान् ॥

अविलम्बं पुरात् तस्मात् फिलिप्पाख्यात् प्रतस्थिरे ॥ ४३ ॥

अन्यां थस्सलनीक्याख्यां पुरीं चागत्य यावनीं ॥

पौलो यद्द्विदिनस्तत्र वसतः प्राप्तवान् बह्वन् ॥ ४४ ॥

तेषां च भजनागारं प्रविष्टस्तानुपादिशत् ॥

येषूरेव प्रतिज्ञातो महात्रातेति साधयन् ॥ ४५ ॥

पौलोक्तेनोपदेशेन कृष्टाः केचिद् यद्द्विदिनः ॥

यवनानां च भूयांसः खृष्टीयं मतमाश्रयन् ॥ ४६ ॥

तद् दृष्ट्वा त्वीर्यया पूर्णा भूत्वा चान्ये यद्द्विदिनः ॥

पौलादीन् धर्तुं मैहन्त कृत्वा कोलाहलं पुरे ॥ ४७ ॥

परन्त्वप्राप्य तान् गेहे ते तदातिथ्यकारिणं ॥

गृहस्थं यासनं धृत्वा निन्युः शासितसन्निधिं ॥ ४८ ॥

उचुश्च सर्वसंसारे व्युत्क्रमं जनयन्ति ये ॥

तेऽत्राप्युपस्थिताः पुर्यां विकिरन्ति मतं निजं ॥ ४९ ॥

ते शासनानि सभाजो विरुन्धन्ति निरंकुशाः ॥

येषूनामाऽपरः कश्चित् सभाडस्तीति वादिनः ॥ ५० ॥

तादृशे कलहे दुष्टे विपक्षे जनिते सति ॥

मार्हामः स्थातुमत्रेति ते पौलाद्या व्यचारयन् ॥ ५१ ॥

शिष्यान् प्राग् ह्यादिशद् येषूर्यदैकस्मिन् पुरे जनाः ॥

बाधेरन् वस्तदा तूष्णीं गच्छतान्यां पुरीमिति ॥ ५२ ॥

तस्माच्च प्रस्थितास्तेऽन्यां बरैयाख्यां पुरीं गताः ॥

तत्रत्यानां यद्ब्रह्मद्यानां प्रावर्तन्तोपदेशने ॥ ५३ ॥

अमी तु पौलवाक्येषु मनो युक्ता सुयत्नतः ॥

शास्त्राणि चानुसन्धाय तत्परीक्षा मकुर्वत ॥ ५४ ॥

तस्माद् यद्ब्रह्मदिनोऽनेके यवन्यश्चापि योषितः ॥

पुमांसश्चैव भूयांसः खृष्टीयं जगृज्ज मृतं ॥ ५५ ॥

इमां वार्तां यद्ब्रह्मद्यास्तु ज्ञात्वा यस्मलनीकिनः ॥

बरैयाम् आगता लोकान् कलहार्थमचेदयन् ॥ ५६ ॥

तस्मात् पौलो बरैयाख्यात् पुरात् प्रस्थितवान् द्रुतं ॥

अथेनीनामिकां ख्यातां नगरी माजगाम च ॥ ५७ ॥

असौ पुरी तु विज्ञानां नानाशास्त्रविदां प्रसूः ॥

विद्याया राजधानीव यवनैः सममन्यत ॥ ५८ ॥

केचिद् विपश्चितस्तत्र परमार्थबुभुक्षुवः ॥

नाना मिथो विरुद्धानि मतानि प्रत्यपादयन् ॥ ५९ ॥

बन्मध्ये त्वपिकूराख्यपण्डितस्यानुयायिनः ॥

सुखस्य परमार्थत्वं मेनिरे लघुचेतसः ॥ ६० ॥

अन्ये तु स्तयिकाः ख्याताः सुखं तुच्छं ममंसत ॥

धर्मं च कुशलस्यैकं महामूलं मवादिषुः ॥ ६१ ॥

नानादेवार्चनासक्तास्तत्पुरस्य निवासिनः ॥

देवानां मन्दिरैः शुभ्रैर्मूर्तिभिश्चाकिरन् पुरीम् ॥ ६२ ॥

तदा तन्नगरे पौलः परिभ्राम्यन् दिने दिने ॥

सर्वत्र स्थापिता मूर्ती देवतानां व्यलोकयत् ॥ ६३ ॥

भक्तः सन्नद्वितीयस्य परमेशस्य सेवकः ॥

तादृश्याऽनर्च्यदेवानां मर्चया सोऽत्यखिद्यत ॥ ६४ ॥

तस्मात् स भजनागारे यद्ब्रवीदादिभिः सह ॥

हृष्टे च संगतैर्लोकैः प्रत्यहं समभाषत ॥ ६५ ॥

केचित् तदाऽपिकूरीया स्तयिकाश्च विपश्चितः ॥

पालं वदन्त माकर्ण्य तमाक्रामन् विवादिनः ॥ ६६ ॥

तन्मध्ये चोपहासेन केचिद् एवं बभाषिरे ॥

एतादृक् प्रलपन्नेष वाचालः किं विवक्षति ॥ ६७ ॥

स्मीयेष्वा विषये वादं तस्य श्रुत्वाऽपरेऽवदन् ॥

अयं विदेशिदेवानां प्रतिभाति प्रचारकः ॥ ६८ ॥

अमी जनास्त्वथेनीया नूतनार्थविवित्सवः ॥

तद्वार्त्ताचर्चया प्रायः सदा कालमयापयन् ॥ ६९ ॥

तस्मात् पालोदितं नूतनं बुभुत्सन्तो मतं तदा ॥

ते तं ख्यातं विचारान्नि कञ्चिद् नीत्वा बभाषिरे ॥ ७० ॥

अथेनीया ऊचुः ॥

त्वया प्रचारितं नूतनं बुभुत्साम इदं मतं ॥

अपूर्वा हि त्वया वार्त्ता कृता नः कर्णगोचरः ॥ ७१ ॥

गुरुवाच ॥

तादृशां सूक्ष्मबुद्धीनां श्रोतॄणां सदसि स्थितः ॥

एषो दूतोऽब्रवीदुच्चैरिमं सन्देशं मैश्वरं ॥ ७२ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

हे महेच्छा अथेनीया यूयं दैवतसेवने ॥

विद्यध्वे दृढमासक्ता इति मे दृष्टिगोचरः ॥ ७३ ॥

यतोऽहं पर्यटन् पुर्यां प्रतिमादि विलोकयन् ॥

वेदीमपश्यम् अज्ञातदेवायेत्यक्षराङ्किताम् ॥ ७४ ॥

अतो यमीश्वरं यूयमजानन्तः समर्चय ॥

इदानीं तस्य माहात्म्यं ज्ञापयामि यथातथं ॥ ७५ ॥

परेशो जगतः स्वष्टा मेदिनीस्वर्गयोः प्रभुः ॥

अनन्तो नरसृष्टेषु मन्दिरेषु न तिष्ठति ॥ ७६ ॥

स्वयं जीवस्य सर्वेभ्यः प्रदाता पालकश्च सन् ॥

स न प्रजाकृतां सेवां स्वसुखार्थं मपेक्षते ॥ ७७ ॥

सर्वान् नरान्वयान् मूलाद् एकस्मात् प्रजनय्य सः ॥

तत्तद्देशं च निर्णीय सर्वत्रोर्व्यामवासयत् ॥ ७८ ॥

एवं लोके स्वमाहात्म्यप्रकाशेन परेश्वरः ॥

मनुष्यान् निखिलान् स्वस्य मार्गणायचिह्नयति ॥ ७९ ॥

परन्तु वस्तुतः सोऽस्मद् विदूरेण न वर्तते ॥

यतस्तेनैव जीवामश्चलामश्वासहेऽपि च ॥ ८० ॥

वयं स्रस्तस्य सन्ताना इति वाक्यं च सूरिभिः ॥

युष्मद्देशेऽद्वैतैः कैश्चित् पुरा प्रोक्तं प्रसिध्यति ॥ ८१ ॥

तस्मादीशस्य सन्ताना भवन्त श्वेतना वयं ॥

स्वसृष्टमूर्तिभिस्तुल्यं मन्तुं नार्हाम ईश्वरं ॥ ८२ ॥

मर्त्यानां पूर्वं मज्जानं सहित्वा परमेश्वरः ॥

कुमार्गस्त्यज्यतामित्यमादिशत्यधुना नरान् ॥ ८३ ॥

यतो यस्मिन् यथाकर्म नृणां निर्णय्यते गतिः ॥

स तादृशं महाभीमं विचाराहं न्यरूपयत् ॥ ८४ ॥

तदेश्वरेण लोकानां प्राङ्निवाको नियोजितः ॥

स्वर्गाद् महाप्रभुर्येषू भूतलेऽवतरिष्यति ॥ ८५ ॥

श्मशानात् पुनरुत्थाय सोऽन्येषां पुनरुत्थितौ ॥

आमुष्मिके विचारे च प्रमाणं दत्तवान् दृढं ॥ ८६ ॥

गुरुरवाच ॥

मृतानां पुनरुत्थाने पौलेन कथिते सति ॥

तद् मत्वाऽ सम्भवं केचिद् अथेनीया उपाहसन् ॥ ८७ ॥

अन्ये बभाषिरे पौलमेतस्मिन् विषये वयम् ॥

पुनर्निशामयिष्यामो मतं त्वत्प्रतिपादितं ॥ ८८ ॥

अतस्तत्संसदो मध्यात् पौलः सद्यो निरक्रमीत् ॥

केचित्तु तन्मते लोकाः समासज्य विष्णुश्वसुः ॥ ८९ ॥

तन्मध्ये दियनुस्याख्य एको धर्मसभासदां ॥

नारी च दमरीनाम्नी लोका अन्येऽपि चाभवन् ॥ ९० ॥

तस्मात् पुराद् अथेनाख्यात् प्रस्थितस्तदनन्तरं ॥

श्रीपौलो नगरीमन्यां करिण्याख्यां समागमत् ॥ ९१ ॥

द्वयोः समुद्रयो र्मध्ये स्थिता सा विश्रुता पुरी ॥

निधिर्विक्रेयवस्तूनां सर्वदेशोद्भुतामभूत् ॥ ९२ ॥

तस्मात् तन्नगरे नित्यं वाणिज्यादिपरायणाः ॥

भूरयः परदेशेभ्यो वणिगाद्याः समागमन् ॥ ६३ ॥

विपश्चितश्च भूयांसस्तत्पुरुषस्य निवासिनः ॥

विद्याया महतीं चर्चामाचरन् सूक्ष्मबुद्धयः ॥ ६४ ॥

पौलस्तु तत्पुत्रीमेत्य याह्नये भजनालये ॥

श्रीयेष्वा जगतीत्रातु मंहिमान मकीर्तयत् ॥ ६५ ॥

तस्यैव शूलविद्धस्य द्वारा त्राण मवाप्यते ॥

निस्तारो नान्यथा गम्य इत्यादीनि प्रचारयन् ॥ ६६ ॥

॥ युग्मं ॥

परन्तु श्रियमिच्छन्तो लौकिकीं लघुचेतसः ॥

त्रातारं लोकजेतारं प्रत्येक्षन्त यह्मदिनः ॥ ६७ ॥

अतस्ते दोषिणस्तुल्यं शूलदण्डेन मारितम् ॥

श्रीयेषूमवमानार्हं मेनिरे भ्रान्तबुद्धयः ॥ ६८ ॥

मेधाविनस्तु यवनाः स्वपाण्डित्याभिमानिनः ॥

त्राणोद्देशे कथां सर्वां मूर्खयोग्या ममंसत ॥ ६९ ॥

शेषे पौलो विरोधेन समाक्रान्तो यह्मदिभिः ॥

स्वदेशरोतितो वस्त्रं धुन्वन् तान् अब्रवीदिदं ॥ १०० ॥

श्रीपौल उवाच ॥

युष्माभिरेव भोक्तव्यं स्वाविश्वासस्य दुष्फलं ॥

शुद्धोऽहं तत्र, वस्त्यक्ता शासिष्याम्यन्यवंशजान् ॥ १०१ ॥

गुरुवाच ॥

यद्बहिर्द्वितरेष्वेव मविश्वासेषु सत्स्वपि ॥

क्रिष्णाख्यो भजनागारपति र्येषोऽग्रहीद् मतं ॥ १०२ ॥

भूरयश्च करिष्यीयास्त्यक्त्वा दैवतपूजनम् ॥

गृहीयं मत मालम्ब्य नीरसंस्कारमाप्नुवन् ॥ १०३ ॥

तदानीं श्रीप्रभुर्नत्तां दत्वा पौलाय दर्शनम् ॥

वक्ष्यमाणामिमां वाणीं सान्त्वनार्थमभाषत ॥ १०४ ॥

श्रीप्रभुवाच ॥

मा भैषीः पौल सदाकथमविरामं प्रचारय ॥

स्वयं तेऽहं सहायोऽस्मि त्वां च कोऽपि न हिंसिता ॥ १०५ ॥

यतो ये मामकाः शीघ्रं भविष्यन्त्यनुयायिनः ॥

एतादृशा जनाः पुर्यामस्यां सन्ति सुभूरयः ॥ १०६ ॥

गुरुवाच ॥

तत्पश्चात् तत्पुरे पौलः संस्थितः सार्द्धवत्सरं ॥

नित्यं प्रचारयामास वाक्यमैशमतन्द्रितः ॥ १०७ ॥

ततः परं तमाक्रम्य तत्पुरस्था यद्बहदिनः ॥

रोमिणः प्राङ्निवाकस्य पार्श्वं नीत्वा न्यवेदयन् ॥ १०८ ॥

यद्बहदिन ऊचुः ॥

आस्माकीनव्यवस्थाया विरुद्धामीश्वरार्चनां ॥

मनुष्यानुपदिश्यैष दण्डार्होऽस्ति महाशय ॥ १०९ ॥

गुरुवाच ॥

पौले प्रत्युत्तरं दातुं तदानीं मुद्यते सति ॥

इत्थं यद्वादिनां वर्गमूचे रौम्योऽक्षदर्शकः ॥ ११० ॥

गाल्योनामा प्राङ्निवाक उवाच ॥

युष्माभिर्दुष्प्रियाहेतोरेष चेदभ्ययोक्ष्यत ॥

तदा निवेदनं वोऽहमन्वरोत्स्यं न संशयः ॥ १११ ॥

परन्तु वो व्यवस्थायां विवादो यदि विद्यते ॥

तदा कदापि तस्याहं न करिष्यामि निर्णयं ॥ ११२ ॥

गुरुवाच ॥

आज्ञामेतादृशीं दत्वा तदा रौम्योऽक्षदर्शकः ॥

धर्माधिकरणात् सद्यो वादिनो निरकासयत् ॥ ११३ ॥

खृष्टीयं मतमेतस्यां पुरि पौलेन रोपितं ॥

क्रमात् क्रमात् चतुर्दिक्स्थप्रदेशेषु व्यकीर्यत ॥ ११४ ॥

ये हि प्रवासिनो लोकास्तत्र तन्मतमाश्रयन् ॥

ते खं देशं पुनर्गत्वा तस्य वार्त्तां वितस्तुः ॥ ११५ ॥

स्थितश्च तत्पुरे पौलः स्वेषां यस्सलनीकिनां ॥

शिष्याणां मुपदेशाय पत्रद्वितयमैरयत् ॥ ११६ ॥

क्लेशानां सहने धैर्यं स्थैर्यं सद्वर्मधारणे ॥

शुद्धं चाचारमित्यादिधर्मांस्तत्रोपदिष्टवान् ॥ ११७ ॥

शेषे तु तत्पुरात् पौलः प्रस्थितोऽम्बुधिवर्त्मना ॥

आस्याख्यखण्डं मागच्छत् पूर्वस्यां दिशि संस्थितं ॥ ११८ ॥

ततो यिरूशलेम् पुर्यां स्थित्वा स्वल्पमनेहसं ॥

यात्रान्ते सोऽन्त्यखीयाख्या मुपतस्थे पुरीं पुनः ॥ ११६ ॥

इति श्री पौलचरित्रे पौलद्वितीययात्राकथनं नाम चतुर्थो-

ऽध्यायः ॥ ४ ॥

अथ पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

शिष्य उवाच ॥

द्वितीयां भवता प्रोक्तां गुरो यात्रां समाप्तवान् ॥

श्रीपौलः केन कार्येण पश्चात् कालमयापयत् ॥ १ ॥

गुरुवाच ॥

तत्र प्रोक्तेऽन्त्यखीयाख्ये स्थित्वा पौलोऽचिरं पुरे ॥

आसीयपूर्वु निष्ठानां शिष्याणां दृष्टये ययौ ॥ २ ॥

तान् सर्वान् धर्ममार्गे च स्थिरीकृत्योपदेशनैः ॥

शेषे स नगरं ख्यात मिफिषाभिध मागमत् ॥ ३ ॥

आदौ च भजनागारं नित्यं गच्छन् यद्दिनाम् ॥

श्रीयेष्वादिष्टधर्मस्य स प्रामाण्यमकीर्तयत् ॥ ४ ॥

कठोरचेतसः केचित्त्वविश्वस्य यद्दिनः ॥

निन्दित्वा सत्यमार्गस्य वृद्धिं रोद्धुं चिचेष्टिरे ॥ ५ ॥

अतः शिष्यान्वितः पौलस्त्यक्त्वा तद्भजनालयं ॥

कस्यचित् पाठशालायां स्वमतार्थमभिधायत् ॥ ६ ॥

तत्राब्दत्रयपर्यन्तं वाक्यमैशं प्रचारितं ॥

प्रायः सर्वैः समाकर्ण्य तद्देशस्य निवासिभिः ॥ ७ ॥

तदा महाद्भुतां शक्तिं प्राप्य पौलः परेश्वरात् ॥

चमत्कारीणि कर्माणि लोकसाक्षाददर्शयत् ॥ ८ ॥

यतस्तद्वर्णः पार्श्वे वस्त्रे रोगार्त्तसन्निधिम् ॥

आनीते सति रुग्णानां सद्यः स्वास्थ्यं मजायत ॥ ९ ॥

तदा तन्नगरे केचित् परिव्राजो यद्द्विदिनः ॥

आसन् भूतापसारार्थमन्त्रपाठोपजीविनः ॥ १० ॥

अमी तदाऽद्भुता बक्त्रीः क्रियाः श्रीप्रभुसेवकैः ॥

कृताः प्रभोः प्रभावेण समैक्षन्त कुतूहलात् ॥ ११ ॥

श्रीयेष्वा नामधेयस्य जपमात्रेण मन्त्रवत् ॥

कर्माण्येतानि साध्यन्ते इति ते मेनिरे मृषा ॥ १२ ॥

अतस्ते दुष्टभूतार्त्तं जनमुद्दिश्य कञ्चन ॥

तद्भूतस्यापसाराय येषूनामोदचारयन् ॥ १३ ॥

भूतस्तु तांस्तिरस्कुर्वन्नेतद् वाक्यमभाषत ॥

येषू जानामि पौलं च किन्तु के यूय मक्षमाः ॥ १४ ॥

इत्युक्त्वाऽसौ तु भूतार्त्तस्तानाक्रम्य प्रहृत्य च ॥

यत्रासंस्तद्गृहात् सर्वान् क्षतांगान् निरसारयत् ॥ १५ ॥

भूतस्य विक्रमेणैवं कृतं तेषां पराजयम् ॥

विज्ञाय निखिला लोकास्तदा विस्मयमाप्नुवन् ॥ १६ ॥

प्रभा येष्वा महाश्चर्यं स्वीचक्रुश्च पराक्रमं ॥

भूतानां विक्रमं भंक्तुं स एकः शक्तिमानिति ॥ १७ ॥
 दैवानां कर्मणां तादृग् अवलोक्य प्रकाशनं ॥
 भूयांसः पुरुषा भीत्वा प्रभो निर्घ्नत्व माश्रयन् ॥ १८ ॥
 तस्मिन् काले तु शिष्याणां ख्येयानां प्रवर्द्धनात् ॥
 महास्तन्नगरे प्राप्ते कलहः समजायत ॥ १९ ॥
 तत्रत्या अर्त्तमीनान्नीं काञ्चिद् देवीमपूजयन् ॥
 तस्याश्च मन्दिरं तत्र सुविशालमवर्तत ॥ २० ॥
 तन्मन्दिरस्य भूयस्यो राजत्यः प्रतिमूर्त्तयः ॥
 विक्रयाय विदेशेषु निरमीयन्त तत्पुरे ॥ २१ ॥
 तासां च प्रतिमूर्त्तीनां निर्माणाद् रूप्यशिल्पिनः ॥
 तत्रत्या भूरयो नित्यं बज्रमर्थं मुपार्जयन् ॥ २२ ॥
 आसीत् कञ्चन तन्मध्ये धनी देमेत्रियाभिधः ॥
 तत्कर्मजीविनो लोकान् बहूनाह्वय सोऽब्रवीत् ॥ २३ ॥

देमेत्रिय उवाच ॥

एतस्माद् मन्दिराकारनिर्माणाद् हे महाशयाः ॥
 अस्माकं जायते वित्तं सर्वेषामिति बोधय ॥ २४ ॥
 पौलोऽसौ तु बहून् लोकान् देवार्चातो न्यवर्तयत् ॥
 देवा नृनिर्मिताः पूज्या न सन्तीति प्रचारयन् ॥ २५ ॥
 एवमूपेण सञ्जाताद् ऋसनाद् देवतार्चिनाम् ॥
 अस्माकं जीवनेपाये महाहानिर्जनिष्यते ॥ २६ ॥

किञ्चावमंस्यतेऽत्रत्यं मन्दिरं लोकविश्रुतं ॥
माहात्म्यं जगदर्थाया महादेव्याश्च लोप्यते ॥ २७ ॥

गुरुवाच ॥

तच्छ्रुत्वा रूप्यकारास्तु क्रुद्धाः प्रोच्चैरनादिषुः ॥
इफिषीयाऽर्त्तमी देवी जयतीत्यादिवादिनः ॥ २८ ॥
कोलाहलेन संचुब्धे भूते सद्योऽखिले पुरे ॥
द्वौ पौलसंगिनौ धृत्वा पौराः संसदि संययुः ॥ २९ ॥
एके तु परिषद्येकम् अन्ये चान्यदनादिषुः ॥

नाजानंश्चाधिकाः सभ्याः सभा कस्मायभूदिति ॥ ३० ॥
सर्वे यद्ब्रुदिजातीया अस्मद्देवविरोधिनिः ॥
विद्यन्त इति तत्रत्याः समे लोका अमंसत ॥ ३१ ॥
अतो यद्ब्रुदिनं कञ्चित् तत्र दृष्ट्वा सभान्तरे ॥
ते प्रोच्चै रर्त्तमी देवी जयतीत्यनदन् पुनः ॥ ३२ ॥
तदा तु तत्पुराध्यक्षः सभास्थानां प्रणादिनां ॥
कोलाहलं निवर्त्यैवं वाक्पटुस्तानभाषत ॥ ३३ ॥

पुराध्यक्ष उवाच ॥

पुरीयम् अर्त्तमीं देवीं तन्मूर्त्तिं च दिवश्श्रुतां ॥
दासीव सेवते नित्यम् इति को वा न बुध्यते ॥ ३४ ॥
तथात्वे यूयमक्षुब्धाः स्थातुमर्हथ सांप्रतं ॥
किमप्याचरितुं कार्यं मविचार्य न चार्हथ ॥ ३५ ॥
धृतौ युष्माभि रानीतौ चात्र संसदि यौ जनौ ॥

तौ देव्या निन्दकौ न स्तो न वा देवस्वहारकौ ॥ ३६ ॥

विवादो रूप्यकाराणामस्ति चेत् सह कैरपि ॥

धर्माधिकरणं गत्वा तर्हि तांस्तेऽभियुञ्जताम् ॥ ३७ ॥

परन्तु किञ्चिदप्यन्यद् यदि युष्माभिरिष्यते ॥

समाजे नियते तर्हि तन्निष्पत्तिर्भविष्यति ॥ ३८ ॥

लोकानां संगमाद् हेतो रेतस्मात् कलहान्वितात् ॥

कदाचिद् दण्डमर्हमसमाजो निकटे वयम् ॥ ३९ ॥

गुरुरवाच ॥

इत्युक्त्वाऽसौ पुराथ्यक्षो धीरो वाक्यविचक्षणः ॥

सद्यः सभालयात् सर्वान् पारिषद्यान् विस्मृष्टवान् ॥ ४० ॥

निवृत्ते कलहे तत्र पुरे स्थातुमनिच्छुकः ॥

पौलो देशान्तरं गन्तुमविलम्बाकरोद् मतिम् ॥ ४१ ॥

यथा पिता स्वपुत्राणां सदा सुस्थितिमीहते ॥

तथा पौलः स्वशिष्याणां धर्मे स्थैर्यार्थमेहत ॥ ४२ ॥

तदा करिन्धिनः शिष्या गलतीयाश्च केचन ॥

नानाम्रमादिभिर्लिप्ताः सत्यथात् किञ्चिद् अत्यगुः ॥ ४३ ॥

पौलस्तु तैः कृतं ज्ञात्वा सत्यमार्गव्यतिक्रमं ॥

पत्नीस्तदुपदेशाय तेषां सन्निधिमेरयत् ॥ ४४ ॥

तासामर्थं तु संचक्षु मत्र नास्ति प्रयोजनम् ॥

तद्विस्तरोहि विद्वद्भिर्द्रष्टव्यो धर्मपुस्तके ॥ ४५ ॥

प्राक्तस्य कलहस्यान्ते इफिषात् प्रस्थितः पुरात् ॥

श्रीपौलो मकदन्याख्यं नीवृतं पुनराययौ ॥ ४६ ॥

तस्मिन् देशे च सर्वत्र गृहीयानुपदिश्य सः ॥

करिष्यं पुरमागच्छत् बज्रशिष्याश्रयं पुनः ॥ ४७ ॥

त्रीन् मासांस्तत्र संस्थाय प्रभोः कर्मणि तत्परः ॥

स आस्यां संगिभि र्युक्तः पुनर्गन्तु मकल्पयत् ॥ ४८ ॥

पुरीं च कश्चिदासीयां त्रायानाम्नीमुपस्थितः ॥

पौलस्तत्र स्थितान् शिष्यान् रविवार उपादिशत् ॥ ४९ ॥

शालाया मुपरिस्थायां यत्र सर्वे समागमन् ॥

उच्चै वातायने तस्या युवा कश्चिदुपाविशत् ॥ ५० ॥

वाक्ये निशीथपर्यन्तं पौलेन वितते सति ॥

असौ युवा परिश्रम्य पराजीयत निद्रया ॥ ५१ ॥

ततो वातायनाद् उच्चाद् अधोऽपतद् असौ वह्निः ॥

लोकाश्च तं समुत्थाप्य प्राणहीन मवाप्नुवन् ॥ ५२ ॥

तदाऽवरुह्य पौलस्तु तं स्वक्रोडे गृहीतवान् ॥

ऊचे च व्याकुला मास्त नायं प्राणान् जहाविति ॥ ५३ ॥

इत्याश्चर्येण रूपेण युवानं लब्धजीवनम् ॥

गृहीत्वा बान्धवा स्तस्य परमं सान्त्व माप्नुवन् ॥ ५४ ॥

तत्पश्चात् तत्पुरात् पौलः प्रस्थितोऽब्धितटस्थितां ॥

अन्यां पुरीं मिलेताख्या मुपतस्थेऽब्धिवर्त्मना ॥ ५५ ॥

इयं पुरी मिलेताख्या प्रागुक्ताद् इफिषात् पुरात् ॥

अदूरव्यवधानेन दक्षिणस्यामवर्त्तत ॥ ५६ ॥

पौलस्तदेफिषं गन्तु मवकाशं न लब्धवान् ॥

तत्रत्यशिष्यमण्डल्या ज्येष्ठान् खान्तिक माङ्गयत् ॥ ५७ ॥

तत स्तेषु समस्तेषु संगतेषु तदन्तिकं ॥

सोऽत्यन्तप्रेमसम्पृक्तं वाक्य मेतदभाषत ॥ ५८ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

युष्माकं सन्निधौ स्थित्वा चिरकाल महं पुरा ॥

यादृक् समाचरं नित्यं तद् विजानीथ हे प्रियाः ॥ ५९ ॥

सदाऽहं निरहंकारो, बाधने च द्विषत्कृते ॥

सहिष्णुः सत्प्रभो र्येष्वः सेवायां तत्परोऽभवम् ॥ ६० ॥

कदापि स्वर्णरूप्यादि नाहं कस्यापि लुब्धवान् ॥

सदाऽहं जीविकां आम्हन् निरुवाहेति बोधय ॥ ६१ ॥

यिरूशलेमुरीं यामि सम्प्रतीशेन चेदितः ॥

यद्यद् घटिष्यते तत्र मां प्रत्येतद् न वेद्मि तु ॥ ६२ ॥

किन्तु नाना मया क्लेशा भोक्तव्या बन्धनादयः ॥

इयन्मात्रं विजानामि पवित्रात्मप्रबोधनात् ॥ ६३ ॥

तथापि प्रभुसम्पन्नत्राणेदन्तप्रसिद्धये ॥

क्लेशान् भोक्तुं निजान् प्राणां स्त्यक्तुं चाप्युद्यतोऽस्म्यहं ॥ ६४ ॥

यूयं तु हे प्रियाः पूर्वं चिरं मे संगतौ स्थिताः ॥

पुनः कदापि मा द्रष्टुं नाप्यथेति विचिन्तये ॥ ६५ ॥

अतोऽहं सर्वथा सर्वान् परमार्थे प्रबोध्य वः ॥

युष्माकं विषये सम्यग् निर्दोषोऽस्मीति बोधय ॥ ६६ ॥

यतोऽहमुपदेशस्य सतः कस्यापि निऋवम् ॥

अकृत्वा सर्वमादेश मैशं युष्मानवेदयम् ॥ ६७ ॥

अतः स्वाह्वक् प्रभु र्यस्या निष्कृत्यार्थम् अपातयत् ॥

तां यत्नाद् यूयमध्यक्षाः पुण्यां रक्षत मण्डलीं ॥ ६८ ॥

यद्वाक्यं वः स्थिरीकृत्य नेतुं शक्येत् परां गतिं ॥

हे प्रेष्ठा आतर स्तस्मात्स्थिश्चरायार्पयामि वः ॥ ६९ ॥

गुरुवाच ॥

एतादृशीं कथामुक्त्वा पातयित्वा च जानुनी ॥

तैरध्यक्षैः समं पौलः प्रार्थयत् परमेश्वरम् ॥ ७० ॥

ततस्तत्रस्थितेः काले तद्वियोगार्त्तचेतसः ॥

रुदन्तस्तं गले धृत्वा तेऽचुम्बन् गुरुवत्सलाः ॥ ७१ ॥

पुनः कदापि मां द्रष्टुं नाप्स्यथेत्यब्रवीत् स यत् ॥

तद्धेतो स्ते विशेषेण शोकखिन्नहृदोऽभवन् ॥ ७२ ॥

पौलस्तु पात मारुह्य निजैः संगिभि रन्वितः ॥

तुराख्य मन्त्रिमार्गेण ख्यातं नगरमागमत् ॥ ७३ ॥

केचित् शिष्यास्तु तत्रत्याः पवित्रेणात्मना युताः ॥

यिरूपशलेम्पुरं गन्तुं नार्हसीति तमब्रुवन् ॥ ७४ ॥

प्रस्थानसमये सर्वे वनिताबालकै र्वृताः ॥

शिष्याः पौलादिभिः साकं निरक्रामन् पुराद् वह्निः ॥ ७५ ॥

तदानीं वारिधे स्तीरे जानुपातपुरःसरम् ॥

सर्वे परेश्वरं प्रार्थ्य समालिङ्गन् परस्परम् ॥ ७६ ॥

च

ततः प्रस्थाय पौलस्तु कैसरैयां समागतः ॥
 निकेतने फिलिप्पस्य तस्थौ संगिभि रन्वितः ॥ ७७ ॥
 तद्देहमगवः कश्चिद् भव्यवादी समागमत् ॥
 पौलस्य कटिवस्त्रेण स्वांग्रिपाणि बबन्ध च ॥ ७८ ॥
 ऊचे च यज्जनस्येदं वस्त्रमस्ति स वैरिभिः ॥
 बद्धो यिरूशलेमीयै रोमीयेष्वर्पयिष्यते ॥ ७९ ॥
 एतद् निशम्य पौलस्य सुहृदा वत्सलाः समे ॥
 यिरूशलेम्पुरं मागा इति यत्नात् तमार्थयन् ॥ ८० ॥
 पौलस्तु तांस्ततोऽवादीद् यूयं हे भ्रातरः प्रियाः ॥
 कुतः स्तेश्यथ स्वान्तं मदीयं क्रन्दनैर्निजैः ॥ ८१ ॥
 यिरूशलेम्पुरे वन्दि भवितुं हि प्रभाः कृते ॥
 वरं स्वजीवनं त्यक्तु मुद्यतोऽस्मीति बोधत ॥ ८२ ॥
 स्थिरं गमाय संकल्पं तस्य दृष्ट्वा तु बन्धवः ॥
 धीरत्वं मवलम्ब्योचु र्यथेष्टेच्छा तथाऽस्त्विति ॥ ८३ ॥
 तत्पश्चात् तत्पुत्रीं त्यक्त्वा कतिभिः सखिभि र्वृतः ॥
 यिरूशलेम्पुरं पौलो निर्भयः समुपास्थित ॥ ८४ ॥
 इति श्रीपौलचरित्रे पौलस्तृतीययात्राकथनं नाम पञ्चमोऽऽ-
 ध्यायः ॥ ५ ॥

अथ षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

शिष्य उवाच ॥

श्रीयेषू गृह्यहन्तृणां राजधान्या मुपस्थितः ॥

पौलः किमकरोत् तत्र कानि दुःखान्यभुङ्क्त च ॥ १ ॥

गुरुवाच ॥

यिरुशलेमुरे पौलः संगिभिः साकमागतः ॥

अत्यनन्देन तत्रत्यैः प्रभुशिष्यैरगृह्यत ॥ २ ॥

परेद्युर्ज्यैष्ठिशिष्येषु सभायां संगतेषु सः ॥

विजातीयैः कृतं प्रोचे येषूधर्मवलम्बनं ॥ ३ ॥

तादृश्याः प्रभुधर्मस्य वृद्धे राकर्ण्य विस्तरं ॥

सानन्दास्तेऽग्रिमाः शिष्या स्तुष्टुवुः परमेश्वरम् ॥ ४ ॥

तत्पश्चादेकदा पौलं सन्तमीश्वरमन्दिरे ॥

दृष्ट्वा यद्गृहदिनः केचिद् बलाद् धृत्वा च दध्वनुः ॥ ५ ॥

यद्गृहदिन ऊचुः ॥

अहे यद्गृहदिने लोकाः कुरुतात्र सहायताम् ॥

अयं सर्वत्र नो जातिं पुण्यं शास्त्रं च निन्दति ॥ ६ ॥

अपुण्यान् यवनान् अन्तः समानीय च मन्दिरे ॥

एतत् पुण्यतमं स्थानमपवित्र्यकरोदयं ॥ ७ ॥

गुरुवाच ॥

पौरास्तु निखिलाः क्षुब्धा द्रुतमागत्य मन्दिरम् ॥

पौलं धृत्वा समाकृष्य चानयन् मन्दिराद् वहिः ॥ ८ ॥

तदानीं तेषु तं हन्तुमुद्यतेषु चमूपतिः ॥

रौम्यो वृत्तान्तमश्रौषीत् कलहः पुर्यभूदिति ॥ ९ ॥

अतः स तत्क्षणात् सैन्यान् गृह्णन् यत्र यद्दिभिः ॥

धृतः पौलस्तदाऽतिष्ठत् तत्र तूर्णं मुपास्थित ॥ १० ॥

चमूपतिं पदार्तींश्च दृष्ट्वा सन्निधिमागतान् ॥

भीताः पौलस्य हननाद् न्यवर्तन्त यद्दिनः ॥ ११ ॥

पौलस्य बन्धनायाज्ञां ततः कृत्वा चमूपतिः ॥

कोऽयं किं कर्म दण्डार्हमकार्षीच्चेति पृष्ठवान् ॥ १२ ॥

किन्तु कोलाहलाद् हेतोः सत्यं निश्चेतुमक्षमः ॥

दुर्गान्तर्नीयतामेष इत्यादिक्षचमूपतिः ॥ १३ ॥

यदा सोपानमारोहन् दुर्गं यान्तः पदातयः ॥

तदानीं पौलमुत्थाप्य रक्षणायावहन् स्वयम् ॥ १४ ॥

यतस्तमन्वगुः सर्वे लोका हिंसितु मुद्यताः ॥

नर्दन्तश्चैकैरेष हन्यतां हन्यतामिति ॥ १५ ॥

ततः पौलस्तु दुर्गान्तर्नीयमानश्चमूपतेः ॥

अवाप्यानुमतिं लोकान् कथां वक्तुं प्रचक्रमे ॥ १६ ॥

निजदेशीयया वाण्या यद्दिन्या स भावते ॥

इति श्रुत्वा समे व्यूहा मनोऽयुञ्जत नीरवाः ॥ १७ ॥

ततः स आदितः सर्वं स्वं चरित्रमवेदयत् ॥

द्वितीये यद्वदध्याये शिष्य पूर्वमकथ्यत ॥ १८ ॥

आदौ सन् प्रभुधर्मस्य तच्छिष्याणां च बाधकः ॥

यथा तद्दर्शनं पश्चात् प्राप्य तत्सेवकोऽभवत् ॥ १९ ॥

यथा प्रभुश्च धर्मस्य खट्वीयस्य महीतले ॥

प्रकीर्तनाय सर्वत्र तं न्ययुक्तं तथाऽब्रवीत् ॥ २० ॥ युग्मं ॥

एवं विजातिलोकेषु सद्धर्मस्य प्रसिद्धये ॥

नियोगमात्मनः पौलो वाक्यान्ते स्पष्टं मब्रवीत् ॥ २१ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

पुराऽहं प्रार्थनां कुर्वन्नेकदेश्वरमन्दिरे ॥

श्रीयेष्वा दर्शनं प्राप्य वाणीं मेतां न्यशामयम् ॥ २२ ॥

यिरूशलेम्पुरात् तूष्णीं प्रतिष्ठस्व यतोऽञ्जनाः ॥

जना मद्विषये साक्ष्यं न ग्रहीष्यन्ति तावकं ॥ २३ ॥

अहं त्ववादिषं स्वामिन् प्राक् ते भक्तानपोडयम् ॥

अबन्धयं च कारायामहं त्वद्धर्मरोधकः ॥ २४ ॥

यदा च स्तिफनो भक्तस्तव स्वामिन्नहन्यत ॥

तदाऽहं तस्य हन्तृणामभवं सहकारकः ॥ २५ ॥

इत्थं भूतं पुरा नाथ दृढं ते परिपश्यिनं ॥

इदानीं सेवकं जातं मां जानन्त्यत्रवासिनः ॥ २६ ॥

अतो मते परावृत्तिमेतादृक्षां विचार्य मे ॥

कदाचित् ते त्वदुद्देशे विश्वस्य मामकं वचः ॥ २७ ॥

तथोक्ते प्रभुरादिक्षत् प्रतिष्ठस्व पुरादितः ॥

यत स्वामन्यजातीयान् प्रति दूतं नुदाम्यहं ॥ २८ ॥

गुरुवाच ॥

एतावन्मात्रपर्यन्तं पौलस्त्योक्ती र्यह्मदिनः ॥

तिष्ठन्तो नीरवास्तत्र सहमाना न्यशामयन् ॥ २९ ॥

किंत्वीशस्य समा दृष्टि र्यह्मदिष्वितरेषु च ॥

इत्यप्रियां गिरं श्रुत्वा ते प्रोच्चैरनदन् क्रुधा ॥ ३० ॥

यह्मदिन ऊचुः ॥

हन्यतामविलम्बेन दुरात्मैतादृशो जनः ॥

कदापि भूतले ह्यस्य जीवनं नोपयुज्यते ॥ ३१ ॥

गुरुवाच ॥

इत्यादि तेषु नर्दत्सु धूलिमूर्ध्वं किरत्सु च ॥

सद्यश्चमूपतिः पौलं दुर्गस्यान्तरनाययत् ॥ ३२ ॥

कुतोऽभियुञ्जते ते तमिति ज्ञानाय चादिशत् ॥

परीक्षायै कशाघातैरयं प्रक्रियतामिति ॥ ३३ ॥

ततः पौलः प्रहाराय बध्यमानः पदातिभिः ॥

मां रौम्यपौरमाहन्तुं किं न्याय्यमिति पृष्टवान् ॥ ३४ ॥

तदानीं रौम्यपौरोऽयमिति वार्तां चमूपतिः ॥

श्रुत्वा तत्ताडनात् सैन्यान् सद्यो भीतो न्यवर्तयत् ॥ ३५ ॥

अयं तु कारणात् कस्माद् यह्मद्यैरभियुज्यते ॥

इति ज्ञानाय सोऽमीषां सभां मुख्यां समग्रहीत् ॥ ३६ ॥

प्रधानयाजकाद्येषु संगतेषु सभान्तरे ॥

स्यं स पौलमानीय तेषां साक्षादतिष्ठित् ॥ ३७ ॥

ततः पौलः स्थिरां दृष्टिं कुर्वन् सामाजिकान् प्रति ॥
स्वनिर्दोषत्वसिद्ध्यर्थमेवं वक्तुं प्रचक्रमे ॥ ३८ ॥

पौल उवाच ॥

हे भ्रातरोऽद्यपर्यन्तमहं श्रुद्धेन चेतसा ॥
परमेश्वरमुद्दिश्य सर्वदैव समाचरं ॥ ३९ ॥

गरुडवाच ॥

तच्छ्रुत्वा परमो यज्वा चपेटेन मुखोपरि ॥
तमाहतेति पार्श्वस्थान् जनानन्याय्यमादिशत् ॥ ४० ॥
इमं त्वयोग्यमादेशं श्रुत्वा पौलोऽब्रवीदिदम् ॥
हे वह्निर्मात्रशुद्धात्मन् ईशस्त्वां प्रहरिष्यति ॥ ४१ ॥
शास्त्रतो मे विचाराय समासीनोऽत्र संसदि ॥
शास्त्रस्यादेशमुल्लंघ्य किं मामाघातयेरिति ॥ ४२ ॥
पौलोक्तं निन्दनं श्रुत्वा लोकाः पार्श्वस्थितास्ततः ॥
किमीशस्याग्रयज्वानं निन्दसीति तमब्रुवन् ॥ ४३ ॥
स तूचे मुख्ययज्वाऽयमिति नाहमवेदिषम् ॥
मा लोकाधिपतिं निन्देरिति शास्त्रस्य गीरिति ॥ ४४ ॥
आसंस्तस्मिन् सदस्येके सादृक्याख्यमतानुगाः ॥
ते प्रेतपुनरुत्थानमात्मनश्च न मेनिरे ॥ ४५ ॥
आसंश्चान्ये फरीष्याख्यसंप्रदायानुयायिनः ॥
ते प्रेतपुनरुत्थानमात्मनश्चाप्यमंसत ॥ ४६ ॥

विज्ञाय मतभिन्नत्वमेतयोः संप्रदाययोः ॥

श्रीपौलः संसदो मध्ये प्रोचैरेवमुदैरयत् ॥ ४७ ॥

पौल उवाच ॥

हे भ्रातरः फरीष्योऽस्मि फरीष्यस्य सुतोऽप्यहं ॥

मृतानां पुनरुत्थाने त्वभियुज्येऽद्य वोऽन्तिके ॥ ४८ ॥

गुरुवाच ॥

इत्युक्ते तत्त्वणात् संसद् द्विधा भिन्नदलाऽभवत् ॥

द्वयोश्च पक्षयो मध्ये महान् कोलाहलोऽजनि ॥ ४९ ॥

ततः केचित् फरीष्याणां स्वविपक्षविरोधनात् ॥

पौलस्य पक्षमादाय समुत्थायेदमब्रुवन् ॥ ५० ॥

फरीष्या ऊचुः ॥

एतस्मिन् पुरुषे दोषं वयं कमपि नाप्नुमः ॥

स्वर्दूतः कश्चिदात्मा वा तं कदाचिद् उपादिशत् ॥ ५१ ॥

गुरुवाच ॥

तत्पश्चात् कलहेऽत्यन्ते तत्र जाते चमूपतिः ॥

श्रीपौलं खण्डशः कुर्युः सभ्या इत्यमशङ्कत ॥ ५२ ॥

अतः स्वसैनिकान् प्रेष्य तद्वारा च सभासदां ॥

बलात् श्रीपौलमुद्धार्य स दुर्गान्तरनाययत् ॥ ५३ ॥

रात्रौ तु दर्शनं दत्वा निजभक्तस्य रक्षकः ॥

इयात्तुः श्रीप्रभु र्येषूः पौलमेव मसान्वयत् ॥ ५४ ॥

श्रीयेषूवाच ॥

हे पौल निर्भयस्तिष्ठ यद्वदन्न पुरे मयि ॥

त्वं साक्ष्यमददास्तद्वद् देयं रोमापुरे त्वया ॥ ५५ ॥

गुरुवाच ॥

तदा यद्ब्रूहिभिः कैश्चित् पौलरक्तपिपासुभिः ॥

इयं संविद् मिथोऽकारि शपथेन दृढीकृता ॥ ५६ ॥

पौलं यावद् न हन्याम तावद् भक्ष्यं कदापि न ॥

अद्याम न च पानीयं पिवेमेति पणान्विता ॥ ५७ ॥ युग्मं ॥

एतस्याः संविदो वार्तां समाकर्ण्य चमूपतिः ॥

शीघ्रं पौलस्य रक्षार्थं सदुपायमकल्पयत् ॥ ५८ ॥

यिरूशलेमपुरात् प्रायस्त्रिंशत्क्रोशान्तरे स्थिता ॥

तदानीं कैसरैयाख्या पुरी काचिदविद्यत ॥ ५९ ॥

अमुष्यां पुरि रोमीयः प्रदेशाधिपतिर्वसन् ॥

फेलीकनामको धूर्त्ता यद्ब्रूदीयांस्तदाऽग्निषत् ॥ ६० ॥

अतश्चमूपतिः पौलं सैनिकै रक्षितं निशि ॥

प्रस्थाप्याधिपतेः पार्श्वं कैसरैयामनाययत् ॥ ६१ ॥

पौलस्य विषये यद्यद् अघटिष्ठ स्वसन्निधौ ॥

तत्तच्चमूपतिः सर्वं लिपिद्वारा न्यवेदयत् ॥ ६२ ॥

पत्रं चमूपतेः प्राप्य साक्षाद् नीतं च सैनिकैः ॥

पौलं सोऽधिपतिर्दृष्ट्वा राजसद्वन्यरक्षयत् ॥ ६३ ॥

पञ्चभ्यो वासरेभ्योऽनु मुख्ययज्वा समागतः ॥

वृतः स्वसंगिभिः पौल मभियोक्तुं प्रचक्रमे ॥ ६४ ॥

अयं यद्द्विदिनां मध्ये कलहोत्पादकः सदा ॥

सन्मन्दिराशुचीकर्त्ता चेत्यादीनि शृणा ब्रुवन् ॥ ६५ ॥

तै रौम्यो वाक्पटुः कश्चिद् अभियोक्ता नियोजितः ॥

दुष्टस्याधिपतेः श्लाघां पुरस्कृत्येदमब्रवीत् ॥ ६६ ॥

अभियोक्तोवाच ॥

नित्यं सर्वत्र संसारे परिभ्राम्यन्नितस्ततः ॥

दुष्टो यद्द्विदिनां मध्ये कलहान् जनयत्ययं ॥ ६७ ॥

पुन र्गिरूशलेमपुर्थ्यमागतस्तत्र संस्थितम् ॥

ईशस्य मन्दिरं पुण्यमशुचीकर्तुमैहत ॥ ६८ ॥

गुरुखाच ॥

ततोऽभियोगिनो वादे समाप्तेऽन्ततवादिनः ॥

आज्ञामधिपतेः प्राप्य पौलः प्रोचे तदुत्तरम् ॥ ६९ ॥

श्रीपौल उवाच

कदापि मन्दिरे स्वामिन् किंवा भजनसद्यसु ॥

किंवा क्वापि पुरीमध्ये कलहं नोदपादयं ॥ ७० ॥

एते मां साम्प्रतं येषु विषयेष्वभियुञ्जते ॥

प्रमाणं किञ्चिदप्येभिस्तत्र दातुं न शक्यते ॥ ७१ ॥

एते मां यद्यपि भ्रान्तं सम्मन्यन्ते तथाप्यहम् ॥

परेण पैतृकं सेवे पुण्यशास्त्रेषु विश्वसन् ॥ ७२ ॥

अन्यच्च प्रेतलोकानां भविता पुनरुत्थितिः ॥

इत्याशामवलम्बेऽहम् एतैरंगीकृतां स्वयम् ॥ ७३ ॥

किञ्चेशं प्रति मर्त्यांश्च येन स्यां सर्वशोऽनघः ॥

इत्यस्य यत्नतोऽभ्यासमाचरामि निरन्तरम् ॥ ७४ ॥

गुरुवाच ॥

पौलस्त्यैतादृशं वादं निशम्याधिपतिः समम् ॥

विचारं व्यवहारस्य पश्चात् कार्यं व्यलम्बयत् ॥ ७५ ॥

पौलस्त्यादुःखदानेन रक्ष्यतामित्यमादिशत् ॥

मित्राणि तस्य सेवार्थमायान्वित्यन्वमंस्त च ॥ ७६ ॥

पश्चात् सोऽधिपतिर्वध्वा स्वीयया साकमागतः ॥

दृष्टीयं मतमुद्दिश्य पौलमाह्वय पृष्ठवान् ॥ ७७ ॥

पौलस्तु मितभोगादीन् सर्वान् धर्मानुपादिशत् ॥

वार्त्तां चामुत्र भव्यस्य विचारस्य न्यवेदयत् ॥ ७८ ॥

दुरात्माऽधिपतिः सर्वं तद् निशम्योपदेशनम् ॥

दुष्टं स्मृत्वा स्वमाचारं चकम्पे दण्डशङ्कया ॥ ७९ ॥

एवं च व्याहरत् पौलम् अवकाशं यदाऽऽप्नुयाम् ॥

तदा कुर्यां तवाङ्गानं साम्प्रतं गम्यतामिति ॥ ८० ॥

दुष्टस्याधिपतेस्तस्य प्रत्याशेयमविद्यत ॥

स्वमोचनाय मे द्रव्यं पौलो विश्राणयेदिति ॥ ८१ ॥

अतः पुनः पुनः पौलं स आह्वय स्वसन्निधिम् ॥

कथोपकथनं तेन साकं चक्रे निरन्तरम् ॥ ८२ ॥

ततो वर्षद्वयात् पश्चात् फेस्ताख्योऽन्यो महाजनः ॥

सम्राजा तत्प्रदेशस्य शासनाय न्ययुज्यत ॥ ८३ ॥
 फेलीकस्तु यद्ददीयान् सन्तुष्टान् कर्तुमिच्छुकः ॥
 प्रस्थानसमये पौलं बद्धं संस्थाप्य यातवान् ॥ ८४ ॥
 ततो दिनत्रयात् पश्चात् कैसरैयापुराद् गतः ॥
 यिरूशलेमपुरे फेस्तो नूत्नेऽधिपतिराययौ ॥ ८५ ॥
 तदा पौलस्य घाताय पुनः कृत्वा कुमन्त्रणाम् ॥
 तं फेस्तस्यान्तिके मुख्या याजका अभ्ययुञ्जत ॥ ८६ ॥
 विचारार्थं पुरीमेतां पौल आनीयतामिति ॥
 ते पौलं सरणौ हन्तुमुद्यताः फेस्तमार्थयन् ॥ ८७ ॥
 फेस्तस्तूवाच यास्यामि कैसरैयां स्वयं द्रुतम् ॥
 सोऽतोऽभियुज्यतां तत्र युष्माभिः प्रस्थितैरिति ॥ ८८ ॥
 अल्पेभ्यो वासरेभ्योऽनु कैसरैयामुपस्थितः ॥
 विचारासन आसीनः फेस्तः पौलं समाङ्कयत् ॥ ८९ ॥
 तदा यद्ददिनः पौलं वेष्टमाना विरोधिनः ॥
 प्रमाणवर्जितांस्तस्मिन् दोषानारोपयन् बहून् ॥ ९० ॥
 स तूचे मन्दिरं नाहमशुचीकृतवान् विभोः ॥
 न वा व्यलङ्घयं शास्त्रमथवा राजशासनम् ॥ ९१ ॥
 इत्येतद् उत्तरं श्रुत्वा फेस्तः पक्ष्यो यद्ददिनाम् ॥
 तान् सन्तुष्टांश्चिकीर्षंश्च पौलमेवमभाषत ॥ ९२ ॥
 फेस्त उवाच ॥
 यिरूशलेमपुरं गन्तुमितः किं स्वीकरिष्यसि ॥

येन त्वद्विषये तत्र पुरि कुर्वीय निर्णयम् ॥ ६३ ॥

गुरुवाच

इत्येतत् प्राङ्निवाकेन प्रोदितं पक्षपातिना ॥

निशम्य स्वस्य रक्षायै पौल एवमभाषत ॥ ६४ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

यत्र स्थितोऽस्मि सभाजो विचारासनमाश्रितः ॥

भवान् मद्विषयेऽत्रैव विचारं कर्तुमर्हति ॥ ६५ ॥

मयाऽपराधलेशोऽपि याह्वद्यान् प्रति नो कृतः ॥

इत्येतदनुसन्धाय भवान् जानाति निश्चितम् ॥ ६६ ॥

दुष्कर्म बधदण्डार्हमकरिष्यमहं यदि ॥

तदा समुद्यतो मर्तुं ममविष्यमहं स्वयं ॥ ६७ ॥

किन्वेतैरभियोगश्चेदन्तः क्रियते मम ॥

तदा मा कोपि तत्तुष्ट्यै नाधिकार्यस्ति हिंसितुम् ॥ ६८ ॥

अतोऽहं भवदीयेन विचारेण न तुष्टवान् ॥

याचे मद्विषये सभाट् स्वयमाज्ञां ददात्विति ॥ ६९ ॥

गुरुवाच ॥

स्वमन्त्रिभिः सहालप्य पौलं फेस्तोऽब्रवीत् ततः ॥

स्वप्रार्थितानुसारेण सभाजः पार्श्वमेष्यसि ॥ १०० ॥

आसीद् यह्मदिवंशीयो भूपालोऽग्रिप्यनामकः ॥

यह्मदीयोत्तरांशस्य कस्यचिद् नीवृतः पतिः ॥ १०१ ॥

समागमं स फेस्तेन चिन्तीर्षन् निजया सह ॥

वर्णीकीसंज्ञया स्वसा कैसरैयां तदाऽऽगमत् ॥ १०२ ॥

तयोस्तस्मिन् पुरे कञ्चित् समयं स्थितयोः सतोः ॥

पौलस्य सर्ववृत्तान्तं फेस्तोऽग्निष्मवेदयत् ॥ १०३ ॥

तस्याभियोजने यद्यद् अघटिष्ट तद् आदितः ॥

प्रस्तुत्याधिपतिः शेषे कथामेवमभाषत ॥ १०४ ॥

फेस्त उवाच ॥

महान्तं राजदण्डाहं कञ्चिद् दोषमसंशयम् ॥

स पौलः कृतवानित्यमहं राजन्नचिन्तयम् ॥ १०५ ॥

यदा त्वसौ विचारार्थमानिन्ये मम सम्मुखम् ॥

तदा नारोपयंस्तस्मिंस्तादृग् दुष्कर्म वादिनः ॥ १०६ ॥

परन्तु स्वस्य धर्मस्य वादानुद्दिश्य काञ्चन ॥

ते तं भ्रमान्वितं प्रोच्य मदभ्यर्णोऽभ्ययुञ्जत ॥ १०७ ॥

अन्यच्च कञ्चिद् उद्दिश्य येषूसंज्ञं मृतं जनम् ॥

पौलेन सह वाग्युद्धं प्रावर्तिष्ट यद्दिनाम् ॥ १०८ ॥

स येषूनामधेयो हि पुमान् अद्यापि जीवति ॥

इत्येतत् पक्षमालम्ब्य पौलो यत्नाद् आधारयत् ॥ १०९ ॥

तादृग्वादविचारेऽहं सन्दिहन् पौल मब्रवम् ॥

यिरूशलेम् पुरं गन्तुं विचारार्थं किमिच्छसि ॥ ११० ॥

तद् नो स्वीकृत्य पौलस्तु मामेवं प्रत्यभाषत ॥

सम्राजः सन्निधौ वादो मम निर्णीयतामिति ॥ १११ ॥

अतो यावद् न सम्राजो निकटं प्रेषयामि तम् ॥

तावत् स रक्ष्यतामत्र पुर्यामित्यं समादिशम् ॥ ११२ ॥

गुरुवाच ॥

एतद् निशम्य राजोचे व्यवहारे निजे पुनः ॥

तस्योत्तरं ददानस्य श्रोतुमिच्छाम्यहं स्वयम् ॥ ११३ ॥

तच्छ्रुत्वाऽधिपती राज्ञस्तां वाञ्छामनुरुध्य च ॥

उवाच तस्य हे राजन् श्रुत्वां श्रोतुमवाप्स्यसि ॥ ११४ ॥

परस्मिन् वासरेऽग्निष्यो राजकीयेन तेजसा ॥

स्वया स्वसा प्रधानैश्च युक्तो धर्मसभां ययौ ॥ ११५ ॥

फेस्तस्तु पौलमाङ्गाय्य तं समुद्दिश्य किञ्चन ॥

वाक्यं प्रस्तावरूपेण सभास्तारानभाषत ॥ ११६ ॥

तत्पश्चाद् भूभृदग्निष्यः पौलमेवमवोचत ॥

त्वया प्रत्युत्तरं पौल स्वकृते दीयतामिति ॥ ११७ ॥

भूपस्यानुमतिं प्राप्य पौलः पाणिं प्रसार्य च ॥

इदं सभासदां मध्ये वाक्यमूचे प्रभाववत् ॥ ११८ ॥

पौल उवाच ॥

यावत्यो रीतयो राजन् प्रचलन्ति यद्बहिषु ॥

विवादाः सन्ति यावन्तस्तावतां वेदिता भवान् ॥ ११९ ॥

अतो यद् भवतां साक्षात् स्वकृते दातुमुत्तरम् ॥

अद्यानुमतिमाप्नोमि तन्मे भाग्यं परं नृप ॥

तस्माद् धैर्येण हे राजन् श्रूयतां मे निवेदनम् ॥ १२० ॥

आचारो मामकः कीदृग् अभवद् यौवनाबधि ॥

इत्येतद् मे सजातीया विदुः सर्वे यद्भदिनः ॥ १२१ ॥

यद्भदीयेषु यः पन्थाः सर्वशुद्धतमो मतः ॥

तमेवात्मन्य यत्नेन सदा धर्मं समाचरम् ॥ १२२ ॥

हे राजन् यत् पुरा त्राणं प्रतिजज्ञे परेश्वरः ॥

तत्क्षामं श्रद्धया नित्यमस्मदंशः प्रतीक्षते ॥ १२३ ॥

तदेव त्राणमुद्दिश्य प्रतिज्ञातं चिरैस्मितम् ॥

अधुनाऽहं यद्भदीयैरभियुज्ये महीपते ॥ १२४ ॥

यत् प्रेतान् ईश्वरो मृत्योः पुनरुत्थापयेदिति

मतं युष्मन्मतौ राजन् कुतोऽसम्भावि भासते ॥ १२५ ॥

अहं तु प्राक्तने काले स्वस्मिन् चेतस्यचिन्तयम् ॥

येष्वः पन्थानमर्हामि निरोद्धुं नितरामिति ॥ १२६ ॥

ततोऽग्नयज्वनां पार्श्वदधिकारमवाप्तवान् ॥

अहं बहून् प्रभो भक्तान् कारागारेष्वबन्धयम् ॥ १२७ ॥

सर्वेषु भजनैकस्सु क्रूरात्मा च परिव्रजन् ॥

भूयोभि भीरुभिः शिष्यै र्येषो निन्दामकारयम् ॥ १२८ ॥

उन्मत्तश्चेर्यया भूत्वा सत्प्रभोः सेवकान् प्रति ॥

विदेशीयाः पुरी यं वद् गत्वाऽहं तानबाधिमि ॥ १२९ ॥

एतद्दुष्कर्मणः सिध्यै दमष्काख्यां पुरी महम् ॥

यदाऽब्रजं तदा मार्गे घटना जघटेऽद्भुता ॥ १३० ॥

मध्याह्ने हि महाज्योतिर्भानो भासोऽपि दीप्तिमत् ॥

अकस्माद् गगणादेतं प्रचकाशे ममोपरि ॥ १३१ ॥

प्रतापात् ज्योतिषस्तस्य पतितोऽहं महीतले ॥
 मां कस्माद् बाधसे शैल इति वाणीं न्यशामयम् ॥ १३२ ॥
 अहं तु तां गिरं श्रुत्वा को भवानिति पृष्ठवान् ॥
 यं येषूं बाधसे सोऽहमिति प्रत्यब्रवीत् प्रभुः ॥ १३३ ॥
 ऊचे च त्वं यदद्राक्षीत्त्वां यद् दर्शयितास्मि च ॥
 दूतस्त्वं तस्य सर्वस्य प्रचारार्थं नियुज्यसे ॥ १३४ ॥
 अमान्धमानसा मर्त्या येन धीदृष्टिमाप्नुयुः ॥
 तमःपते बलाद् मुक्ताः सेवेरंश्च परेश्वरम् ॥ १३५ ॥
 मध्ये मद्भक्तवर्गस्य लभेरंश्चोत्तमं पदम् ॥
 इत्येतद्देतवे तेषां सन्निधिं त्वां समीरये ॥ १३६ ॥
 ईदृग् हे भूभृद् अग्रिण्य प्रभो दर्शनमद्भुतम् ॥
 अवाप्याहं तदादेशं सिद्धं कर्तुमचेष्टिवि ॥ १३७ ॥
 युष्माभि रत्यथं त्यक्त्वा परेशः सेव्यतामिति ॥
 अस्मिन् देशे विदेशे च गत्वा लोकानबोधयम् ॥ १३८ ॥
 एतादृगुद्यमाद् हेतोः क्रोधाविष्टा यद्द्विदिनः ॥
 बलाद् मां मन्दिरस्यान्त धृत्वा हन्तुं चिचेष्टिरे ॥ १३९ ॥
 किन्त्वीश्वरं स्वयं राजन् सहायं प्राप्तवानहम् ॥
 तिष्ठामि मंगलां वार्त्तामद्य यावत् प्रचारयन् ॥ १४० ॥
 भविष्यद्वादिनः प्रता यद्यद् भव्यमवादिषुः ॥
 तस्यैव साधनं नो च किमप्यन्यत् प्रकीर्तये ॥ १४१ ॥
 अतो यन्मतमुद्दिश्य वादिनो माऽभियुञ्जते ॥

तदस्मदीयशास्त्राणामनुसार्थस्ति सर्वथा ॥ १४२ ॥

गुरुरवाच ॥

पौलोक्तमुत्तरं श्रुत्वा पौस्तस्तं प्रत्यभाषत ॥

पौल पाण्डित्यबाहुल्याद् हतबुद्धिर भूरिति ॥ १४३ ॥

पौलस्तूवाच हे श्रेष्ठ हतबुद्धिरहं नहि ॥

सत्यं विचारसंयुक्तं वादं सर्वं ब्रवीमि तु ॥ १४४ ॥

श्रीयेषूद्देशिनीं वार्त्तामग्रिष्यो वेत्ति भूमिपः ॥

सर्वाण्येतानि कर्माणि नाघटन्त हि निर्जने ॥ १४५ ॥

अतो वृत्तान्तसुज्ञस्य राज्ञोऽग्रिष्यस्य सम्मुखे ॥

स्थितोऽहं निर्भयत्वेन वाक्यमेतद् निवेदये ॥ १४६ ॥

भविष्यद्वादिनामुक्तोः सत्याः किं मन्यसे नृप ॥

तद्दीर्घं विश्वसित्येव भवानत्र न संशयः ॥ १४७ ॥

तच्छ्रुत्वा भूपतिः प्रोचे खृष्टीयो भवितुं स्वयम् ॥

प्रायः प्रवृत्तिमाप्नोमि त्वदीयाद् वचनादिति ॥ १४८ ॥

पौलस्तद् वाक्यमाकर्ण्य भूपतेर्लघुचेतसः ॥

सौ शृङ्खलान्वितौ पाणी दर्शयन्निदमब्रवीत् ॥ १४९ ॥

पौल उवाच ॥

भवान् सभासदस्त्रान्ये न प्रायः किन्तु सर्वथा ॥

भवेयु मादृशाः पाशान् विनेमानित्यमर्थये ॥ १५० ॥

गुरुरवाच ॥

ततो राजा प्रधानाश्च समुत्थायानुवन् मिथः ॥

क्रियां कामपि दण्डार्हामयं नो कृतवानिति ॥ १५१ ॥

अग्रिण्यश्चाब्रवीद् एष चेत् सभाजः सकाशतः ॥

विचारं स्वस्य नैषिष्यत् तर्हि मोक्तुमशक्यत ॥ १५२ ॥

तथा द्वौ वत्सरौ यावत् काराबद्धमकारणम् ॥

पौलं रोमापुरीं शेषे फेस्तो नेत्तुमकल्पयत् ॥ १५३ ॥

इति श्रीपौलचरित्रे पौलस्य कारालयनिवासो नाम

षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

अथ सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

शिष्य उवाच ॥

पौलो रोमां यथा प्रापद् यद्यत् तत्राघटिष्ट च ॥

इत्येतत्सर्ववृत्तान्तं शृश्रूषे त्वन्मुखाद् गुरो ॥ १ ॥

गुरुरवाच ॥

अथान्यै र्वन्दिभिः सार्द्धं सैनिकेभ्यः समर्पितः ॥

पौले चारोपितः पौलः स्वस्मात् प्रास्थित नीवृतः ॥ २ ॥

शेषे क्रेताभिधं दीपं शरत्काले यदाऽऽययुः ॥

ऋतुं वात्यान्वितं दृष्ट्वा तदा पौलोऽब्रवीदिदम् ॥ ३ ॥

पौल उवाच ॥

इदानीमब्धिमार्गेण चेद् गच्छेम तदा क्षयः ॥

नावो भवेत् तथाऽस्माकं प्राणरक्षाऽपि दुष्करा ॥ ४ ॥

गुरुवाच ॥

परन्वेतत् स्थलं शीते स्थित्यहं न भवेदिति ॥

सैन्यानां नायको मत्वा ततः प्रस्थातुमैहत ॥ ५ ॥

प्रस्थानादचिरं पश्चात् सुप्रचण्डोऽनिलो वहन् ॥

वेगेन महता पीतं चलयामास सागरे ॥ ६ ॥

एवं घसान् बहन् यावत् क्षुब्धानाम् अर्णवोर्मिषु ॥

अभीषां प्राणरक्षायाः प्रत्याशा काऽपि न स्थिता ॥ ७ ॥

शङ्काहेतोरनाहारान् बद्धकालं विलोक्य तान् ॥

परेशे विश्वसन् पौलः सान्त्वयन्निदमब्रवीत् ॥ ८ ॥

पौल उवाच ॥

मन्मन्त्रणानुसारेण क्रेतायां स्थातुमार्हत ॥

तथा कृते समस्तेयं विपत्तिर्नाघटिष्यत ॥ ९ ॥

परन्तु साम्प्रतं यूयं निर्भयत्वेन तिष्ठत ॥

यतः कस्यापि युष्माकं प्राणहानिर्न भाविनी ॥ १० ॥

लोको यस्येश्वरस्यास्मि यस्य सेवां करोमि च ॥

तद्दूतो ह्यो निशाकाले समुपस्थाय माऽब्रवीत् ॥ ११ ॥

मा भैषीः पौल सभाजः साक्षात् स्थातव्यमस्ति ते ॥

ददौ च संगिनां जीवमपि ते वरमोश्वरः ॥ १२ ॥

इत्थं यथा प्रभो दूतो मां भविष्यदवेदयत् ॥

अथा घटिष्यते नूनमिति मे प्रत्ययो दृढः ॥ १३ ॥

इत्थं यथा प्रभो दूतो मां भविष्यदवेदयत् ॥

तथा घटिष्यते नून मिति मे प्रत्ययो दृढः ॥ १३ ॥

परन्तु विपदस्माकम् इयन्मात्रं भविष्यति ॥

द्वीपे कस्मिंश्चिदस्माभिः पतितव्य मसंशयं ॥ १४ ॥

शेषे चतुर्दशाहानि यावत् क्षुब्धो महोदधौ ॥

पोतोऽसौ मिलिताख्यस्य द्वीपस्यान्तिकमागमत् ॥ १५ ॥

नैस्या लोका यदा नावमैच्छन् लगयितुं स्थले ॥

तदा सा सैकते लग्ना लहरीभिरभज्यत ॥ १६ ॥

कदाचित् कोपि वन्दीनां पलायेतेति शङ्कया ॥

हन्यन्तां वन्दयः सर्व इति सैन्या अमन्त्रयन् ॥ १७ ॥

परन्तु नायक स्तेषां पौलं घाताद् रिरक्षिषुः ॥

तान् स्वस्माद् दुरभिप्रायाद् निषेधेन न्यवर्त्तयत् ॥ १८ ॥

शेषे च तरणात् केचित् काष्ठमालम्ब्य केचन ॥

सर्वे पोतस्थिता लोका रक्षिताः प्राप्नुवन् स्थलम् ॥ १९ ॥

तदा तद्दुर्दृशां दृष्ट्वा लोकास्तद्द्वीपवासिनः ॥

सकृत् शीतलाद् हेतोरग्निं प्राज्वलयन् मुदा ॥ २० ॥

यदेन्धनानि संगृह्य पौलस्तत्रानले न्यधात् ॥

तदाऽहि निर्गीतस्तस्माद् दन्तैस्तस्याधरत् करम् ॥ २१ ॥

तदानीं तत्कर लग्नमवलोक्य भुजंगमम् ॥

तद्द्वीपवासिनो लोकाः प्राचुरेवं परस्परम् ॥ २२ ॥

दीपवासिन ऊचुः ॥

निःसंशयं मनुष्योऽयं भूत्वा मानुषघातकः ॥

दुष्कर्मणः फलं भुङ्क्ते सागरादपि रक्षितः ॥ २३ ॥

गुरुवाच ॥

पौलस्तु खं करं धुन्वन् अग्नौ क्षिप्त्वा भुजंगमम् ॥

शरीरे दशनात् तस्य हानिं कामपि नाप्तवान् ॥ २४ ॥

परन्वहे विषाद्वेतोरयं स्फीतवपुर्भवेत् ॥

यदा हठाद् ध्रियेतेति ते प्रतीक्षामकुर्वत ॥ २५ ॥

शेषे तु तं स्थितं सुस्थं चिरं यावद् विलोक्य ते ॥

चमत्कारेण देवोऽयमिति बुद्धिमकुर्वत ॥ २६ ॥

तत्प्रान्ते पुल्लियाख्यस्य सद्भासीद् दीपशासितुः ॥

असौ निमन्त्र्य पौलादींस्तदातिथ्यं समाचरत् ॥ २७ ॥

ज्वरादिपीडितं ज्ञात्वा पितरं तस्य शासितुः ॥

रोगाद् विमोचयामास पौलः प्रार्थ्य परेश्वरम् ॥ २८ ॥

तच्छ्रुत्वाऽन्येऽपि तत्रत्याः पुरुषा आमयाविनः ॥

पौलस्य पार्श्वमागत्य निखिलाः सौख्यमाप्नुवन् ॥ २९ ॥

इत्थं पौलादयस्तत्र स्थित्वा मासत्रयावधि ॥

तद्दीपाद् अश्विमार्गेण रोमां यान्तः प्रतस्थिरे ॥ ३० ॥

पोतश्च तत्परं वायुमनुकूलमवाप्तवान् ॥

ईतालयाख्यस्य देशस्य तीरं शीघ्रमुपागमत् ॥ ३१ ॥

पौलस्योपस्थितिं तत्र देशे विज्ञाय केचन ॥

शिष्या हर्षेण रोमातस्तं साक्षात्कर्तुं माययुः ॥ ३२ ॥

पौलस्तद्दर्शनादीशं स्तुत्वा स्थैर्यमवाप्य च ॥

ततस्तैरन्विता रोमां प्रविवेश महापुरीम् ॥ ३३ ॥

शिष्य उवाच ॥

पौलो वन्दीकृतो यत्र विचारार्थमुपास्थित ॥

तस्या गुरो महापूर्याः किञ्चिद् मे कुरु वर्णनम् ॥ ३४ ॥

गुरुरवाच ॥

यां पौलो नगरीं रोमां सुविख्यातां समागमत् ॥

साऽऽसीद् रौम्यस्य सम्राजो राजधानी महौजसः ॥ ३५ ॥

रौम्या हि विग्रहे शूरा राजनीतौ च कोविदाः ॥

चतुर्दिग्विजयं कृत्वा शेषे साम्राज्यमाप्नुवन् ॥ ३६ ॥

तदातनो निरोन्नामा सम्राट् पारसिकावधि ॥

पाश्चात्याम्भोधिपर्यन्तं निखिलान् नीवृतेऽ शिषत् ॥ ३७ ॥

तत्तत्प्रदेशजा लोकाश्चतुष्पार्श्वाद् उपस्थिताः ॥

सदा स्वकार्यसिद्ध्यर्थं तत्र चक्रुर्गमागमम् ॥ ३८ ॥

प्रासादैः शुभ्रपाषाणैर्महास्तम्भावलम्बितैः ॥

देवालयादिभिः पूर्णा विरराज महापुरी ॥ ३९ ॥

यथा विश्रूयते लोके रौम्याणां विक्रमो महान् ॥

तथा विद्यापरिष्कारः सभ्यता च प्रसिध्यति ॥ ४० ॥

परन्वन्ये जना यद्वत् तथा रौम्यास्तदातनाः ॥

सत्यं परेश्वरं त्यक्त्वा नानादेवान् सिधेविरिरे ॥ ४१ ॥

शिष्य उवाच ॥

पौलो वन्दि र्यदा रोमामुपतस्थौ महापुरीं ॥

तदा तद्विषये यद्यज् जघटे तत्तदुच्यतां ॥ ४२ ॥

गुरु उवाच ॥

रोमायामागतं पौलमनुगृह्य चमूपतिः ॥

सुशान्ताचारमालोक्य न कारायामबन्धयत् ॥ ४३ ॥

किन्तु त्वमेकमात्रेण सैनिकेन प्ररक्षितः ॥

स्वस्मिन् निकेतने तिष्ठेरिति तं सोऽन्वमन्यत ॥ ४४ ॥

ततो दिनत्रयात् पश्चाद् रोमास्थानां यद्द्वदिनाम् ॥

मुख्यान् जनान् समाह्वय पौल एतद्वचोऽब्रवीत् ॥ ४५ ॥

पौल उवाच ॥

मया दुष्कर्म नाकारि स्वजातीयान् जनान् प्रति ॥

न वा स्वपैतृकाचारो लेशमप्युदलंघ्यत ॥ ४६ ॥

परन्त्वस्मत्सजातीया मां बाधित्वा यद्द्वदिनः ॥

निर्दोषमपि रोम्याणां सन्निधावभ्ययुञ्जत ॥ ४७ ॥

रोमीयास्त्वभियोगस्य कृत्वा भूयो विचारणम् ॥

मां दोषवर्जितं मत्वा वर्जितुं समकल्पयन् ॥ ४८ ॥

किन्त्वेतं निर्णयं न्याय्यं विरुन्धत्सु यद्द्वदिषु ॥

उपायः स्वस्य रक्षायै कल्पनीयोऽभवद् मया ॥ ४९ ॥

अतो मद्विषये सप्ताट् विदधातु विनिर्णयं ॥

इत्येतत्प्रार्थनां कृत्वा वन्दिरत्र समागमं ॥ ५० ॥

गुरुवाच ॥

इत्थं प्रस्तावरूपेण खनिर्दोषत्वबोधिकां ॥

पौलस्य तां गिरं श्रुत्वा यद्ब्रूयाद्वा बभूवुः ॥ ५१ ॥

यद्ब्रूया ऊचुः ॥

स्वदेशात् कापि नास्माभिः प्राप्ता त्वद्विषये लिपिः ॥

नवा समागतः कोपि त्वय्यभद्रमवर्णयत् ॥ ५२ ॥

किन्त्वेष तावकः पन्थाः सर्वैः सर्वत्र निन्द्यते ॥

अतो विज्ञातुमिच्छामः किं मतं भवतामिति ॥ ५३ ॥

गुरुवाच ॥

तथा तैर्वासरेऽन्यस्मिन् अवणाय निरूपिते ॥

भूयांसः सदनं तस्य समागच्छन् यद्ब्रूयन् ॥ ५४ ॥

पौलो मोस्यादिशास्त्रोक्तं प्रमाणं बज्जलं ददत् ॥

आप्रातः सायपर्यन्तं येष्वो वार्तामुपादिशत् ॥ ५५ ॥

तद्वाक्यश्रवणात् तेषां सम्मतिर्नाऽभवद् मिथः ॥

केचिद् विश्वश्वसुस्तत्र केचिद् नैव विश्वश्वसुः ॥ ५६ ॥

तदा विश्वासहीनानामविश्वासेन दुःखितः ॥

पौलस्तांस्तर्जयन् वाक्यमेतदूचे भयङ्करम् ॥ ५७ ॥

पौल उवाच ॥

युष्मत्पितामहान् पूर्वं यत्प्रोचे भव्यवाचकः ॥

तत् खेषु सफलीभूतं यूयं जानीत संप्रति ॥ ५८ ॥

स्वीयैः श्रेणैर्निशम्यापि यूयं न ह्यवगच्छथ ॥

न वा खलोचनै र्यूयमवलोक्यापि पश्यथ ॥ ५६ ॥

यत श्रित्तानि युष्माकमतिस्थूलानि जज्ञिरे ॥

तथा मन्दीकृताः कर्णा मुद्रितानीक्षणानि च ॥ ६० ॥

परन्तु मोहिता यूयं यद् न गृह्णीथ संप्रति ॥

तत् त्राणमैश्वरं लोकान् विजातीयान् प्रतीर्यते ॥ ६१ ॥

अमीभिस्तत्परित्राणमानन्देन ग्रहीष्यते ॥

इत्थं हे भ्रातरो भ्रान्ता यूयं जानीत निश्चितम् ॥ ६२ ॥

गुरुवाच ॥

ततो द्वा वत्सरौ यावत् पौलस्तस्मिन् महापुरे ॥

वन्दि निकेतने स्वस्मिन् तस्यै केनाप्यबाधितः ॥ ६३ ॥

ये ये च तस्य संगत्यै तन्निकेतनमागमन् ॥

स येषूविषये सर्वैस्तैर्निर्विघ्नं समालपत् ॥ ६४ ॥

सहिष्णोस्तस्य पौलस्य वन्दीभावो महापुरे ॥

श्रीगृहीयस्य धर्मस्य वृद्धये सफलोऽभवत् ॥ ६५ ॥

श्रीयेषूगृह्यधर्मार्थं बद्धः साधुरयं जनः ॥

इत्येतत् सैनिकाद्येषु कीर्तितं क्रमशोऽभवत् ॥ ६६ ॥

तत्रत्या अपरे शिष्या दृष्ट्वा तस्य सहिष्णुताम् ॥

अत्यन्तं साहसं प्रापुः स्वधर्मस्य प्रचारणे ॥ ६७ ॥

शिष्य उवाच ॥

वन्दी रोमापुरे तिष्ठन् पौलः संवत्सरद्वयं ॥

कैरन्यैः कर्मभिः कालं यापयामास हे गुरो ॥ ६८ ॥

गुरुवाच ॥

पौलस्य चेतसि खेषां नाना नीवृन्निवासिनाम् ॥
 शिष्याणां सुस्थितेश्चिन्ता दृढा नित्यमवर्तत ॥ ६६ ॥
 अतो रोमापुरे तिष्ठन्निफिषादिनिवासिनाम् ॥
 शिष्याणामुपदेशाय लिपीस्तिस्रः प्रणीतवान् ॥ ७० ॥
 तस्मिन्पुक्तोपदेशानां संचेपोऽत्र न वक्ष्यते ॥
 पौलोक्तस्योपदेशस्य पश्चाद् दास्ये निदर्शनम् ॥ ७१ ॥

शिष्य उवाच ॥

पौलस्य विषये सप्ताङ्गेन कुर्याद् विनिर्णयम् ॥
 तदर्थं वन्दिरानिन्ये रोमामित्यब्रवीद् भवान् ॥ ७२ ॥
 अतस्तद्व्यवहारस्य तत्र कृत्वा विचारणम् ॥
 सप्ताङ्गं कं निर्णयं चक्र इति वर्णय हे गुरो ॥ ७३ ॥

गुरुवाच ॥

अनुक्रमेण पौलस्य चरित्रं यत्र वर्ण्यते ॥
 स ग्रन्थस्तस्य रोमायामुपस्थित्या समाप्यते ॥ ७४ ॥
 अतस्तद्विषये सप्ताङ्गं चकार विनिर्णयम् ॥
 इत्यस्य विस्तरोऽस्माभिः शिष्य ज्ञातुं न शक्यते ॥ ७५ ॥
 किन्त्वब्दद्वितयात् पश्चात् कारागाराद् विमोचितः ॥
 पौलो देशान्तरं प्राप्नोद् इतिमात्रं प्रतीयते ॥ ७६ ॥
 ततो नाना विदेशेषु परिव्रज्य स पूर्ववत् ॥
 महोद्यमेन गृह्णीयं धर्मं विस्तर्तुमैहत ॥ ७७ ॥
 इति पौलस्य रोमागमनं नाम सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

अथ अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

गुरुवाच ॥

मदुक्तं निखिलं वृत्तं ध्यात्वा शिष्य विचारय ॥

श्रीयेष्वः सेवकः पौलो भक्तः कीदृग् अभूदिति ॥ १ ॥

स्वनाथकारणाद् हानिं यथा स्वीकृतवानसौ ॥

तथा पत्रे फिलिप्पीयान् प्रति नुन्ने प्रकाशयते ॥ २ ॥

यथा ॥ पौल उवाच ॥

यह्मदीयान्वयोत्पत्तौ कोपि चेद् अभिमन्यते ॥

तदाऽहमधिकं तस्माद् अभिमानास्पदं दधे ॥ ३ ॥

यह्मदी शुद्धगोत्रोऽहं फरीषीयमतानुगः ॥

मोस्युक्तनियमाचारी निष्कलङ्कः सदाऽभवम् ॥ ४ ॥

परन्तु तत्र यः कोऽपि समुत्कर्षोऽभवद् मम ॥

तं सर्वमेव गृह्यस्य कृते हानिमजीगणम् ॥ ५ ॥

वरं तत्सत्यभूद्देशिज्ञानप्राधान्यकारणात् ॥

तदन्यसर्ववस्तूनि हानिवद् गणयाम्यहम् ॥ ६ ॥

अहं सर्वाणि वस्तूनि प्रभुहेतोरहारयम् ॥

श्रीगृष्टरूपलाभार्थं मुदा सर्वं त्यजामि तु ॥ ७ ॥

तद्विश्वासोद्भवं धर्मं धरन् नो तु स्वकर्मजम् ॥

येनोद्भियेय तद्वारा तदर्थं सर्वं मत्यजम् ॥ ८ ॥

गुरुवाच ॥

सजातीयैर्विजातीयैर्विपक्षैरपि बाधितः ॥

स स्वस्य सत्प्रभो नाम्नः प्रचाराद् न न्यवर्तत ॥ ९ ॥

स सर्वलोकमान्योऽपि दुर्जनैस्तु तिरस्कृतः ॥

भुक्तां येषूक्यते निन्दामपि स्नायामबुध्यत ॥ १० ॥

कारासु पाशबद्धोऽपि ताडितश्च पुनः पुनः ॥

येष्वः कृते व्यथाभोगमपि सौख्यममन्यत ॥ ११ ॥

स कीदृशानि दुःखानि नानारूपाणि भुक्तवान् ॥

इत्यस्य विस्तरस्तेन खेषु पत्रेषु कथ्यते ॥ १२ ॥

यथा ॥ पौल उवाच ॥

पञ्चकृत्वो यद्दृश्यैः कश्या ताडितोऽभवम् ॥

त्रिवैत्रैः प्रहृतोऽभूवं मारितश्चाश्रमभिः सक्तत् ॥ १३ ॥

यान् पोतानहमारोहं तेऽभज्यन्त त्रिरर्णवे ॥

एकं दिनं निशां चैकां सागरोर्मिष्वयापयम् ॥ १४ ॥

भूयो यात्राभिरक्ताम्यं क्लिष्टः स्तेनादिशङ्कया ॥

पुरे वने समुद्रे च संकटैर्विष्टितोऽभवम् ॥ १५ ॥

क्लमं श्रमं क्षुधां तृष्णामनिद्रत्वमुपोषणं ॥

शीतं नम्रत्वमित्यादिं दुर्दृशां भुक्तवानहम् ॥ १६ ॥

पुनर्यथा ॥

हन्तव्यान् कौतुकागारेनियोद्धुनिव नोऽखिलान् ॥

श्रीयेषूपेरितानीशो जगत्साक्षादतिष्ठिपत् ॥ १७ ॥

क्षुधादिता हि तृष्णार्तास्ताडिता अस्थिराश्रमाः ॥

आम्यन्तः स्वैः करैः कालं यापयामो निरन्तरम् ॥ १८ ॥

दुर्वाक्यैर्भर्त्सिताः सन्तो वयं ब्रूमः सदाऽऽश्लिषम् ॥

विपक्षैर्बाधिताः सन्तो धीरत्वेन सहामहे ॥ १९ ॥

जगन्मलात्मकत्वेन वयं गणयामहे भुवि ॥

संसारमार्जनेत्यन्नमलराश्यात्मका इव ॥ २० ॥

पुनर्यथा ॥

शक्तिः परेश्वरे निष्ठा न च नृत्विति सिद्धये ॥

अस्मासु धर्मकोशेऽयं नृद्वटेष्विव रक्ष्यते ॥ २१ ॥

पदे पदे वयं क्लिष्टा न तु व्याकुलमानसाः ॥

सदा च संकटापन्ना न तु नैराश्यापीडिताः ॥ २२ ॥

विरोधिबाधिता नित्यं न च साहाय्यवर्जिताः ॥

बलेन पातिता भूमौ न तु संहतजीवनाः ॥ २३ ॥

पुनर्यथा ॥

श्रीखृष्टधर्मदूतेषु कलङ्के येन नापतेत् ॥

तदर्थं कर्म कस्यापि भ्रमकारि न कुर्महे ॥ २४ ॥

स्वसत्पदार्हमाचारं दर्शयन्तः समन्ततः ॥

स्वान् ईशसेवकान् लोकैर्ग्राह्यान् कर्तुं यतामहे ॥ २५ ॥

क्लेशं दरिद्रतां कष्टमनाहारं परिश्रमम् ॥

काराबद्धत्वमित्यादि धैर्यवन्तः सहामहे ॥ २६ ॥

प्रवित्रेणात्मना नीता विभोः शक्त्या दृढीकृताः ॥

क्षमां पवित्रतां खेहमाचरामो निरन्तरम् ॥ २७ ॥

शस्त्रास्त्रैः सज्जिताः सर्वैः सर्वथा धर्मरूपिभिः ॥

कीर्त्तिं भुक्त्वाऽपकीर्त्तिं च धर्मयुद्धे यतामहे ॥ २८ ॥

सत्याः सन्तो वयं धूर्ता इति गणयामहे ऋषा ॥

तिरस्त्रियामहे तुच्छा इव लोकेऽपि विश्रुताः ॥ २९ ॥

मुमूर्षवोऽपि जीवामस्ताडिता न म्रियामहे ॥

भृशं पीडयामहे क्लेशैरुल्लसामस्तु सर्वदा ॥ ३० ॥

दरिद्रिताः स्वयं सन्तो बज्जभ्यो धनदा वयम् ॥

अकिञ्चनाञ्च सन्तोऽपि वयं सर्वं दधामहे ॥ ३१ ॥

गुरुवाच ॥

क्लेशेषु यादृशी तस्य साधोरासीत् सहिष्णुता ॥

सन्तोषश्च तदन्यत्र स्वयमेवमवेदयत् ॥ ३२ ॥

यथा ॥ पौल उवाच ॥

यस्यां यस्यामवस्थायामहं वर्त्तय कर्त्तव्यम् ॥

सदा तयैव सन्तुष्टः स्यातुं संशिक्षितोऽभवम् ॥ ३३ ॥

शक्नोमि दीनतां भोक्तुं भोक्तुं शक्नोमि चाप्यती ॥

सर्वं कर्त्तुं समर्थोऽस्मि प्रभोः शक्त्या दृढीकृतः ॥ ३४ ॥

पुनर्यथा ॥

अहं खदर्शनाद् येन न जायेयाभिमानवान् ॥

तदर्थं कण्टकं काये प्रभु मे दुःखदं व्यधात् ॥ ३५ ॥

अमुष्मात् कण्टकाद् मुक्तिं लिप्समानः सुदुःखितः ॥
अहं तत् त्रिः प्रभुं प्रार्थ्य प्राप्तवानेतदुत्तरम् ॥ ३६ ॥

श्रीप्रभुरवाच ॥

त्वं स्वस्य मंगलायालं प्रसादं विद्धि मामकं ॥
यतो दुर्बलतासत्त्वे शक्तिर्मेऽतीव सिध्यति ॥ ३७ ॥

पौल उवाच ॥

अतः शृणुस्य सा शक्तिर्येन तिष्ठेद् ममोपरि ॥
तदर्थं स्वस्य दौर्बल्ये सुप्रसन्नो भवाम्यहम् ॥ ३८ ॥
श्रीशृणुष्यं हि भुक्तासु प्रीये निर्बलतादिषु ॥
यदा हि निर्बलो विद्ये तदाऽऽसे बलवत्तमः ॥ ३९ ॥

गुरुरवाच ॥

परत्र मंगलस्याशामवलम्ब्य स कीदृशीं ॥
तान् सर्वान् सोढवान् क्लेशांस्तदित्यं तेन सूच्यते ॥ ४० ॥

श्रीपौल उवाच ॥

अस्माकं पुरुषो बाह्यः क्षयं यद्यपि गच्छति ॥
तथापि पुरुषोऽन्तस्थः सदा याति नवीनताम् ॥ ४१ ॥
योऽस्माकमैहिकः क्लेशो लघिष्ठः क्षणिकस्थितिः ॥
सोऽमुत्र शाश्वतं श्रेयो गरिष्ठं सेधयिष्यति ॥ ४२ ॥
न प्रत्यक्षान् परोक्षास्तु विषयांश्चिन्तयामहे ॥
ये प्रत्यक्षा हि ते सान्ताः परोक्षास्तु सनातनाः ॥ ४३ ॥
अस्मिन् हि पार्थिवे गेहे दूष्यरूपे लयं गते ॥

अमुत्र शाश्वतं दिव्यमोकोऽस्माकं भविष्यति ॥ ४४ ॥

अस्मिन् दूष्यात्मके गेहे वसन्तः पीडिता वयम् ॥

दीर्घं निश्चसिमौ दिव्यं स्ववासं परिधित्सवः ॥ ४५ ॥

अता देहे प्रभो दूरं प्रवसन्तोऽपि साम्प्रतम् ॥

कदापि नैव सीदामो विश्वासेन दृढीकृताः ॥ ४६ ॥

प्रभोः पार्श्वान् विदूरेण प्रवसन्तोऽपि सम्प्रति ॥

वयं निरन्तरं तस्मै रोचितुं प्रयतामहे ॥ ४७ ॥

सर्वे हि स्थेयमस्माभिः खलु धर्मासनाग्रतः ॥

प्रत्येकं तत्र लप्स्यन्ते सर्वे स्वस्वक्रियाफलम् ॥ ४८ ॥

शिष्य उवाच ॥

एवं स्वनाथसेवायां चिरं भूत्वा महोद्यमः ॥

स्वां यात्रामैहिकीं पौलः कथं शेषे समाप्तवान् ॥ ४९ ॥

गुरु उवाच ॥

पुन नाना प्रदेशेषु कीर्त्तयित्वा प्रभो यंशः ॥

पश्चाद् रोमां पुरीं पौलो द्वितीयं वारमाययौ ॥ ५० ॥

पुन धृतश्च रोमीयैः प्रभुशिष्यविरोधिभिः ॥

राजाज्ञया स कारायां दोषहीनोऽप्यबध्यत ॥ ५१ ॥

शेषे च प्राङ्निवाकेन विनिर्णीतो बधोचितः ॥

स साधु मारयाञ्चक्रे इत्याहुः ग्रन्थकारिणः ॥ ५२ ॥ युग्मं ॥

परन्तु कापि सच्चास्त्रे तस्य मृत्योरवर्णनात् ॥

विनिश्चयस्तदुद्देशे सम्यक् प्राप्तुं न शक्यते ॥ ५३ ॥

द्वितीयां यां तु तीमथ्यं प्रति पौलोऽलिखल् लिपिं ॥
 तस्यां शीघ्रं भविष्यन्त्या मृतेः सम्भावनेच्यते ॥ ५४ ॥
 तस्मात् प्रतीक्षणाद् मृत्यो रविषसः स सज्जनः ॥
 वरं श्रेयः परत्रत्यम् आरुरुक्षुरमोदत ॥ ५५ ॥

यथा ॥ पौल उवाच ॥

क्लिश्येऽहं षट्क्षुलै बद्धो दोषवानिव बाधितः ॥
 परन्तु वाक्यमीशस्य प्रतिबद्धं न जायते ॥ ५६ ॥
 परेश्वरेऽल्लोकानां कृते सर्वमिदं सहे ॥
 ते येन प्राप्नुयुस्त्राणं माहात्म्यं च सनातनं ॥ ५७ ॥
 खृष्टेन साकमस्माकं यदि मृत्युरजायत ॥
 तदा तेन समं जीवमपि लप्स्यामहे वयं ॥ ५८ ॥
 पुनश्च चेद् वयं क्लेशं तेन साकं सहेमहि ॥
 तदा राजत्वमस्माभिस्तेन साहं करिष्यते ॥ ५९ ॥
 परन्त्वस्मान् स निह्नेता यदि तं निह्नीमहि ॥
 तथाप्यसौ सुविश्वास्यः सत्स्वस्मास्वस्थिरेष्वपि ॥
 यतो निह्नेतुमात्मानं स कदापि न शक्नुयात् ॥ ६० ॥

पुन र्यथा ॥

मदीयजीवनेऽत्सर्गः शीघ्रमेव भविष्यति ॥
 इदानी मेव मन्मृत्योः समयश्चेतिष्ठते ॥ ६१ ॥
 विश्वासरूपसद्युद्धं युद्धवानस्मि यत्नतः ॥
 स्वीयां समापयं यात्रां तथा धर्ममपालयं ॥ ६२ ॥

अतो महाविचारोहे प्रभु न्यायोऽक्षदर्शकः ॥

धर्मस्य फलमोजस्वि किरीटं मे प्रदास्यति ॥ ६३ ॥

पुन र्यथा ॥

यदाऽहमुत्तरं दातुं सम्राजः सम्मुखे स्थितः ॥

सहायो मे तदा नासीत् सर्वे मां सुहृदोऽत्यजन् ॥ ६४ ॥

परन्तु स्वस्य धर्मस्य प्रसिद्ध्यर्थं महीतले ॥

सहायो मे स्वयं भूत्वा निर्भयं माऽकरोत् प्रभुः ॥ ६५ ॥

तदाऽहं राजसिंहस्य मुखग्रासाद् उदध्रिये ॥

असौ दुष्कर्मणः कृत्वाद् मामुद्धृत्य महाप्रभुः ॥

स्वराज्यं नेष्यति स्वर्ग्यं, नमस्तस्मै सनातनं ॥ ६६ ॥

इति श्रीपौलचरित्रे पौलकृतभक्त्यादिवर्णनं नाम अष्टमोऽ

ध्यायः ॥ ८ ॥

अथ नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

शिष्य उवाच ॥

श्रीपौलः स्वस्य शिष्याणां नानादशनिवासिनां ॥

स्थिरीकृत्यै लिपिः काञ्चिद् नुनोदेत्यब्रवीद् भवान् ॥ १ ॥

स तासु कीदृशं तेषां चक्रे धर्मापदेशनं ॥

इत्यस्य हे गुरो सारं श्रोतुमिच्छामि सम्प्रति ॥ २ ॥

गुरु उवाच ॥

यां रोमावासिनः शिष्यान् प्रति पौलोऽलिखत् लिपिं ॥

तस्यां गृहीयधर्मस्य मर्मं सर्वमबोधयत् ॥ ३ ॥

स तत्र यानि मुख्यानि मतानि प्रत्यपादयत् ॥

तत्सारं साम्प्रतं शिष्य कथयिष्याम्यनुक्रमात् ॥ ४ ॥

लिप्यादौ यवनादीनां सर्वभूतलवासिनाम् ॥

ईशोक्तशास्त्रहीनानां दुरवस्थामवर्णयत् ॥ ५ ॥

पौल उवाच ॥

ये स्वात्मस्वैश्वरं ज्ञानं प्रतिबध्नन्ति पाप्मना ॥

तान् दुष्क्रियान् प्रतीशस्य कोपः स्वर्गात् प्रकाशते ॥ ६ ॥

यतो यद् ईश्वरोद्देशि ज्ञानं गम्यं नृणां धिया ॥

तद् व्यक्तं विद्यते तेषु स्वयमीशेन दर्शितं ॥ ७ ॥

तन्निर्मितैः पदार्थैर्हि प्रत्यक्षैः प्रकटीकृताः ॥

अदृश्याः सदगुणास्तस्य जायन्ते महिमादयः ॥ ८ ॥

ते त्वीश्वरं विदन्तोऽपि नाद्रियन्त परेशवत् ॥

न वा निजस्य सत्कर्तुं धन्यवादं समाचरन् ॥ ९ ॥

विचारणासु सर्वासु तेऽभवन् मूढचेतसः ॥

तद्गुन्दि निर्विवेकाणि ध्वान्तव्याप्तानि जज्ञिरे ॥ १० ॥

ते खान् विद्वत्तमान् मत्वा सम्यग् दुर्मतयोऽभवन् ॥

नराद्यै नम्रैस्तुल्यं प्रकल्येश्वरमक्षयम् ॥ ११ ॥

देवैश्च कल्पितैः सत्यं परिवर्त्य परेश्वरम् ॥

ते खलारं परित्यज्य खलवस्तून्यपूजयन् ॥ १२ ॥

इत्थं ते खेच्छया त्यक्त्वा पूज्यमेकं परेश्वरम् ॥

इदानीं तेन सन्त्यक्त्वा निमज्जन्त्यघसागरे ॥ १३ ॥

गुरुवाच ॥

इत्येषशास्त्रहीनानां नराणां प्रोच्य दुःश्लां ॥

स ऐशशास्त्रधर्तृणां दोषमूचे यद्वदिनाम् ॥ १४ ॥

ते ह्यैश्वर्या व्यवस्थाया धरणादभिमानिनः ॥

सन्तोऽपि बाह्यतः शुद्धाः प्रायोऽन्तर्दोषिणोऽभवन् ॥ १५ ॥

पौल उवाच ॥

यद्वदिनामधेयोऽसि व्यवस्थां चावलम्बसे ॥

परेश्वरे तदिच्छाया विज्ञाने चाभिमन्यसे ॥ १६ ॥

त्वं खं नेतारमन्धानां ज्योतिर्दं ध्वान्तवर्त्तिनाम् ॥

शिशूनां गुरुमज्ञानां शिक्षकं चापि बुध्यसे ॥ १७ ॥

अन्येषां शिक्षको यत्त्वं किमात्मानं न शिक्षयेः ॥

स्वयं किमाचरे स्वार्थं यत्त्वं चैर्ष्यं निषेधसि ॥ १८ ॥

निषेद्धा पारदार्यस्य त्वं किं स्याः पारदारिकः ॥

यत्त्वं मूर्त्यर्चनादेषी किमोशस्वं स्वयं हरेः ॥ १९ ॥

ईशोक्ताया व्यवस्थाया धरणाद् योऽभिमन्यसे ॥

किमीश्वरं व्यवस्थाया लंघनाद् अपमन्यसे ॥

विभो नाम विजातीयै र्युष्मद्वेतोरपोद्यते ॥
 इत्येषा प्रवृत्तास्त्रोक्तिः सिद्धिं युष्मासु विन्दति ॥ २१ ॥
 दुष्कर्मकारिणां पुंसां यस्त्वं दोषविचारकः ॥
 दुष्कर्म स्वय माचर्य किं नेशाद् दण्डमाप्स्यसि ॥ २२ ॥
 सर्वेभ्यः फलमीशो हि यथाकर्म प्रदास्यति ॥
 न पक्षपातलेशोऽपि विचारे तस्य विद्यते ॥ २३ ॥
 सदाचारेण माहात्म्यममृत्युं चादरं च ये ॥
 लिप्सन्ते सुस्थिरास्तेभ्यः स दाताऽनन्तजीवनम् ॥ २४ ॥
 अधर्मग्राहिणो ये तु न स्वीकुर्वन्ति सत्यथं ॥
 ते कोपं दुर्दृशां कष्टं भोक्ष्यन्ते सर्वदेशजाः ॥ २५ ॥
 ऐश्या व्यवस्थया हीना यावन्तः पापमाचरन् ॥
 दण्डोऽपि तावतां नृणां भविष्यत्यवस्थया ॥ २६ ॥
 व्यवस्थामैश्वरीं ये तु धरन्तः पापमाचरन् ॥
 तथा व्यवस्थया तेषां सुविचारः करिष्यते ॥ २७ ॥
 ईशस्याग्रे व्यवस्थायाः श्रोतारो धार्मिका नहि ॥
 परन्तु पालका एव तदग्रे सन्ति धार्मिकाः ॥ २८ ॥
 अतो यद्ब्रदिनामत्र कोऽप्युत्कर्षो न विद्यते ॥
 यद्ब्रदिनोऽन्यजातीया ह्युभये पापगृह्यकाः ॥ २९ ॥
 क्वचिद् यथोच्यते शास्त्रे नास्त एकोऽपि धार्मिकः ॥
 ज्ञानी परेश्वरान्वेषी जनः कोपि न विद्यते ॥ ३० ॥
 सन्मार्गमत्यगुः सर्वे सर्वेऽजायन्त निष्फलाः ॥

सत्कर्मकारकः कोऽपि पुरुषो नैव विद्यते ॥ ३१ ॥

यद्यद् वाक्यं व्यवस्थाया ग्रन्थ उक्तमवाप्यते ॥ ३२ ॥

व्यवस्थाधीनलोकानामुद्देशे तत्तद् उच्यते ॥ ३२ ॥

तस्माद् निरुत्तरा जाता नरजातिः समन्ततः ॥

जगच्च सर्वमीशाग्रे दण्डपात्रं प्रतीयते ॥ ३३ ॥

तथाच मानुषः कोपि व्यवस्थादिष्टकर्मभिः ॥

कदापि परमेशाग्रे धार्मिको न भविष्यति ॥

यतो व्यवस्थाऽघस्य बुद्धिमात्रं प्रजायते ॥ ३४ ॥

परन्तु पूर्वशास्त्रोक्तः परमेश्वरवर्त्तितः ॥

कर्मानुपार्जितो धर्मः सम्यत्याविष्कृतोऽभवत् ॥ ३५ ॥

श्रीयेषूष्टसम्बन्धिविश्वासेन न चान्यथा ॥

स धर्मो निखिलैर्लोकैर्विश्वसद्भिरवाप्यते ॥ ३६ ॥

सर्वे हि पापिनो भूत्वा मूर्त्तिमैशीमहारयन् ॥

ईशप्रसादमात्रात्तु गण्यन्ते धर्मशालिनः ॥ ३७ ॥

इदं च श्रुत्वादेन निष्प्लुयेणैव साध्यते ॥

स हि स्वरक्तपातेन प्रायश्चित्तात्मकोऽभवत् ॥ ३८ ॥

एतादृशा प्रकारेण येष्वि विश्वासिनो जनान् ॥

धार्मिकान् गणयन्नीशः स्वयं सिध्यति धार्मिकः ॥ ३९ ॥

न स्वीयैः कर्मभिर्धर्मो विश्वासेन तु लभ्यते ॥

इत्यस्माद् आत्मनः स्नाघां कर्तुं कोपिन शक्नुयात् ॥ ४० ॥

गुरुरवाच ॥

आदि नरो यथा भद्रा नरजातिमपातयत् ॥
तथा धर्माकरः खलु उद्धारेति कथ्यते ॥ ४१ ॥

पौल उवाच ॥

एकेनाद्यन मर्त्येन जगत्यां पापमागमत् ॥
पापेनागत्य मृत्युश्च नृजातिं व्याप पापिनीं ॥ ४२ ॥
दोषेण यद्वद् एकस्य दण्डमार्हन् समे नराः ॥
तथैवैकस्य धर्मेण प्रसादस्तैरवाप्यते ॥ ४३ ॥
यथाऽऽज्ञोऽल्लघनेनैको बज्जलान् पापिने व्यधात् ॥
तथाऽऽज्ञापालनेनैको विधाता धार्मिकान् बहून् ॥ ४४ ॥
व्यवस्थास्थापनालोके पापवृद्धिरजायत ॥
पापे त्वाधिक्यमापन्ने प्रसादोऽत्यधिकोऽभवत् ॥ ४५ ॥
लोके यथाऽजयत् पाप्मा प्रबलो मृत्युकारकः ॥
तथा जेता प्रसादोऽपि धर्मदो नित्यजीवदः ॥ ४६ ॥

गुरुरवाच ॥

कीदृग् दयेश्वरस्यास्मिन् त्राणोपाये प्रकाशते ॥
तस्यामेव लिपौ पौलो दृष्टान्तेन तद् उक्तवान् ॥ ४७ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

रक्षायै धार्मिकस्यापि यः स्वं जीवनमुत्सृजेत् ॥
एतादृशो महोदारः प्रायो लोके न दृश्यते ॥ ४८ ॥
खलु भुक्तवान् मृत्युं पापिनामपि नः कृते ॥

इत्यत्र परमेशस्य परः प्रेमा प्रकाशत ॥ ४६ ॥

गुरुवाच ॥

पुनः पत्रान्तरे शिष्यान् दानधर्मार्थमादिशन् ॥

स दृष्टान्तार्थमत्यर्थं प्रोचे त्रातुरनुग्रहम् ॥ ५० ॥

पौल उवाच ॥

प्रभो येष्वो दयां वित्य स हि सन् धनवत्तमः ॥

अस्माकं सधनीकृत्यायभवद् निर्धनः स्वयम् ॥ ५१ ॥

गुरुवाच ॥

पुनः पत्रे कलसीयान् प्रति शिष्यान् समीरिते ॥

पौलः शृष्टस्य माहात्म्यमेवं स्पष्टमबोधयत् ॥ ५२ ॥

पौल उवाच ॥

अदृश्यस्येश्वरस्यायं मूर्तिर्विश्वाग्रसम्भवः ॥

प्रत्यक्षं च परोक्षं च तेन विश्वमसृज्यत ॥ ५३ ॥

तद्वारा सृजते सर्वं जगत् तद्धेतवे तथा ॥

सर्वेभ्यः पूर्वतः सोऽस्ति सर्वं तेनावतिष्ठते ॥ ५४ ॥

गुरुवाच ॥

पत्रान्तरे फलिष्पीयान् प्रति नुने स सद्गुरुः ॥

ऐश्वर्यं मानुषत्वं च शृष्टस्येत्यमवर्णयत् ॥ ५५ ॥

पौल उवाच ॥

स मूर्त्तावीश्वरीयायां विद्यमानो महाप्रभुः ॥

आत्मानं परमेशेन समं सम्यग् अबुध्यत ॥ ५६ ॥

तथापि मानुषावस्थां धृत्वा दासस्वरूपकः ॥

स्वं ह्रीनतेजसं कृत्वा शूलघातं स सोढवान् ॥ ५७ ॥

गुरुवाच ॥

स्वबुद्धिकल्पितं ज्ञानं निस्ताराय न कल्पते ॥

तत्सर्वं मूर्खतामात्रमीश्वराग्रे प्रतीयते ॥ ५८ ॥

तस्माद् न तत्र विश्वासः कर्तव्यस्त्राणलिप्सुभिः ॥

इत्येवं स्वान् करिष्यीयान् शिष्यान् पौल उपादिशत् ॥ ५९ ॥

पौल उवाच ॥

गृह्यस्य शूलविद्धत्वं निष्फलं येन मा भवेत् ॥

तदर्थं वाक्पटुत्वेन तन्मतं न प्रचारये ॥ ६० ॥

तत् सन्मतं हि मूर्खत्वं विदुर्दुर्गतिगामिनः ॥

निस्तारगामिनः शक्तिमीश्वरस्य विदन्ति तत् ॥ ६१ ॥

शास्त्रे हि प्रोक्तमीशेन धीमतां बुद्धिकौशलं ॥

अहं निराकरिष्यामि ज्ञानं च ज्ञानिनामिति ॥ ६२ ॥

क्व ज्ञानी क्व च शास्त्रज्ञः क्व विवादी च लौकिकः ॥

परेशो लौकिकं ज्ञानं मूर्खत्वीकृतवान् न किं ॥ ६३ ॥

स्वेन ज्ञानेन संसारो नाजानादीश्वरं यतः ॥

तस्मात् गृह्यप्रचारेण प्रत्येतुंस्तत्र ईश्वरः ॥ ६४ ॥

किञ्चिद् दिव्यं महालक्ष्म याचन्ते हि यद्वादिनः ॥

लोकाश्च यवना ज्ञानमन्विच्छन्ति स्वया धिया ॥ ६५ ॥

किन्त्वस्माभिः प्रभुः गृह्यः शूलविद्धः प्रचार्यते ॥

यह्न्यै ईशमग्राह्यो यवनैश्च तिरस्कृतः ॥ ६६ ॥

स खृष्टस्त्रीश्वराहृतै र्यवनै र्वा यह्नदिभिः ॥

ईशस्य शक्तिरूपश्च ज्ञानरूपश्च मन्यते ॥ ६७ ॥

नृज्ञानालंकृतै र्वाक्यै र्नाहं युष्मानुपादिशम् ॥

पवित्रस्यात्मनः शक्त्या कृतैस्त्वद्भुतकर्मभिः ॥ ६८ ॥

युष्माकं प्रत्ययो येन न ज्ञाने मानुषे भवेत् ॥

शक्तौ तु परमेशस्य तदर्थं तादृग् आचरम् ॥ ६९ ॥

परन्तु ज्ञानमस्माभिरपि सिद्धेषु कथ्यते ॥

न तादृशं तु तद् यादृग् लौकिकानां मनीषिणाम् ॥ ७० ॥

यज् ज्ञानं कथ्यतेऽस्माभिस्तत्सर्वं गूढ मैश्वरम् ॥

अस्माकं तेजसः सिद्धौ जगतोऽग्रे निरूपितं ॥ ७१ ॥

गुरुरवाच ॥

ईशस्यानुग्रहादेवं ज्ञाता विश्वासिनो जनाः ॥

आचारं कीदृशं कर्तुमर्हन्तीत्येवमुच्यते ॥ ७२ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

वयं किमत्र वक्ष्यामः, किं तिष्ठेम स्वकिल्बिषे ॥

येनाधिकं प्रकाशेत प्रसादः पारमेश्वरः ॥ ७३ ॥

नैवं, ये पापविषये नृतवन्तः पुरा वयं ॥

इतः परं तदाचारे जीविष्यामः कथं पुनः ॥ ७४ ॥

यावन्तः खृष्टमुद्दिश्य जलसंस्कारमाप्नुम ॥

संस्कारस्तावतां तस्य नृत्यमुद्दिश्य बुध्यतां ॥ ७५ ॥

अतः पितुः प्रभावेण खृष्टो मृत्यो र्यथोत्थितः ॥

तथोत्थिता वयं नूतने जीवेऽहंमः प्रवर्तितुं ॥ ७६ ॥

खृष्टेन साकमस्माकं पुरुषो हि पुरातनः ॥

श्रूलेन विव्यधे येन न सेवेमहि किल्बिषं ॥ ७७ ॥

अतः पाप्मा न युष्माकं शरीराणि नियच्छतु ॥

शारीरिकाभिलाषाणां वशीभावं न गच्छत ॥ ७८ ॥

स्वांगान्यधर्मयन्त्रार्थं मा समर्पयताङ्गसे ॥

इमानि धर्मयन्त्रार्थमर्पयेतेश्वराय तु ॥ ७९ ॥

अपिच ॥

समस्तानां मनुष्याणां सुतरां मङ्गलावहः ॥

अनुग्रहः परेशस्य भुवि प्रादुष्कृतोऽभवत् ॥ ८० ॥

तदादेशेन धीरत्वं धर्ममीश्वरसेवनं ॥

समाचरेम संसारे कामान् निहृत्य लौकिकान् ॥ ८१ ॥

आविर्भावं महात्रातु र्येषूखृष्टस्य भूतले ॥

सदा प्रतीक्ष्य तिष्ठेम चेति शिष्यामहे वयं ॥ ८२ ॥ युग्मं ॥

पापाद् येनोद्धरेदस्मान् समुद्युक्तान् सुकर्मसु ॥

सल्लोकान् नः पुनीयाच्च तदर्थं सेऽभवद् बलिः ॥ ८३ ॥

गुरुरुवाच ॥

यावत् खृष्टमनाश्रित्य कोपि शक्त्या स्वकीयया ॥

सद्धर्मं चेष्टते कर्तुं तावद् व्यर्थं स चेष्टते ॥ ८४ ॥

ईदृशीं दुर्दृशां पूर्वमनुभूय स्वचेतसि ॥

श्रीपौलोऽनेन रूपेण स्पष्टमेतामबोधयत् ॥ ८५ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

मय्यर्थाद् मत्तनौ नास्ति स्थितिः कस्यापि साधुनः ॥

प्रशस्तं कर्तुमिच्छामि समर्थो न भवामि तु ॥ ८६ ॥

यत् साधु कर्म वाञ्छामि तदहं न करोमि हि ॥

परन्तु यन्न वाञ्छामि तद् दुष्कर्माचराम्यहं ॥ ८७ ॥

मां साधु कर्तुमिच्छन्तं सदा दुष्टूपतिष्ठति ॥

एतादृशं विधिं स्वस्मिन्नहमाप्नोमि संस्थितं ॥ ८८ ॥

ममान्तःपुरुषो ह्यैश्यां व्यवस्थायां प्रसीदति ॥

अन्यो विधिस्तु मदेहे विरुणद्धि धियो विधिं ॥ ८९ ॥

तद्धेतो र्यो मदङ्गेषु विधिः पापस्य वर्तते ॥

एतस्य निघ्नतां नित्यमहं गच्छामि दुर्भगः ॥ ९० ॥

मां नृत्युविग्रहादस्मात् को वा निस्तारयिष्यति ॥

खृष्टस्यासत्प्रभोर्द्वारा धन्यं वच्मि परेश्वरं ॥ ९१ ॥

गुरुरवाच ॥

यः कोपि मुक्तिदं खृष्टं विश्वासेनावलम्बते ॥

पवित्रस्यात्मनः शक्त्या मुच्यते सोऽघसो बलात् ॥ ९२ ॥

धर्मस्याचरणे स्थैर्यमाप्नुते चेत्तरोत्तरं ॥

इत्यस्य मंगला वार्त्ता पौलेनैवं प्रकाशयते ॥ ९३ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

यो येषूखृष्टसञ्जातो जीवदस्यात्मनो विधिः ॥

स किल्बिषस्य नृत्योश्च विधेर्मुक्तं चकार मां ॥ ९४ ॥

सदेहमात्मनः सूनुं पापप्रध्वंसहेतवे ॥

परेशो भूतले प्रेष्य देहे पापमदण्डयत् ॥ ६५ ॥

ततो न वर्ष्मणो दास्ये स्थिताः किन्वात्मनो वशे ॥

वयं धर्मं व्यवस्थोक्तं स्याम पालयितुं क्षमाः ॥ ६६ ॥

गुरुरवाच ॥

पवित्रणात्मना नीता नरा नो च स्वयेच्छया ॥

त्राणलाभाय चेष्टन्ते इति सदगुरुरादिशत् ॥ ६७ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

भीतत्वेनात्मनां त्राणं साधयध्वं यतः स्वयं ॥

इच्छां युष्मासु कार्य्यं च समुत्पादयतीश्वरः ॥ ६८ ॥

गुरुरवाच ॥

येषां चित्तानि शिष्यन्ते ईश्वरस्यात्मना सता ॥

तेषां सुसंगलावस्थां पौल एवमवर्णयत् ॥ ६९ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

पारेश्वरेण यावन्तो जना नीयन्त आत्मना ॥

धन्या भवन्ति तावन्तः परमेशस्य सूनवः ॥ १०० ॥

ये पुत्रास्तेऽपि विद्यन्ते स्वपितृक्याधिकारिणः ॥

धनाधिकारिणस्तस्मादीश्वरस्यास्महे वयं ॥ १०१ ॥

वयं यदीह खृष्टेन साकं क्लेशं सहेमहि ॥

तदाऽमुत्र भविष्यामस्तत्तेजःसहभागिनः ॥ १०२ ॥

यदस्मद्विषयेऽमुत्र तेजः प्रादुर्भविष्यति ॥

तत्तेजोऽपेक्षया तुच्छं विद्यते दुःखमैहिकं ॥ १०३ ॥

गुरुवाच ॥

परत्र कीदृशी सिद्धिस्त्राणभाजां भविष्यति ॥

इत्थं स्थानान्तरे पैलिस्तद्वृत्तान्तमवेदयत् ॥ १०४ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

बाल्ये नो बालवद् बुद्धिर्विचारादिश्च विद्यते ॥

स व्यापारस्तु बालार्हस्त्यज्यते प्राप्तयौवनैः ॥ १०५ ॥

तथैव ज्ञानमस्माकमंशतो विद्यतेऽधुना ॥

अमुत्र त्वंशतोऽज्ञत्वं लोप्यते प्राप्तसिद्धिषु ॥ १०६ ॥

अव्यक्तं दर्पणेनेव पश्यामः साम्प्रतं वयं ॥

परन्त्वमुत्र सुस्पष्टा साक्षाद्दृष्टिर्भविष्यति ॥ १०७ ॥

गुरुवाच ॥

श्रीयेष्वः सेवकश्चान्यो भक्तानामैहिकं पदं ॥

भयं चामुत्र माहात्म्यं वाक्यैरेभिरवर्णयत् ॥ १०८ ॥

श्रीयेषूहृष्टप्रेरितो योहन्निरुवाच ॥

हे प्रेष्ठा वयमीशस्य सुता विद्यामहेऽधुना ॥

परत्र कीदृशाः स्याम त्विति नेह प्रकाशते ॥ १०९ ॥

परन्त्वयद् विजानीमः प्रभुः प्रादुर्भवेद् यदा ॥

तदा तत्सन्निभाः स्याम यादृगस्ति विलोक्य तं ॥ ११० ॥

गुरुवाच ॥

तादृक्षमंगलावस्थाभागिनेोऽत्र परत्र च ॥

भक्ताः काम् ईश्वरे श्रद्धां कुर्वन्तीत्येवमुच्यते ॥ १११ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

स्वयं परेश्वरोऽस्माकं यदि कुर्यात् सहायतां ॥

तदा विरोधनं कर्तुं समर्थः कोऽपरो भवेत् ॥ ११२ ॥

योऽस्मद्विताय हन्तव्यमुत्ससर्ज स्वमात्मजं ॥

स किं न सर्ववस्तूनि तेन सार्द्धं प्रदास्यति ॥ ११३ ॥

को वा लोकान् मनेनीतानीश्वरस्याभियोक्ष्यते ॥

ईशस्तान् धार्मिकान् वक्ति, कस्तान् दण्डान् वदिष्यति ॥

मृत्युं भुक्त्वा स्वयं खलुः समुत्थाय च नः कृते ॥ [११४ ॥

ईशस्य दक्षिणे पार्श्वे करोत्यस्मत्सहायतां ॥ ११५ ॥

खलुस्यानुग्रहादस्मान् को वियोजयितुं क्षमः ॥

किं क्षोभो बाधनं कष्टं हननं वा क्षमं भवेत् ॥ ११६ ॥

नैवं, परन्तु तादृक्षु निखिलासु विपत्तिषु ॥

योऽस्मासु प्रीयते तेन सुतरां विजयामहे ॥ ११७ ॥

खलुनेन यः परेशस्य प्रेमाऽस्मान् प्रति विद्यते ॥

तस्माद् नः सर्वसंसारो न वियोजयितुं क्षमः ॥ ११८ ॥

गुरुवाच ॥

केचिच्छिष्याः करिष्यीया अमिता आन्तर्निक्षिप्तकैः ॥

मृतानां पुनरुत्थानं न भवेदित्यमंसत ॥ ११९ ॥

अतस्तस्माद् अमात् तेषां शिष्याणामुद्दिधीर्षया ॥

श्रीपौलः पुनरुत्थानं भव्यमेवमसाधयत् ॥ १२० ॥

पौल उवाच ॥

हे प्रेष्ठा भ्रातरो युष्मान् यं पुराऽहमबोधयम् ॥
 तं त्राणदं सुसंवादं पुन विज्ञापयामि वः ॥ १२१ ॥
 स चायं, श्रीप्रभु र्येषूरस्सत्पापकृते मृतः ॥
 तत्पश्चाद् उत्थितोऽदर्शिं जीवन् भूरिजनैरिति ॥ १२२ ॥
 परन्तु वस्तुतः खृष्टः प्रसन्नानाद् उत्थितोऽस्ति चेत्
 तदा केचित् कुतः प्राञ्ज नैत्यास्यन्ति मृता इति ॥ १२३ ॥
 कस्यापि प्रेतलोकानामुत्थितिश्चेद् न जायते ॥
 तदा स्वयं न खृष्टोऽपि मृत्योरस्ति समुत्थितः ॥ १२४ ॥
 खृष्टश्चेद् उत्थितो नास्ति तर्ह्यस्माकं वचोऽनृतं ॥
 युष्माकं प्रत्ययो व्यर्थो नाघमुक्तिमवाप्नुत ॥ १२५ ॥
 परन्तु वस्तुतः खृष्टो मृत्युभावात् समुत्थितः ॥
 महानिद्राविमुक्तानामग्रगः समजायत ॥ १२६ ॥
 यथा हि मानुषद्वारा लोके मृत्यु रजायत ॥
 तथैव मानुषद्वारा मृतानां पुनरुत्थितिः ॥ १२७ ॥
 नराद्येनादमाख्येन मृत्योर्निघ्नाः समे यथा ॥
 सर्वे तथैव खृष्टेन पुनर्जीवनमाप्नुयुः ॥ १२८ ॥
 अन्यच्च पुनरुत्थानं प्रेतानां चेद् न जायते ॥
 तदा कयाऽऽश्रया नित्यं वयं क्लेशान् सहामहे ॥ १२९ ॥
 नोज्जीवेयुः प्रमीताश्चेत् तर्ह्यद्याम पिवेम च ॥
 यतः श्वः क्षणिकोऽस्माकं जीवो नास्तित्वमाप्नुयात् ॥ १३० ॥

हे भ्रातरः कुसङ्गेन सदाचारः प्रदुष्यति ॥

युष्मास्वीशाविदः केचित्, पापाद् उत्थाय जागृत ॥ १३१ ॥

परन्तु केन रूपेण प्रोत्थास्यन्ति गतासवः ॥

ते कीदृग् वर्षा धर्तार इति कश्चिज्जने वदेत् ॥ १३२ ॥

हे अज्ञ शंकसे कस्माद् त्वया यद् बीजमुप्यते ॥

तद् न म्रियेत चेत् तर्हि न भवेज्जीवनान्वितं ॥ १३३ ॥

अन्यच्च यद् भुवः शस्यं गौधूमाद्युद्भविष्यति ॥

तद्वस्तु न स्वयं किन्तु केवलं बीजमुप्यते ॥ १३४ ॥

यथेच्छमीश्वरो रूपं बीजजन्याय यच्छति ॥

एकैकबीजजन्यानि भिन्नरूपाणि कल्पयन् ॥ १३५ ॥

तथैव ज्ञायतां भव्या मृतानां पुनरुत्थितिः ॥

उप्यन्ते नश्वराः सन्तः प्रोत्थास्यन्त्यविनाशिनः ॥ १३६ ॥

उप्यन्ते तेजसा हीनाः प्रोत्थास्यन्ति महौजसः ॥

उप्यन्ते निर्बलाः सन्तः प्रोत्थास्यन्ति सशक्तयः ॥

उप्यन्ते प्राणिकाकाराः प्रोत्थास्यन्त्यात्मिकास् तनौ ॥ १३७ ॥

आद्यो यः पुरुषो भूमेः समुत्पन्नः स मृन्मयः ॥

द्वितीयः पुरुषः स्वर्गादवतीर्णो महाप्रभुः ॥ १३८ ॥

स मृन्मयो नरो यादृक् तादृशा मृन्मयाः समे ॥

स स्वर्ग्यः पुरुषो यादृक् स्वर्ग्याः सर्वेऽपि तादृशाः ॥ १३९ ॥

यथा च साम्प्रतं मूर्तिं धरामो मृन्मयस्य नुः ॥

तथा परत्र धर्तासः स्वर्गीयस्याकृतिं प्रभोः ॥ १४० ॥

शरीरमैहिकं स्वर्गमधिकर्तुं न शक्नुयात् ॥

कदापि ह्यविनाश्यत्वे नाधिकारो विनाशिनः ॥ १४१ ॥

निगूढां वः कथां वच्मि न मर्त्तारोऽखिला नराः ॥

दिनेऽन्तिमे तु सर्वेषां परिणामो भविष्यति ॥ १४२ ॥

इदं हि नश्वरं देहमक्षयं परिधास्यति ॥

वर्ष्मदं मरणाधीनं परिधास्यत्यमृत्युतां ॥ १४३ ॥

यदा तु तादृशं सिध्येत् तदा शास्त्रोदितं वचः ॥

जयेन ग्रस्यते मृत्युरिति पूर्णत्वमाप्स्यति ॥ १४४ ॥

हे मृत्यो कण्टकं कुत्र त्वदीयं भयकारक ॥

हे दिष्टान्त महाजिष्णो विजयः कुत्र तावकः ॥ १४५ ॥

मृत्योर्हि कण्टकं पापमेव ज्ञेयं सुदुष्फलं ॥

पुनश्च पाप्मानः शक्ति र्व्यवस्था दण्डदायिनी ॥ १४६ ॥

परन्तु श्रीप्रभो येष्वो दारा यः परमेश्वरः ॥

विजेतुन् विदधात्यस्मान् सदा धन्यः स उद्यतां ॥ १४७ ॥

अतो हे आतरः प्रेक्षाः प्रभोः कार्यं स्त तत्पराः ॥

परिश्रमो हि युष्माकं निष्फलो न भविष्यति ॥ १४८ ॥

गुरुवाच ॥

ये स्वेच्छया निरस्यन्ति वार्त्तां शृष्टस्य मंगलां ॥

पौलस्तेषां भविष्यन्तीमेवं प्रोवाच दुर्गतिं ॥ १४९ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

दण्डार्थमीश्वराज्ञानां शृष्टधर्मावमानिनां ॥

दूतै र्वृत्तोऽर्चिषा व्याप्तः प्रभुः स्वर्गाद् विभास्यति ॥ १५० ॥

तदानीं ते प्रभोः पार्श्वात् सामर्थ्याच्च महौजसः ॥

सनातनेन नाशेन शासिष्यन्ते दुरात्मकाः ॥ १५१ ॥

गुरुवाच ॥

गृहीया अत्र संसारे प्रवसन्तोऽपि साम्प्रतं ॥

अपेक्षां परलोकस्य कर्तुमर्हन्ति सर्वदा ॥ १५२ ॥

तस्माद् नासक्तिरत्यन्ता कार्याऽर्थैर्बहिर्लोकेषु तैः ॥

इति खाननुगान् पौलः शेषु पत्रेष्वबोधयत् ॥ १५३ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

यतोऽस्माभिः प्रभुः गृह्य आगमिष्यन् प्रतीक्ष्यते ॥

अमुष्य स्वर्गलोकस्य प्रजा विद्यामहे वयं ॥ १५४ ॥

अपिच ॥

गृह्यो यत्रोपविष्टोऽस्ति पार्श्व ईशस्य दक्षिणे ॥

तदूर्ध्वं लोकवस्तूनि यूयमन्वेष्टुमर्हथ ॥ १५५ ॥

अपिच ॥

हे भ्रातरोऽस्य माभूत संसारस्यानुरूपिणः ॥

अन्यं तु भावमादद्धं नवीभूय स्वचेतसि ॥ १५६ ॥

अपिच ॥

स्याद् निःस्त्रीकसमः स्त्रीमान् क्रन्दन्नक्रन्दता समः ॥

निरानन्देन सानन्दः क्रेता चाधारिणा समः ॥ १५७ ॥

संसारे व्यापृतो यश्च स नातिव्यापृतो भवेत् ॥

संसारस्यैहिकं रूपं सत्वरं हि विलुप्यते ॥ युग्मं ॥ १५८ ॥

गुरुवाच ॥

अथर्थां विषयासक्तिं निविधापि स सद्गुरुः ॥

पवित्रेणात्मना नीतः संन्यासं नोपदिष्टवान् ॥ १५९ ॥

वरं स्वस्वपदव्यर्हं धर्माः कार्याः समैर्जनैः ॥

सर्वैः सामान्यधर्माश्च कृत्वा इत्यादिदेश सः ॥ १६० ॥

तद्विस्तरस्त्वया शिष्य द्रष्टव्यो धर्मपुस्तके ॥

संक्षिप्य त्वत्र ते किञ्चित् प्रदास्यामि निदर्शनं ॥ १६१ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

पत्नी पत्युर्वंशे तिष्ठेत् पत्न्यां प्रीयेत तत्पतिः ॥

पित्रोराज्ञां भजेद् बालः पिता बालं न रोषयेत् ॥ १६२ ॥

दासश्च स्वामिनः स्वस्य सर्वथाऽऽज्ञां प्रपालयेत् ॥

न दृष्टिसेवया किन्तु गृह्यदास इवोद्यतः ॥ १६३ ॥

स्वामी दासं प्रति न्याय्यमतर्जित्वा समाचरेत् ॥

ममाप्यपक्षपात्यस्ति स्वर्गो स्वामीति चिन्तयन् ॥ १६४ ॥

मुख्याधिकारिणां निघ्नस्तिष्ठेत् सर्वः प्रजागणः ॥

यतोऽधिकारिणः सर्वान् परमेशो न्यरूपयत् ॥ १६५ ॥

अतो विरोधिनस्तेषां विरुन्ध्यैश्वरं विधिं ॥

यावन्तस्तु विरुन्ध्यन्ति दण्डस्तावद्भिराश्रयते ॥ १६६ ॥

करं तद्ग्राहिणे दद्यात् शुल्कं शुल्काग्रहाय च ॥

मानं मान्याय, यद् येन प्राप्यं तस्मै ददीत तत् ॥ १६७ ॥

मिथ्याकथां परित्यज्य सत्यं ब्रूयात् परं प्रति ॥

मिथोऽङ्गरूपका यस्मादास्महे निखिला वयं ॥ १६८ ॥

अन्यच्च क्राधमापन्नस्तेन नो किल्बिषे पतेत् ॥

अशान्ते तिष्ठति क्रोधे मार्त्तण्डोऽस्तं न गच्छतु ॥ १६९ ॥

यः कोप्यचोरयत् पूर्वं स पुन नैव चोरयेत् ॥

सद्यापारे श्रमित्वा तु दानार्थं किञ्चिदर्जयेत् ॥ १७० ॥

गुरुवाच ॥

न बाह्यकर्ममात्रेण सन्तुष्टोऽस्ति परेश्वरः ॥

परन्तु चित्तभावानामपि शुद्धिमपेक्षते ॥ १७१ ॥

तस्मात् सर्वेषु पत्रेषु चित्तभावपवित्रता ॥

पुनः पुनः सुयत्नेन श्रीपौलेनोपदिश्यते ॥ १७२ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

वेश्यासंगादिकान् कामानपवित्रान् प्रणामयेत् ॥

तद्धेतो ह्यैश्वरः कोपस्तस्मिन्नेवरोहति ॥ १७३ ॥

अपिच ॥

युष्मद्दहानि विद्यन्ते गृष्टाङ्गानीति बोधत ॥

गृष्टस्याङ्गानि किं कुर्यां वेश्याङ्गानीति मा भवेत् ॥ १७४ ॥

अपिच ॥

पारुष्यं निन्दनं रोषं कलहं च परित्यजेत् ॥

यथेश्वरात् क्षमां प्राप्तस्तददन्यान् क्षमेत च ॥ १७५ ॥

अपिच ॥

कदापि स्वाभिमानेन नाचरेत् कलहेन वा ॥

न घात्मा त्वपरान् लोकान् स्वस्माद् मन्येत सत्तरान् ॥ १७६ ॥

स्वकीयान् सदुक्तान् कोपि केवलान् न विलोकयेत् ॥

सदा मनो निदध्यात्तु परकीयगुणेष्वपि ॥ १७७ ॥

अपि च ॥

सारल्येन परान् लोकान् प्रति प्रेमाणां चरेत् ॥

असाधुनो विरज्येत स्यादासक्तस्तु साधुनि ॥ १७८ ॥

अन्यस्मिन् भाववत् स्थित्येद् उत्कर्षेणाद्रियेत च ॥

कार्येषु यत्नवांस्तिष्ठन् प्रभुं सेवेत सर्वदा ॥ १७९ ॥

प्रत्याशया सदाऽऽनन्देत् क्लेशं धीरः सहेत च ॥

भक्तश्च प्रार्थनैर् नित्यमाश्रयेत् परमेश्वरं ॥ १८० ॥

दानैः पवित्रलोकानां दूरीकुर्याद् दरिद्रतां ॥

सदा परायणस्तिष्ठेदतिथीनां निषेवणे ॥ १८१ ॥

न स्वस्य बाधकान् शप्येत् किन्वाशीर्वचनं वदेत् ॥

आनन्दद्विः सहानन्देत् क्रन्देत् क्रन्दितभिः सह ॥ १८२ ॥

गर्वं परित्यजन् दीनान् प्रति दीन इवाचरेत् ॥

स्वज्ञानाधिक्यबोधेन न भवेदभिमानवान् ॥ १८३ ॥

परेणापकृतो भूत्वा न कुर्यात् प्रत्यपक्रियां ॥

यानि सर्वैः प्रशस्यन्ते तानि कर्माणि चिन्तयेत् ॥ १८४ ॥

यथाशक्ति नरैः सर्वैः सह सन्धिं समाचरेत् ॥

कदापि न प्रतीकारं कुर्यात् स्वस्यापकारिणां ॥ १८५ ॥

पिपासुं पाययेच्छत्रुं क्षुध्यता तेन चादयेत् ॥

न जीयेतापकारेण तं जयेत्तु सुकर्मणा ॥ १८६ ॥

गुरुरवाच ॥

परोद्देशस्य धर्मस्य महामूलात्मकोऽस्ति यः ॥

स प्रेमा सत्तमो धर्मः पालेनेत्यं प्रशस्यते ॥ १८७ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

समस्तधर्ममर्मज्ञो विश्वासाद्यश्च सन्नपि ॥

प्रेमाद्यश्चेन्न विद्येय तदा कोपि न मे गुणः ॥ १८८ ॥

दीनेभ्यो यदि सर्वस्वं दद्यां कायं च दग्धये ॥

प्रेमाद्यस्तु न विद्येय तर्हि लाभो न मे भवेत् ॥ १८९ ॥

प्रेमा सदा क्षमाशीलः खनुग्राही च विद्यते ॥

हीनोऽस्ति चैष्यया प्रेमा न कदाप्यभिमन्यते ॥ १९० ॥

नायोग्यं कुरुते प्रेमा न च स्वार्थाय चेष्टते ॥

क्रोधेन न ज्वलत्याशु दुष्टं वाऽन्येषु शङ्कते ॥ १९१ ॥

नाधर्मं किन्तु सत्येन साकं प्रेमा प्रहृष्यति ॥

दोषाप्रकाशको धीरः प्रत्ययाद्यश्च विद्यते ॥ १९२ ॥

गुरुरवाच ॥

स्वमात्रशर्मणश्चिन्ता नरैः कर्तुं न युज्यते ॥

किन्त्वन्येषां हितस्यापि सदा कार्यमपेक्षणं ॥ १९३ ॥

अतो न कोपि दोषोऽस्ति यद्यप्यामिषभक्षणे ॥

तथापि कोपि मा तस्मात् स्वलेद् भ्रातेति चिन्त्यतां ॥

इत्येवं स्वस्य सर्वेषां शिष्याणां हितचिन्तकः ॥ [१९४ ॥

पौलो मांसादकान् कांश्चित् गृहीयानुपदिष्टवान् ॥ १९५ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

विश्वासे निर्बलं लोकं गृहीयादनुकम्पया ॥

परन्तु तं विवादानां विचारेषु न योजयेत् ॥ १९६ ॥

सर्वाणि शक्नुयां भोक्तुमिति प्रत्येति कश्चन ॥

अन्यस्तु निर्बलात्मा सन् शाकमात्राणि खादति ॥ १९७ ॥

समस्तभक्षको नैव तिरस्कुर्यादभक्षकं ॥

तथैवाभक्षको नैव दूषयेत् सर्वभक्षकं ॥ १९८ ॥

अन्यं न दूषयेदन्यः किन्तु मा पातकारणं ॥

निजस्य भ्रातुरग्रेऽहं निदध्याम् इति चिन्तयेत् ॥ १९९ ॥

स्वतोऽपवित्रता कस्मिन्नपि नास्त्येव वस्तुनि ॥

यद् येन त्वशुचि ज्ञातं तदशुच्यस्ति तत्कृते ॥ २०० ॥

त्वद्भक्ष्यकारणाद् भ्राता तावकः क्लिश्यते यदि ॥

तदा त्वदीय आचारः प्रेमयुक्तो न विद्यते ॥ २०१ ॥

गृह्यो महाप्रभु मृत्युं वुभुजे यत्कृते स्वयं ॥

तं त्वं नैव स्वकीयेन भोजनेन विनाशय ॥ २०२ ॥

यद्धेतोस्तावको भ्राता स्खलेत् पात्येत वाऽबलः ॥

तन्मांसभोजनादीनां त्यागः साधु भविष्यति ॥ २०३ ॥

राज्यं पारेश्वरं भक्ष्यपेयरूपं न विद्यते ॥

पवित्रेणात्मना धर्मशान्तिशर्मात्मकं तु तत् ॥ २०४ ॥

गुरुवाच ॥

त्राणां ते यो महोपायो धर्मसिद्धेश्च साधनं ॥

तत् प्रार्थनं स्वपत्रेषु पौलः सन्ततमादिशत् ॥ २०५ ॥

श्रीपौल उवाच ॥

सानन्दः सर्वदा तिष्ठेत् प्रार्थयेत् निरन्तरं ॥

सर्वत्र परमेशस्य धन्यवादं समाचरेत् ॥ २०६ ॥

अपिच ॥

न स्यात् कदापि चिन्तार्तः किन्तु धन्योक्तिभिः सह ॥

स्वसर्वप्रार्थनीयानि परेशाय निवेदयेत् ॥ २०७ ॥

तथाकृते तु या कृत्स्नाच्चिन्तनादतिरिच्यते ॥

परेश्वरस्य सा शान्तिस्तच्चित्तं पालयिष्यति ॥ २०८ ॥

इति श्रीपौलचरित्रे पौलप्रतिपादित गृहीतमनसंक्षेपे

नाम नवमोऽध्यायः ॥ ६ ॥

अथ दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

अथ दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

अथ दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

अथ दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

अथ दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

अथ दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

अथ दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

अथ दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

अथ दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

अथ दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

अथ दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

अथ दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

यत्नेन यादृशा दुष्टैर्बाधितोऽपि स मानुषान् ॥
 जगन्मोचयितुः पार्श्वं समाकर्ष्युमचेष्टत ॥ ३ ॥
 यादृश्या क्षमया भ्रान्तान् शिष्यान् नित्योपदेशनैः ॥
 सन्मार्गं पुनरानेतुं स साधुर्गुरुरैह त ॥ ४ ॥
 एतादृशीं गुरो भक्तिं ज्ञात्वा तस्य महात्मनः ॥
 अहं भृशं प्रसन्नेन चेतसा तं समाद्रिये ॥ ५ ॥ बज्रभिः कुल

गुरुरुवाच ॥ [कं ॥

त्वमित्थं शिष्य यत् पौलं महात्मानं प्रशंससि ॥
 तत् स्थाने एव, तत्राहं प्रसन्नात्मा भवामि च ॥ ६ ॥
 परन्तु केवला श्लाघा तस्य कर्तुं न युज्यते ॥
 तद्भक्ति निश्चला शिष्य त्वयानुक्रियतामपि ॥ ७ ॥
 स यद्वत् प्रभुणाऽऽहृतस्तस्य धर्मं मुदाऽग्रहीत् ॥
 त्वं तद्वत् चातुराङ्गानं श्रुत्वा तस्मै स्वमुत्सृज ॥ ८ ॥
 शृष्टार्थं मैहिकीं हानिं यद्वल् लाभममंस्त सः ॥
 त्वं तद्वत् शृष्टलाभार्थमन्यत् सर्वं मुदा त्यज ॥ ९ ॥
 स द्विड्भ्यो यद्वदत्रस्तो मण्डलीं प्राविशत् प्रभोः ॥
 तद्वत् त्वं निर्भयो भूत्वा शृष्टशिष्यत्वमाश्रय ॥ १० ॥
 स दुष्टैर्बाधितो यद्वदसहिष्ट प्रभोः कृते ॥
 त्वं तद्वद् निश्चलस्तिष्ठ विपक्षैरपि पीडितः ॥ ११ ॥
 शृष्टप्रेमानलः शुद्धस्तस्य चित्ते यथाऽज्ज्वलत् ॥
 तथैव तावके चित्ते तदर्चिः शिष्य दीप्यतां ॥ १२ ॥

स स्वार्थमत्यजद् यद्वत् खलुसेवापरायणः ॥
 त्वं तद्वत् सकलं स्वार्थं प्रभुसेवार्थमुत्सृज ॥ १३ ॥
 साऽसिद्धं स्वं यथा मत्वा धर्मे सिद्धाय चेष्टत ॥
 तथा त्वमीश्वरं प्रार्थ्य सिद्धौ चेष्टस्व सन्ततं ॥ १४ ॥
 सुखैर्भोगैरसन्तुष्टः स यथैच्छत् परां गतिं ॥
 तथा त्वं सत्तमं वाञ्छ कल्याणं पारलौकिकं ॥ १५ ॥
 येषूं निदर्शनं मत्वा पौलो यद्वत् सदाऽन्वगात् ॥
 पौलं निदर्शनं तद्वद् मत्वा शिष्य त्वमन्विहि ॥ १६ ॥
 मर्त्यानां केवलस्त्राता यः श्रीयेषू महाप्रभुः ॥
 हे शिष्य तस्य माहात्म्यं सम्यक् त्वाऽहमशिष्यं ॥ १७ ॥
 तदैश्वरं महाज्योतिरवतीर्णं महीतले ॥
 विलोक्य त्वं निजां दृष्टिं न तस्माद् विमुखीकुरु ॥ १८ ॥
 वरेण्यं ये परेशस्य तिरस्कर्तुंरनुग्रहं ॥
 नित्यस्तेष्वैश्वरः कोपः कृतघ्नेष्ववरोक्ष्यति ॥ १९ ॥
 इति श्रीपौलचरित्रे शेषोपदेशो नाम दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥
 समाप्तश्चेदं श्रीयेषूखलुप्रेरितपौलचरित्रं ॥

CALCUTTA:

Hari Har Sandel. Encyclopædia Press,
 No. 148 Cornwallis Street.

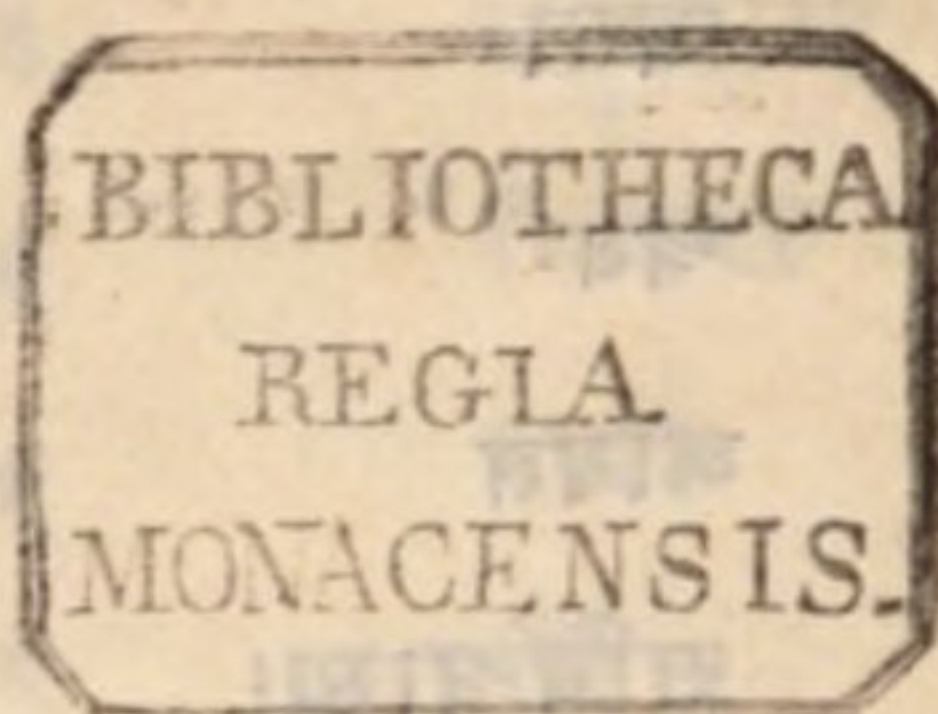
Bayerische
 Staatsbibliothek
 München

शुद्धिपत्रं ॥

पृष्ठे	पंक्तौ	अशुद्धं	शुद्धं
२	२१	यष्मा	युष्मा
३	१	तता	ततो
३	१८	पुर	पुरे
४	२१	यष्माभिः	युष्माभिः
५	१८	य	ये
५	१६	त	ते
७	३	यष्	येष्
७	३	विद्यत	विद्यते
७	११	लाकानां	लोकानां
७	१६	यष्माभिः	युष्माभिः
६	१२	चतुःपार्श्व	चतुष्पार्श्व
१२	१०	ध्व	ध्वं
१७	१७	श्रुत्वा	श्रुत्वा
२१	१२	पौलं	पौलं
२६	१	लाकान्	लोकान्
३१	१३	बलेन	बलेन
३२	१	तयाः	तयोः
३४	८	कृष्टा	कृष्टाः
४०	१८	ऊचु	ऊचुः

पृष्ठे	पङ्क्तौ	अशुद्धं	शुद्धं
४४	१८	देवा	देवा
४५	१३	प्राचे	प्राचे
४६	६	लाकानां	लाकानां
४७	१३	समुत्थाप्य	समुत्थाप्य
४८	६	यिश्चरा	यीश्चरा
५०	६	बद्धा	बद्धा
५५	१२	कि	किं
५६	७	ससद्	संसद्
५८	४	वाद	वादं
६२	१२	त	ते
६२	१६	इत्येतत् पक्ष	इत्येतत्पक्ष
६४	१८	व्रजं	व्रजं
६८	१७	निर्गत	निर्गत
७४	८	तता	ततो
७५	१८	पैलो	पैलो
७७	३	सत्प्रभा	सत्प्रभो
७७	६	पुनःपुनः	पुनःपुनः
७७	८	रूपाणि	रूपाणि
७७	२१	यषूपरिता	यषूपेरिता
७८	१	चरामा	चरामो

पृष्ठे	पंक्तौ	अशुद्धं	शुद्धं
७६	२०	तदथ	तदर्थं
७६	२०	प्रभ	प्रभु
८०	२	नत	नेत
८१	४	अता	अतो
८२	४	अयः	अयः
८२	७	जायत	जायते
८२	१५	सविश्वास्यः	सुविश्वास्यः
८३	१	विचाराह	विचाराहे
८७	११	आ	श्री
८७	१६	धर्माः	धर्मा
८६	१३	विश्वाग्रसम्भवः	विश्वाग्रतोभवः
६१	११	सिद्धै	सिद्ध्यै
६२	१३	निऋत्य	निऋत्य
१००	७	व्येहिकेषु	व्येहिकेषु
१०१	१७	यता	यतो
१०३	१	लाकान्	लोकान्
१०३	१०	मेश्वरं	मेश्वरं
१०४	१६	अता	अतो
१०५	१५	बुभुजे	बुभुजे
१०८	१६	चदं	चदं

1807	1808	1809	1810	1811	1812	1813	1814	1815	1816	1817	1818	1819	1820	1821	1822	1823	1824	1825	1826	1827	1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848	1849	1850	1851	1852	1853	1854	1855	1856	1857	1858	1859	1860	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1869	1870	1871	1872	1873	1874	1875	1876	1877	1878	1879	1880	1881	1882	1883	1884	1885	1886	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068	2069	2070	2071	2072	2073	2074	2075	2076	2077	2078	2079	2080	2081	2082	2083	2084	2085	2086	2087	2088	2089	2090	2091	2092	2093	2094	2095	2096	2097	2098	2099	2100	2101	2102	2103	2104	2105	2106	2107	2108	2109	2110	2111	2112	2113	2114	2115	2116	2117	2118	2119	2120	2121	2122	2123	2124	2125	2126	2127	2128	2129	2130	2131	2132	2133	2134	2135	2136	2137	2138	2139	2140	2141	2142	2143	2144	2145	2146	2147	2148	2149	2150	2151	2152	2153	2154	2155	2156	2157	2158	2159	2160	2161	2162	2163	2164	2165	2166	2167	2168	2169	2170	2171	2172	2173	2174	2175	2176	2177	2178	2179	2180	2181	2182	2183	2184	2185	2186	2187	2188	2189	2190	2191	2192	2193	2194	2195	2196	2197	2198	2199	2200	2201	2202	2203	2204	2205	2206	2207	2208	2209	2210	2211	2212	2213	2214	2215	2216	2217	2218	2219	2220	2221	2222	2223	2224	2225	2226	2227	2228	2229	2230	2231	2232	2233	2234	2235	2236	2237	2238	2239	2240	2241	2242	2243	2244	2245	2246	2247	2248	2249	2250	2251	2252	2253	2254	2255	2256	2257	2258	2259	2260	2261	2262	2263	2264	2265	2266	2267	2268	2269	2270	2271	2272	2273	2274	2275	2276	2277	2278	2279	2280	2281	2282	2283	2284	2285	2286	2287	2288	2289	2290	2291	2292	2293	2294	2295	2296	2297	2298	2299	2300	2301	2302	2303	2304	2305	2306	2307	2308	2309	2310	2311	2312	2313	2314	2315	2316	2317	2318	2319	2320	2321	2322	2323	2324	2325	2326	2327	2328	2329	2330	2331	2332	2333	2334	2335	2336	2337	2338	2339	2340	2341	2342	2343	2344	2345	2346	2347	2348	2349	2350	2351	2352	2353	2354	2355	2356	2357	2358	2359	2360	2361	2362	2363	2364	2365	2366	2367	2368	2369	2370	2371	2372	2373	2374	2375	2376	2377	2378	2379	2380	2381	2382	2383	2384	2385	2386	2387	2388	2389	2390	2391	2392	2393	2394	2395	2396	2397	2398	2399	2400	2401	2402	2403	2404	2405	2406	2407	2408	2409	2410	2411	2412	2413	2414	2415	2416	2417	2418	2419	2420	2421	2422	2423	2424	2425	2426	2427	2428	2429	2430	2431	2432	2433	2434	2435	2436	2437	2438	2439	2440	2441	2442	2443	2444	2445	2446	2447	2448	2449	2450	2451	2452	2453	2454	2455	2456	2457	2458	2459	2460	2461	2462	2463	2464	2465	2466	2467	2468	2469	2470	2471	2472	2473	2474	2475	2476	2477	2478	2479	2480	2481	2482	2483	2484	2485	2486	2487	2488	2489	2490	2491	2492	2493	2494	2495	2496	2497	2498	2499	2500	2501	2502	2503	2504	2505	2506	2507	2508	2509	2510	2511	2512	2513	2514	2515	2516	2517	2518	2519	2520	2521	2522	2523	2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567	2568	2569	2570	2571	2572	2573	2574	2575	2576	2577	2578	2579	2580	2581	2582	2583	2584	2585	2586	2587	2588	2589	2590	2591	2592	2593	2594	2595	2596	2597	2598	2599	2600	2601	2602	2603	2604	2605	2606	2607	2608	2609	2610	2611	2612	2613	2614	2615	2616	2617	2618	2619	2620	2621	2622	2623	2624	2625	2626	2627	2628	2629	2630	2631	2632	2633	2634	2635	2636	2637	2638	2639	2640	2641	2642	2643	2644	2645	2646	2647	2648	2649	2650	2651	2652	2653	2654	2655	2656	2657	2658	2659	2660	2661	2662	2663	2664	2665	2666	2667	2668	2669	2670	2671	2672	2673	2674	2675	2676	2677	2678	2679	2680	2681	2682	2683	2684	2685	2686	2687	2688	2689	2690	2691	2692	2693	2694	2695	2696	2697	2698	2699	2700	2701	2702	2703	2704	2705	2706	2707	2708	2709	2710	2711	2712	2713	2714	2715	2716	2717	2718	2719	2720	2721	2722	2723	2724	2725	2726	2727	2728	2729	2730	2731	2732	2733	2734	2735	2736	2737	2738	2739	2740	2741	2742	2743	2744	2745	2746	2747	2748	2749	2750	2751	2752	2753	2754	2755	2756	2757	2758	2759	2760	2761	2762	2763	2764	2765	2766	2767	2768	2769	2770	2771	2772	2773	2774	2775	2776	2777	2778	2779	2780	2781	2782	2783	2784	2785	2786	2787	2788	2789	2790	2791	2792	2793	2794	2795	2796	2797	2798	2799	2800	2801	2802	2803	2804	2805	2806	2807	2808	2809	2810	2811	2812	2813	2814	2815	2816	2817	2818	2819	2820	2821	2822	2823	2824	2825	2826	2827	2828	2829	2830	2831	2832	2833	2834	2835	2836	2837	2838	2839	2840	2841	2842	2843	2844	2845	2846	2847	2848	2849	2850	2851	2852	2853	2854	2855	2856	2857	2858	2859	2860	2861	2862	2863	2864	2865	2866	2867	2868	2869	2870	2871	2872	2873	2874	2875	2876	2877	2878	2879	2880	2881	2882	2883	2884	2885	2886	2887	2888	2889	2890	2891	2892	2893	2894	2895	2896	2897	2898	2899	2900	2901	2902	2903	2904	2905	2906	2907	2908	2909	2910	2911	2912	2913	2914	2915	2916	2917	2918	2919	2920	2921	2922	2923	2924	2925	2926	2927	2928	2929	2930	2931	2932	2933	2934	2935	2936	2937	2938	2939	2940	2941	2942	2943	2944	2945	2946	2947	2948	2949	2950	2951	2952	2953	2954	2955	2956	2957	2958	2959	2960	2961	2962	2963	2964	2965	2966	2967	2968	2969	2970	2971	2972	2973	2974	2975	2976	2977	2978	2979	2980	2981	2982	2983	2984	2985	2986	2987	2988	2989	2990	2991	2992	2993	2994	2995	2996	2997	2998	2999	3000	3001	3002	3003	3004	3005	3006	3007	3008	3009	3010	3011	3012	3013	3014	3015	3016	3017	3018	3019	3020	3021	3022	3023	3024	3025	3026	3027	3028	3029	3030	3031	3032	3033	3034	3035	3036	3037	3038	3039	3040	3041	3042	3043	3044	3045	3046	3047	3048	3049	3050	3051	3052	3053	3054	3055	3056	3057	3058	3059	3060	3061	3062	3063	3064	3065	3066	3067	3068	3069	3070	3071	3072	3073	3074	3075	3076	3077	3078	3079	3080	3081	3082	3083	3084	3085	3086	3087	3088	3089	3090	3091	3092	3093	3094	3095	3096	3097	3098	3099	3100	3101	3102	3103	3104	3105	3106	3107	3108	3109	3110	3111	3112	3113	3114	3115	3116	3117	3118	3119	3120	3121	3122	3123	3124	3125	3126	3127	3128	3129	3130	3131	3132	3133	3134	3135	3136	3137	3138	3139	3140	3141	3142	3143	3144	3145	3146	3147	3148	3149	3150	3151	3152	3153	3154	3155	3156	3157	3158	3159	3160	3161	3162	3163	3164	3165	3166	3167	3168	3169	31
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	----

A. Schedl

Muir, John

Paulacaritram Śrīpaula caritraꣳ

(Calcutta) [1850]

A.or. 4684

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10251101-9